

Vzpouora a vykoupení

1/2016

PRŮVODCE STUDIEM BIBLE

Obsah

1. Krize v nebi
2. Krize v zahradě Eden
3. Velký spor a patriarchové
4. Doba soudců
5. Velký spor ve starozákonních příbězích
6. Vítězství na poušti
7. Ježíšovo učení a velký spor
8. Ježíšovi učedníci uprostřed velkého sporu
9. Velký spor a prvotní církev
10. Apoštol Pavel a velký spor
11. Apoštol Petr a velký spor
12. Zápasící církev
13. Vykoupení

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Vzpouora a vykoupení

Průvodce studium Bible

Autor: David Tasker

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

1. čtvrtletí 2016

Foto: Frank Steinke, churchphoto.de

Grafická úprava a sazba Stanislav Staněk

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha, 2015

ISBN 978-80-88026-05-1

ISSN 0409-3208

Úvod

Nevíme přesně jak, ale stalo se, že se v Božím dokonalém stvoření objevil hřích. Díky tomu vznikl stav, který nazýváme také „velkým sporem“. Jako lidé stojíme uprostřed tohoto konfliktu. Je to boj, před nímž nikdo z nás nemůže uniknout.

Takto to však nemělo být. Bůh měl na začátku jiný záměr. Stvoření bylo „velmi dobré“ a Bůh mu „požehnal“. Přestože Hospodin udržoval stvoření dokonalé, Adamovi a Evě svěřil zodpovědnost za správu toho, co stvořil. Když satan Adama a Evu oklamal, velký spor se stal realitou života na zemi. Satanovi se podařilo přesměrovat důvěru prvních lidí od Boha k nim samým. Kdyby první lidé zůstali věrní a důvěřovali tomu, co jim Bůh řekl, kdyby poslechli jeho jednoduché příkazy, svět by se nikdy nestal místem utrpení a bolesti.

„Ve všech dobách se satan snažil představit zkesleně Boží charakter; tak chtěl lidi svést k tomu, aby získali falešnou představu o Stvořiteli a dívali se na něj spíše se strachem a nenávisí než s láskou. Snaží se odstranit Boží zákon a způsobit, aby lidé necítili závaznost jeho požadavků. Pronásleduje ty, kdo se odvažují vzdorovat jeho podvodům. Stejně satanovo úsilí můžeme sledovat v dějinách patriarchů, proroků a apoštolů, mučedníků i reformátorů.“ (GC 12.13; VDV 12)

Bůh však měl ve své prozřetelnosti připravený záchranný plán – ještě „před stvořením světa“ (1Pt 1,18–20). Nazýváme ho plánem vykoupení.

Bůh na sebe vzal závazek, že převezme zodpovědnost za důsledky lidské vzpoury. Jen tímto způsobem může Bůh obnovit vztahy, které jsou hříchem poničeny – náš vztah k Bohu, mezilidské vztahy i vztah k ostatnímu stvoření.

V tomto kontextu je dobré všimnout si satanovy nenasytné posedlosti ničit stvoření i Boží lid. Bible odhaluje jeho taktiku – dobro a zlo se dostávají do konfliktu mezi sourozenci, v rodinách i mezi národy. Satanovu činnost je vidět všude tam, kde jsme svědky různých projevů zla a jeho důsledků – v útlaku, hladu, otroctví, násilí, příčinách, které vedou ke katastrofám, v narušené důvěře či svodech různých modloslužebných praktik.

V Písmu je Bůh představen jako ten, jenž neustále maří satanovy záměry. Ježíšův příchod – jako Emanuela (což je možné překládat jako „Bůh s námi“) – obnovil oblast, o kterou Adam s Evou přišli. Kristus svou službou ukázal, že má moc nad stvořením i nad mocnostmi zla. Před svým odchodem do nebe Ježíš své následovníky pověřil a o Letnicích je i zmocnil, aby rozšiřovali hranice Božího království.

Ježíš na kříži dosáhl rozhodujícího vítězství. Před námi bude stále znovu vyvstávat otázka, komu budeme důvěřovat a kde budeme stát – na vítězné straně, jež přináší život, nebo na straně, která bude poražena a přináší pouze zlo a smrt? Zdá se, že volba je jasná a jednoduchá. Protože však velký spor stále zuří a stále jsme vystaveni zlu, každý den je veden boj o naše srdce a mysl.

Naši nadějí a modlitbou je, abychom v tomto čtvrtletí nejen odhalili některé z klamů a podvodů kolem nás, ale abychom se také stále znovu rozhodovali pro Krista a zůstávali v něm. Ježíš svým učedníkům zdůraznil: „To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět“ (J 16,33).

David Tasker je tajemníkem Jihopacifické divize církve.

Předtím pracoval jako kazatel v rodném Novém Zélandu a jako vedoucí misie na Šalamounových ostrovech. Působil také jako učitel na Pacifické adventistické univerzitě. S manželkou Carol vychovali dva syny.

Kříze v nebi

Texty na tento týden

Iz 14,12–15; J 12,31; 14,30; 16,9–11; Zj 12,7–9.11; L 10,17–21; Žd 12,1.2

Základní verš

„Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi.“ (Zj 7,10)

„Bůh si přeje, aby mu všechny bytosti sloužily z lásky. Touží po službě, která prýští z ocenění jeho charakteru. Netěší ho vynucená poslušnost. Všem dává svobodnou vůli, aby mu mohli dobrovolně sloužit.“ (PP 34; NUD 9)

Pokud by všechny stvořené bytosti ctily principy lásky, existovala by ve vesmíru dokonalá harmonie. Stačil však jeden vzbouřenec – a vše se změnilo. Lucifer nabyl dojmu, že by vesmíru vládl lépe než Bůh. Začal si dělat nárok na Boží trůn i slávu, která náležela jen Králi vesmíru.

Výsledkem Luciferovy touhy po moci bylo, že se „strhla bitva na nebi“ (Zj 12,7). A když se satanovi podařilo podvést Adama a Evu v zahradě Eden, podařilo se mu tím přenést tento boj i na zemi. Od té doby nás následky této události pronásledují. Plán spasení je způsob, jakým Bůh řeší vzpouru a obnovuje pořádek a harmonii, kterou satan narušil.

Pád z nebe

¹²Jak jsi spadl z nebe, třpytivá hvězdo, jitřenky synu! Jak jsi sražen k zemi, zotročovateli pronárodů! ¹³A v srdci sis říkal: „Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy, zasednu na Hoře setkávání na nejzazším Severu. ¹⁴Vystoupím na posvátná návrší oblaků, s Nejvyšším se budu měřit.“ ¹⁵Ted' jsi svržen do podsvětí, do nejhlubší jámy! (Iz 14,12–15)

Osobní studium

Co Bůh prostřednictvím proroka říká v Iz 14,3.4.12–15 o babylonském králi? Jaký princip tento biblický text obsahuje? Co z uvedených veršů nejvíce ukazuje na to, že se v něm nemluví pouze o lidském vládcí?

I když text představuje pád babylonského krále z nebe, je potřeba si uvědomit, že tyto verše jsou napsané jako poezie a používají obraznou řeč. O babylonském králi je tak možné obrazně mluvit jako o mocném vládcí, který se dotýká nebes (Da 2,37.38; 4,17–19). Současně ale některé jeho charakteristiky (vystoupení do nebes; postavení, které přesahuje anděly; pozice na nebeském shromáždění) odkazují na kontext božské vlády a jednoznačně přesahují popis jakéhokoliv pozemského vládce. Na obrazu babylonského krále, jehož pýcha byla počátkem tragického pádu, jsou tak jasně odhaleny také satanovy záměry a přání. Jde tedy o určitý druh „dvojitého“ prorocví.

Podobný způsob použil i Ježíš při popisu zničení Jeruzaléma (Mt 24). Učedníci se ho ptali na zničení chrámu, Ježíš však ve své odpovědi popsal nejen zničení chrámu Římany v roce 70, ale i širší realitu konce světa. Je to tedy stejný princip, jako když Izajáš popisuje charakteristiky pozemského krále, které však ukazují i na někoho většího a významnějšího, než je lidská bytost.

Jakým způsobem je v Ez 28,2.12–19 popsána bytost, která se staví proti Bohu? V čem připomíná satana?

Ezechiel popisuje dokonalou bytost, která se nachází v zahradě Eden. Je ozdobena vzácnými kameny, které později obsahuje i náprsník velekněze. Je také pověřena funkcí cheruba – strážce Božího trůnu. Tato dokonalá bytost se však zamilovala do své „krásy“ – a to vyústilo v její pád.

Tento obraz nám nabízí určitý vhled do reality nadpřirozeného světa. Abychom mohli alespoň částečně pochopit některé duchovní záležitosti, které jsou pro nás tajemstvím, protože nás přesahují, tak proroci používali vyjádření, která jsou nám blízká a srozumitelná. Pro nás zde na zemi je mimořádně náročné alespoň zčásti porozumět tomu, co se odehrává v nebesích. Každý z nás si však umí představit ničivý vliv pokřivených politických ambicí u pozemských vládců. Izajáš i Ezechiel nám přinášejí určitý vhled do oné nevysvětlitelné změny v historii, kdy se vše, co bylo krásné, dokonalé a v souladu s Božím řádem, najednou díky ničivé ctižádosti pokazilo.

Aplikace

Dokonalá bytost, kterou stvořil dokonalý Bůh a jež žila v dokonalém prostředí, dokázala sama sebe zkazit a zničit. Co to vypovídá o smrtících důsledcích pýchy a snahy o vyvýšení vlastního já? Jak je možné nesejít na toto scesti?

Vládce tohoto světa

Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven. (J 12,31)

Již s vámi nebudu mnoho mluvit, neboť přichází vládce tohoto světa. Proti mně nic nezmůže. (J 14,30)

⁹Hřích v tom, že ve mne nevěří; ¹⁰spravedlnost v tom, že odcházím k Otci a již mne nespátříte;

¹¹soud v tom, že vládce tohoto světa je již odsouzen. (J 16,9–11)

Osobní studium

Proč Ježíš nazývá satana „vládcem tohoto světa“?

Když Bůh uvedl Adama a Evu do zahrady Eden, pověřil je spravováním zahrady (Gn 2,8.15) a toho, co bylo stvořeno (Gn 1,26.28). Když Adam pojmenoval všechna zvířata, ukázal tím, že toto pověření bere vážně a je připraven se o ně starat. V Písmu platí princip, že ten, kdo někomu dává jméno, vyjadřuje tím určitou moc a autoritu (Hospodin například mění jméno Abrahamovi a Jákobovi; Nebúkadnesar změnil jméno hebrejským mladíkům). Když tedy Adam dával zvířatům jména, jasně tím ukázal na své postavení správce a vládce země.

Když Adam přišel o toto své postavení, satan velmi rychle zaujal jeho místo. Součástí obnovy lidstva, která je způsobena díky Kristově oběti na kříži, proto bude skutečnost, že vykoupení obdrží stejné právo vládnout, jaké měli Adam a Eva. Po celou věčnost budou Božím „královským kněžstvem“ (Zj 1,6; 5,10).

Úvodní kapitoly knihy Jób nám představují, co vše Adam ztratil. Je zde v náznamech představen Boží majestát a sláva nebes, ale také podřadná pozice, do níž se lidstvo po pádu do hříchu dostalo.

Proč se satan v Jb 1,6.7 a 2,1.2 představil na nebeském shromáždění jako ten, který prochází zemí „křížem krážem“?

Slova „křížem krážem“ či „sem a tam“ (ČSP) neoznačují nějakou turistiku. V Písmu odkazují na znak vlastnictví. Když Bůh dává Abrahamovi zemi, říká mu: „Teď projdi křížem krážem tuto zemi, neboť ti ji dávám“ (Gn 13,17). Podobně hovoří Bůh i k Mojžíšovi (Dt 11,24) a Jozuovi (Joz 1,3). Apoštol Pavel poznamenává, že satana je pro jeho jednání možné označit jako „boha tohoto světa“ (2K 4,4).

Způsob, jakým je satan představen v prvních dvou kapitolách knihy Jób, souvisí s událostmi, které jsou zaznamenány v Gn 3. Satan způsobil v ráji rozkol a svár – a pak nechal lidi, aby nesli bolestné následky.

Aplikace

V kterých oblastech vidíš důsledky satanova působení v tomto světě? Jaké důsledky zla pozoruješ ve svém životě a sám na sobě? V čem je pro tebe nadějí zaslíbení, že jednoho dne bude ukončeno veškeré zlo a chaos?

Bitva na nebi

⁷A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. ⁸Drak i jeho andělé bojovali, ale nezmohli, a nebylo již pro ně místa v nebi. ⁹A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé. (Zj 12,7–9)

Osobní studium

Z naší pozemské perspektivy si neumíme příliš představit, jak by mohla taková bitva na nebi vypadat. Známe však výsledek – satan a jeho andělé byli vyhnáni z nebe (Zj 12,9). Bible nelíčí všechny detaily a praktické následky tohoto nebeského konfliktu. Věnuje se spíše duchovním důsledkům, které tento konflikt přináší do životů lidí na zemi.

Co říká Zj 12,7–16 o velkém sporu a jeho vlivu v nebi a následně na zemi?

Apoštol Jan píše pozitivním způsobem o pokračujícím boji mezi „žalobcem bratří“ a těmi, kteří nad ním „zvítěžili pro krev Beránkovu“. Propojuje tento konflikt se spasením a příchodem Božího království (Zj 12,10.11). Tato dobrá zpráva se prolíná celou 12. kapitolou a je neoddělitelnou součástí velkého sporu.

Jaké další poselství obsahuje 12. kapitola? Přestože se v ní nacházejí tři velká ohrožení, vždy je zmíněno úžasné vysvobození. V dramatickém vidění je Janovi ukázán nejen zápas mezi Kristem a satanem, ale i absolutní rozpor mezi oběma stranami konfliktu.

Ve Zj 12,4.9 je zmíněn velký drak – satan, který chce pohltit dítě, jež se mělo narodit. Ježíš však všechny jeho nástrahy přežil a byl vyzdvižen k Božímu trůnu.

Drak se poté rozhodl pronásledovat matku dítěte (Zj 12,13), která symbolizuje Boží lid. Avšak i jí se podle Zj 12,14 podařilo zázračně uniknout.

V třetím satanově pokusu zničit Boží vyvolené chrlí drak ohromný proud vody, který má ženu strhnout (Zj 12,15). I do této beznadějné situace však opět vstupuje Bůh, aby ženu zachránil (Zj 12,16).

Potom drak obrátil svou pozornost na „ostatní“ z jejího potomstva (Zj 12,17; ČSP). Rozzuřený drak je chce zničit. Historie odhaluje, jakými způsoby byl Boží lid pronásledován, utlačován a ničen. Toto pronásledování se dělo v minulosti a na některých místech přetrvává i do dnešních dnů. Jak mohou věrní přežít a vydržet? Pronásledováním, nenávisí a hrozbami však biblický příběh nekončí. Ve Zj 14 stojí věrní před Božím trůnem. Bůh je zachránil. On bude mít při řešení každé nespravedlnosti na tomto světě opět poslední slovo.

Aplikace

Jak se ti daří najít odvahu a naději v době, kdy do tvého života přicházejí problémy a ty zápasíš se silami, které tě přesahují? Jak ti v tom pomáhá Boží moc?

Svržení satana

¹⁷Těch sedmdesát se vrátilo s radostí a říkali: „Pane, i démoni se nám podrobují ve tvém jménu.“
¹⁸Řekl jim: „Viděl jsem, jak satan padá z nebe jako blesk. ¹⁹Hle, dal jsem vám moc šlapat po hadech a štírech a po veškeré síle nepřítele, takže vám v ničem neuškodí. ²⁰Ale neradujte se z toho, že se vám podrobují duchové; radujte se, že vaše jména jsou zapsána v nebesích.“²¹V té hodině zajásal v Duchu svatém a řekl: „Velebím tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými, a zjevil jsi je maličkým. Ano, Otče, tak se ti zalíbilo.“ (L 10,17–21)

Osobní studium

Konflikt nebyl omezen jen na nebe, ovlivnil i zemi. Zdá se, že nějaký čas měl satan – „žalobce bratří“ (Zj 12,10) – stále možnost přicházet k Božímu trůnu a vznášet obvinění proti Božímu lidu. Jób byl jedním z těch, o jehož utrpení se můžeme v Písmu dočíst.

Jak je možné rozumět Kristovým slovům o satanovi, která jsou zaznamenána v L 10,1–21?

Než Ježíš vyslal sedmdesát učedníků, tak je vyzval, aby si s sebou nebrali peníze ani náhradní oblečení (L 10,4). Zdůraznil také, aby vyprošovali Boží požehnání pro ty, kteří je přijmou do svých domovů (L 10,5). Současně je varoval, že se ocitnou v situaci, kdy budou jako „ovce mezi vlky“ (L 10,3). Tato Ježíšova slova mají určitou souvislost s textem ve Zj 12, kde je zmiňováno odhodlání draka zničit Boží lid.

Tito učedníci se vrátili a s radostí popisovali to, jak se jim podrobovali i démoni (L 10,17). Ježíše toto svědectví potěšilo (L 10,21). A právě v tomto kontextu Kristus zmiňuje, že satan byl svržen z nebe. Přesto učedníky upozorňuje, že jejich radost se nemá odvíjet od toho, že se jim podrobily démonské síly, ale že jsou jejich jména zapsána v nebesích (L 10,20). Toto připomenutí jasně ukazuje, co je základem spasení člověka – je to dílo Spasitele. Byl to Kristus – ne my – kdo porazil démonské síly.

Ježíšovi následovníci měli tu přednost, že mohli vydávat svědectví o spasení, které pro nás Kristus získal. Zdá se, že text v L 10,17–20 spojuje svědecké dílo, které Ježíš svěřil svému lidu, s mocí nad satanem. Vydávání svědectví narušuje a umenšuje moc, kterou má satan nad lidmi v tomto světě. Tímto způsobem mohou lidé naplňovat poslání, k němuž je Bůh na počátku povolal – rozšiřovat hranice Božího království.

Moc nad nepřítelem je možná pouze proto, že Ježíš zvítězil na kříži. Apoštol Pavel píše, že Bůh „od-zbrojil a veřejně odhalil každou mocnost i sílu“ a zvítězil nad nimi (Ko 2,15). Boží lid vítězí v Kristu. Satanův pád je proto jistý. „Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven“ (J 12,31). Naše srdce může být naplněno radostí, protože vítězství patří Bohu!

Aplikace

„Radujte se, že vaše jména jsou zapsána v nebesích.“ Uvažuj nad těmito slovy. Co je podstatou toho, o čem mluví? Proč je to velký důvod k radosti? Jak tuto radost prožíváš?

Pokračující zápas

Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví. Nemilovali svůj život tak, aby se zalekli smrti. (Zj 12,11)

1Proto i my, obklopeni takovým zástupem svědků, odhodme všecku přítěž i hřích, který se nás tak snadno přichytí, a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, 2s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle. Místo radosti, která se mu nabízela, podstoupil kříž, nedbaje na potupu; proto usedl po pravici Božího trůnu. (Žd 12,1.2)

Osobní studium

Tak jako se může dostat jed právě usmrčeného hada do těla člověka, když neobratně zdvihne tělo plaza svíjejícího se v posledních křečích, tak i satanovo „uštknutí“ může být i dnes smrtelné. Navzdory tomu, že na Golgotě utrpěl smrtelnou porážku, nebezpečí ještě nepominulo.

Jakými slovy Ježíš v J 16,33 upozornil učedníky na pokračující zápas se zlem? Jaká je tvá zkušenost s jeho slovy?

Ježíš byl ke svým následovníkům otevřený – nebudou mít lehký život. Nezaměřoval se však na problémy a těžkosti, ale na vítězství, které v něm a díky němu máme. Pavel píše věřícím v Římě: „Bůh pokoje brzo srazí satana pod vaše nohy. Milost Ježíše, našeho Pána, buď s vámi“ (Ř 16,20). Apoštol Jan, když píše církvi na konci času, také mluví o vítězství, které je možné obdržet pouze díky Beránkově krvi (Zj 12,11).

Kdo jsou svědkové, kteří jsou zmíněni v Žd 12,1.2? V čem jsou pro tebe povzbuzením? Situace a zápas kterého z nich k tobě promlouvá nejsilněji (Žd 11)?

V Žd 11 jsou v kostce představeny životní osudy některých „hrdinů víry“. Ábel nabídl lepší oběť, a přestože se stal obětí bratrovraždy, Bůh na něho nezapomenul. Henoch byl stále bližší Bohu, a tak se Bůh rozhodl, že ho vezme přímo do nebe. Noe se snažil varovat lidi před pohromou a nabízel jim záchranu. Abraham opustil vyspělou civilizaci, aby se vydal na cestu do zaslíbené země. Sáře se narodil zaslíbený syn, i když už byla příliš stará na to, aby měla děti. Mojžíš se raději rozhodl trpět se svým lidem než žít v královském paláci. Rachab vydávala svědectví o Boží velikosti (Joz 2,9–11). Všichni patří k velkému zástupu svědků, kteří jsou zmiňováni v Žd 12,1. Nebyli to nezúčastnění pozorovatelé – pasivní svědci. Naopak, aktivně vydávali svědectví o tom, že Bůh je věrný – navzdory těžkostem, s nimiž se setkávali. V našem zápasu nejsme ojedinelí ani osamocení.

Aplikace

Uvažuj o „hrdinech víry“, kteří jsou vzpomenu ti v Žd 11. Kdo byli a jací byli? V čem je pro tebe povzbuzením skutečnost, že ani oni nebyli dokonalí – že byli lidmi jako my, se všemi svými obavami i slabostmi?

Podněty k zamyšlení

Nevíme, proč hřích povstal prostřednictvím Lucifera. Ellen Whiteová píše: „Kousek po kousku popouštěl Lucifer uzdu své touze po sebevyvýšení.“ (PP 35; NUD 10) Skutečnost, že se to stalo dokonalé bytosti, ukazuje na podstatu svobodné vůle a rozhodnutí, které jsou součástí Božího způsobu vlády. Bůh stvořil bytosti jako rozumné a dobré – byly morálně dokonalé. Nic v nich je nevedlo ke zlu. Jak se tedy v Luciferovi mohl zrodit hřích? Odpovědí je, že žádná odpověď neexistuje. Pro hřích není žádné vysvětlení. Pokud bychom našli důvod pro hřích, pak by byl za něj v konečném důsledku Bůh zodpovědný. Hřích je nesmyslný a iracionální, nemá logické zdůvodnění. Lucifer nijak nemohl ospravedlnit své jednání – i vzhledem k postavení, které zastával. Každopádně nějakým zneužitím svobodné vůle Lucifer sám sebe otrávil a z „nosi-tele světla“ se stal satanem, „žalobcem“. I když mnoha věcem nerozumíme, víme dost na to, abychom si uvědomili, že musíme být velmi obezřetní při zacházení s tak úžasným darem, jakým je svobodná vůle.

Otázky k rozhovoru

- 1. Zdá se, že v satanově vzpouře proti Bohu sehrála velkou úlohu jeho závist a žárlivost. Jakou zkušenost máte s těmito pojmy? Jaké zlo mohou přinést do života? Jak se můžeme naučit bojovat proti těmto postojům?*
- 2. Uvažujte společně o úžasném daru svobodné vůle a o naší schopnosti činit svobodná rozhodnutí. Jak tyto dary v každodenním životě využíváme? Přemýšlejte však i o některých hrozivých důsledcích zneužití svobodné vůle. Jak se můžeme naučit využívat svobodnou vůli správně?*
- 3. Diskutujte společně o úloze zákona v kontextu svobodné vůle a možnosti volby. Už samotná skutečnost, že existuje něco jako Boží zákon, by nám mohla napovědět mnohé o podstatě svobodné vůle. Jaký by byl podle vás smysl mravního zákona, kdyby neexistovaly bytosti, které by se mohly svobodně rozhodnout ho plnit? Jakou souvislost vnímáte mezi zákonem a svobodou člověka?*

Krise v zahradě Eden

Texty na tento týden

Gn 1,21.22.26–29; 2,3.8.9.15–17; 3,1–7.16.17.19

Základní verš

„Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi sítě tvé a sítě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,15)

Když Bůh dokončil stvoření, tak ho zhodnotil jako „velmi dobré“ (Gn 1,31). Dnes už to tak žel není. Navzdory různým izmům či ideologiím, které během dějin lidstva přinášely různá vylepšení, se náš svět zmítá v chaosu, nejistotě, násilí, válkách, znečištění, útlaku a zneužívání. Jak začalo 20. století s optimistickým výhledem a očekáváním, že může lidstvo vylepšit budoucnost, tak jeho průběh ukázal pravý opak. Dnes, ve 21. století, existuje mnoho důvodů, proč výhled do budoucnosti není optimistický.

Jak jsme se do této situace dostali? Na to odpovídá myšlenka „velkého sporu“. Přestože tento konflikt začal v nebi, později zasáhl zemi a velmi rychle na ní začal život negativně ovlivňovat.

Tento týden se budeme zabývat tím, jak se satanovi podařilo zneužít svobodu člověka. Od té doby začala zkáza, které jsme svědky i dnes. Příběh pádu do hříchu v zahradě Eden je silnou připomínkou toho, že naší jedinou jistotou a bezpečným prostorem je důvěra v Boha a poslušnost jeho slov.

Požehnání

²¹I stvořil Bůh velké netvory a rozmanité druhy všelijakých hbitých živočichů, jimiž se zahemžily vody, stvořil i rozmanité druhy všelijakých okřídlených létavců. Viděl, že to je dobré.

²²A Bůh jim požehnal: „Plodte a množte se a naplňte vody v mořích. Létavci nechtě se rozmnožit na zemi.“ ... ²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. ²⁸A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,21.22.27.28)

A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo. (Gn 2,3)

Osobní studium

V textu o stvoření se sedmkrát objevuje slovní spojení, že Bůh „viděl, že to je dobré“. Toto hodnocení se nachází u stvoření světla (Gn 1,4), pevniny a moře (Gn 1,10), rostlin a stromů (Gn 1,12), slunce, měsíce a hvězd (Gn 1,16), mořských živočichů a ptáků (Gn 1,21) a při stvoření zvěře, dobytka a plazů (Gn 1,25). Když nakonec Bůh ukončil dílo stvoření, dozvídáme se, že „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré“ (Gn 1,31).

Bůh však nejen označil stvoření jako „velmi dobré“, ale také ho „požehnal“ ve třech oblastech.

Nejprve Hospodin požehnal mořským tvorům a ptákům. V Gn 1,22 je napsáno: „A Bůh jim požehnal: Plodte a množte se a naplňte vody v mořích. Létavci nechtě se rozmnožit na zemi.“ Druhé požehnání Hospodin vyslovil po stvoření Adama a Evy s podobnou výzvou: „Plodte a množte se a naplňte zemi...“ (Gn 1,28).

Když porovnáme tato dvě požehnání, zjistíme, že v něčem jsou si podobná a v něčem se odlišují. Kromě výzvy k plazení a množení, která je pro zvířata stejná jako pro lidi, dostávají Adam s Evou úkol, aby se starali o zemi a stvoření. V této souvislosti je možné zahlédnout náznak, co to znamená, že člověk byl stvořen k Božímu obrazu. Stvořitel vyzval první lidi, aby „vládli mořským rybám, nebeským ptákům a všem živým tvorům, kteří se pohybují po zemi“ (Gn 1,28; JER; srov. s Ř 8,17 a Žd 1,2.3).

V čem je tak důležité požehnání a úkol, který svěřil Bůh Adamovi a Evě? Jak vnímáš svou úlohu jako toho, kdo je pozván, aby se staral o stvoření?

Třetí požehnání, které zaznívá v příběhu stvoření, se vztahuje na sedmý den – sobotu. „Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo“ (Gn 2,2.3). Sobota je tedy vyjádřením Boží svrchovanosti nad stvořením, znamením jeho moci. Tak jako jsou lidé stvořeni k Božímu obrazu a podílejí se na správě země, Bůh prostřednictvím sedmého dne vytváří čas a prostor pro vzájemné společenství s člověkem. Bůh je představen jako Stvořitel a Dárce života. Na něm jsou lidé závislí.

Aplikace

Bůh pověřil člověka úkolem, aby se staral o stvoření. Jak vnímáš přírodu? Jak se o ni staráš? Jak se projevuje, že jsi pro Boží stvoření zodpovědným a starostlivým správcem?

Dva stromy

⁸A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil. ⁹Hospodin Bůh dal vyrůst ze země všemu stromovi žádoucímu na pohled, s plody dobrými k jídlu, uprostřed zahrady pak stromu života a stromu poznání dobrého a zlého. ... ¹⁵Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. ¹⁶A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. ¹⁷Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojezl, propadneš smrti.“ (Gn 2,8.9.15–17)

Osobní studium

Boží stvořitelské dílo je v biblickém textu zaznamenáno prostřednictvím pravidelného rytmu, v oddělování a stanovování limitů – světlo a tma, pevnina a moře, noc a den, různé druhy zvířat a rostlin, zvláštní den, jenž je oddělený od ostatních, a zvláštní strom, který je odlišný od dalších stromů.

Jak na tebe působí opakující se zpráva v Gn 1,4.6.7.14.18.21.24.25 o tom, že Bůh při tvoření „odděluje“ a stanovuje principy, pravidla a hranice? V čem je tato myšlenka důležitá?

Při tvoření Bůh povolává vše živé ze země. Zvířata a dokonce i člověk povstávají ze země (Gn 2,7.19). Bůh „dal vyrůst“ ze země i nádherným stromům (Gn 2,8.9). Kromě toho Hospodin vybral na zemi jedinečné místo, na němž „vysadil zahradu“. Asi si nedokážeme plně představit velkolepost a nádheru, kterou oplývalo toto Boží dílo. Dnešní nádherné parky, sady a zahrady jsou ve své kráse pouhým odleskem toho, jak asi vypadala zahrada v Edenu. Uprostřed zahrady se pak nacházely dva stromy, které byly ve své podstatě jedinečné: „strom života“ a „strom poznání dobrého a zlého“. Ovoce z druhého stromu se jíst nesmělo – pod hrozbou tragických důsledků (Gn 2,17).

Jak se myšlenka „oddělení“ projevuje v Gn 2,15–17? Jak souvisí se svrchovaností Boha a poslušností člověka?

Rozdělení je jasné a konkrétní: jíst je možné ze všech stromů – kromě jediného, který je jiný, oddělený. V Božích slovech není nic zamlženého, neurčitého či dvojnásobného. Adam a Eva byli stvořeni jako morální bytosti. Morálka je nevyhnutelně spojena se svobodou a možností volby. Strom se pro lidi měl stát místem, které ukáže, co udělají se svojí svobodou. „Zkouškou jejich poslušnosti a lásky k Bohu se stal strom poznání. Jestliže budou přehlížet Boží vůli v této maličkosti, proviní se.“ (PP 53; NUD 18)

Aplikace

Od kterých věcí by ses měl ve svém životě určitě oddělit? Proč? Kde k tomu můžeš získat motivaci a sílu? Kdy tuto změnu ve svém životě učiníš? Za kým můžeš jít, abys mu řekl o svém rozhodnutí a plánu?

Moudrost a lstivost

¹Nezchytralejší ze vsí polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“²Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme.³ Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.“⁴ Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti.⁵ Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ (Gn 3,1–5)

Osobní studium

Příběh o pádu Adama a Evy do hříchu začíná konstatováním, že had byl „nezchytralejší“ či „nejlstivější“ (JER) ze všech zvířat (Gn 3,1). V hebrejském textu jde o jazykovou hříčku. Druhá kapitola končí tím, že Adam a Eva byli „nazí“ (odkaz na jejich integritu; hebr. arumim), o hadovi se říká, že byl „nezchytralejší“ (hebr. arum). Slovo přeložené jako „nezchytralejší“ má v hebrejštině neutrální význam – „moudrý“ nebo „bystrý“. Až podle toho, jak svou moudrost člověk použije, tak se stává buď „rozvážným“ (Př 12,16; 13,16; B21), nebo „chytrákem“ či „prohnaným“ (Jb 5,12; 15,5; B21). Satanova lstivost útočí na neporušenost a celistvost Adama a Evy. Na začátku příběhu byli Adam a Eva nazí a had lstivý, na konci Bůh první lidi „přioděl“ a odhalil hadovu zkaženost a prokrel ho (Gn 2,25; 3,1.14.21).

V Písmu je had důležitým symbolem. Mojžíš povýšil bronzového hada na kůl, aby Izraelci přestali umírat, když na něj pohlédnou (Nu 21,5–9; J 3,14). Bronzový had se v průběhu času stal předmětem modloslužby (2Kr 18,4). V knize Zjevení je „dávný had“ ztotožněn s „ďáblem a satanem“ (Zj 12,9).

Jak podle Gn 3,1–5 použil satan svou moudrost?

První slova, která satan řekl, byla naplněna cynismem a pochybnostmi: „Opravdu vám Bůh zakázal...?“ (Gn 3,1; B21). Eva se tím, že odpověděla, nechala vtáhnout do zničující výměny názorů. Satan hned svou první otázkou svádí a znejistuje: „Opravdu vám Bůh zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ Bůh samozřejmě nezakázal lidem jíst plody ze všech stromů v zahradě – pouze z jediného. Satan však chtěl touto otázkou zasít pochybnost. Proč asi Bůh zakázal lidem jíst z toho jediného stromu? Satanova otázka zpochybňuje Boží charakter. Jde o přímý útok na Boha. Eva ve své odpovědi přidává podrobnost, že se tohoto stromu nesmí ani dotknout, přestože o tom Bůh nemluvil (Gn 2,17; 3,2.3).

Satan dále lstivě pokračuje v rozhovoru a zpochybňuje Boží autoritu: „Nikoli, nepropadnete smrti“ (Gn 3,4). Potom vysloví poslední lživý argument: „Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé“ (Gn 3,5). Satan vytváří dojem, že Bůh chce lidem odepřít něco dobrého.

Aplikace

Jak používáš své dary a schopnosti? Proč je důležité používat je správným a moudrým způsobem? Proč je nebezpečné míchat dohromady pravdu a lež?

Touha a nezávislost

²⁶I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ ²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. ... ²⁹Bůh také řekl: „Hle, dal jsem vám na celé zemi každou bylinu nesoucí semena i každý strom, na němž rostou plody se semeny. To budete mít za pokrm.“ (Gn 1,26.27.29)

⁴Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti. ⁵Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevrou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ ⁶Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. ⁷Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. (Gn 3,4–7)

Osobní studium

Při stvoření Bůh prohlásil: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby“ (Gn 1,26). Návnadou na „háčku“ satana bylo jeho tvrzení, že když lidé snědí zakázané ovoce, budou „jako Bůh“ (Gn 3,5). Skutečností však bylo, že oni už byli „jako Bůh“ – protože Bůh je tak stvořil. Smutné je, že v zápalu pokušení na tuto pravdu zapomněli.

Bůh byl také ten, který jim na počátku dal jídlo (Gn 1,29). Součástí vzpoury Adama a Evy bylo i to, že se rozhodli jíst něco, co bylo mimo Bohem stanovených hranic. Je to situace, jako kdybychom byli k někomu pozváni na večeři, ale místo, abychom jedli to, co bylo připraveno, tak bychom vstali, šli do lednice a začali si pochutnávat na něčem, co nás tam zaujme. Tímto činem bychom urazili nejen našeho hostitele, ale také bychom ukázali, že si ho nevážíme a nezáleží nám na vztahu s ním.

Pokušitel Evu ubezpečoval, že po snědení ovoce se jí otevrou oči (Gn 3,4–7). Co Adam s Evou uviděli, když se jim „otevřely oči“? Jak je možné chápat tento text? Co symbolizuje?

Evu oklamaly její smysly (Gn 3,6). Ovoce na stromě bylo lákavé a představa, že uvidí a pochopí něco nového, ji svedla k ochutnání. Když se o ovoce podělila s Adamem, jejich oči se opravdu „otevřely“ (Gn 3,7). To, co uviděli, je přivedlo do rozpaků.

V tomto příběhu je jedním z hlavních problémů odmítnutí Boha jako toho, kdo je Dárce každé dobré věci. Místo toho si Adam s Evou našli vlastní způsob jak naplnit své touhy a chutě. Již bylo zmíněno, že Bůh se o lidi staral, zabezpečoval jim jídlo. Snědení ovoce ze zakázaného stromu byl krok směrem od Boha a odmítnutí jeho darů. Ukazuje na nedostatek důvěry, pro který však první lidé neměli žádný důvod.

Aplikace

Jaké „zakázané ovoce“ je pro tebe lákadlem? Jak se ti daří odolávat jeho „ochutnávání“? Co ti může pomoci nepodléhat tužbám a chutím, které nejsou pro nás Boží vůlí a plánem?

Důsledky pádu do hříchu

¹⁶Ženě řekl: „Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“ ¹⁷Adamovi řekl: „Uposlechl jsi hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst. Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. ... ¹⁹V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš.“ (Gn 3,16.17.19)

Osobní studium

Pravděpodobně uplyne dost času, než ve věčnosti naplno pochopíme všechny problémy a škody, které způsobila událost se stromem poznání dobrého a zlého. Vše, co Bůh vytvořil během stvořitelského týdne, se začalo hroutit. Byly zničeny vztahy mezi lidmi a Bohem (lidé se před Bohem ukryli), mezi lidmi navzájem (Adam obviňoval Evu za vzniklé problémy) i mezi lidmi a přírodou (had se stal nepřítelem, zem měla plodit trní a bodláčí, získávání potravy bylo spojeno s velkou námahou).

Co vše se dá vyvodit o porušenosti Adama a Evy z rozhovoru zaznamenaného v Gn 3,10–19? Jak na tebe působí jejich argumenty? Kdy jsi naposledy byl svědkem podobné komunikace? Čeho se týkala?

Je zajímavé povšimnout si, jak na argumenty Adama a Evy reaguje Bůh. Dříve, než jim Bůh může nabídnout záchranu, potřebují přijmout odpovědnost za své činy. Proto jim Bůh velmi důkladně vysvětlil důsledky toho, co udělali. Nejdříve však prokrel hada, který měl být v nepřátelství vůči ženě a nakonec mu bude rozdrčena hlava (Gn 3,14.15).

Evě potom Bůh řekl, že bude rodit děti v bolestech (Gn 3,16). Adam se měl namáhat při získávání potravy (Gn 3,17–19). To vše je postihlo místo toho, aby se mohli plně těšit z krásy a dokonalosti Božího stvoření.

Adam a Eva měli nyní na výběr, zda budou pokračovat ve své vzpouře vůči Bohu, nebo se k němu pokorně navrátí. Přijetí zodpovědnosti za své selhání bylo prvním krokem návratu k Bohu. Ale ani uznání viny nestačilo k tomu, aby byly vyřešeny všechny problémy, které lidé svým hříchem způsobili.

Bylo však potřeba zabezpečit budoucnost lidstva. Proto Bůh opatřil zvířecí oběť (Gn 3,21). Byl to satan – had, který na zemi přinesl hřích a zničené vztahy. A bude to beránek, jenž bude ukazovat na Toho, kdo přinese obnovu a smíření.

Adam a Eva však už nadále nebyli správcové, kteří měli nad zemí vládnout, ale stali se na ní závislí. „Dokud byl Adam věrný Bohu, stál nad nižším stvořením jako jeho král a celá příroda uznávala jeho vládu. Přestoupením však o své království přišel.“ (ED 25; VYCH 17)

Aplikace

Hned, jak lidé padli do hříchu, dostali zaslíbení záchranu (Gn 3,15). Jak prožíváš naději na záchranu? Čím pro tebe je? Jak se projevuje ve tvém každodenním životě? Uvažuj nad tím, že radost ze spasení můžeš prožívat každý den – bez ohledu na špatná rozhodnutí, která jsi v minulosti učinil.

Podněty k zamyšlení

I když už je Eden velmi dávnou historií a země má daleko do svého původního stavu, stále můžeme ve stvoření rozeznat náznaky, které ukazují na Boží dobrotivost. Podívejte se kolem sebe: můžeme vidět nejen neuvěřitelnou krásu přírody, ale i dokonalý záměr, který vydává svědectví o Stvořitelově lásce. Uvažujte o různosti ovoce a zeleniny. Jsou jablka, hrušky, švestky, třešně, banány, ananasy, jahody, borůvky, avokádo, citróny, pomeranče, rajčata, mrkev, brokolice, zelí, celer, špenát, saláty... Je to jen náhoda, že všechno má tak výbornou chuť, tyto potraviny jsou zdravé, rostou v zemi a mají semena, z nichž mohou vyrůst další rostliny? Určitě ne. Je pravdou, že ne každý na světě má přístup k těmto potravinám – na světě je často hlad, katastrofy, choroby... To vše je svědectví o tom, jak velmi hřích zničil náš svět. Když se však díváme jen na krásné věci v přírodě okolo sebe, uvědomujeme si úžasnou dokonalost, která svědčí o Boží lásce. Mějme stále na paměti, že naše naděje – a naděje pro celý svět – přichází od našeho Spasitele.

Otázky k rozhovoru

- 1. Jako lidské bytosti jsme nikdy neměli umírat. To nebyl Boží záměr. Smrt je vetřelec, „chyba v programu“, lidé ji nikdy neměliokusit. Naše hrůza ze smrti a žal nad zesnulými odkazují na dokonalost, pro kterou jsme byli stvořeni a neseme si ji z Edenu. Přemýšlejte nad biblickými zaslíbeními o věčném životě, jež jsme obdrželi. Jak nám pomáhají vyrovnat se se zármutkem a bolestí, které přináší smrt?*
- 2. Které části stvořeného světa k vám nejvíce hovoří o Bohu a jeho lásce k nám?*
- 3. Znovu si přečtěte, jak Adam a Eva začali ospravedlňovat svůj hřích (Gn 3,6–13). Proč je takovým pokušením vymlouvat se a ospravedlňovat své špatné jednání? Chováte se někdy podobně jako Adam a Eva? Na co všechno jste zvyklí se vymlouvat (na dědičnost, životní prostředí, jiné lidi, okolnosti...)? Jak se můžeme zbavit tohoto uvažování a přijmout odpovědnost za vlastní jednání?*

Velký spor a patriarchové

Texty na tento týden

Gn 4,8–11; 6,5–9.11–13; 22,10–14; 28,12–15; 45,4–8

Základní verš

„Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“ (Gn 28,15)

Příběhy, které následují v Písmu po pádu člověka do hříchu, často odhalují podvody, pokrytectví a zničené vztahy. Porušenost světa a člověka je stále hlubší a děsivější. Zápas mezi dobrem a zlem se rozmáhá a rozšiřuje po celé zemi.

V příběhu Kaina a Ábela se bohoslužba stává spouštěčem nesouladu a smrti. Tento princip je přítomný v celých dějinách.

Příběh o potopě odhaluje, jak vzpoura a hřích postupně ničí vše, co Bůh stvořil. Hřích nejen deformuje stvoření, ale také přináší jeho zánik.

Abrahamova zkušenost je v konfliktu dobra a zla velkým povzbuzením. Bůh skrze něho ukazuje svou ochotu vzít důsledky vzpoury na sebe. On se stává Náhradou za nás.

V příbězích Ezaua, Jákoba, Josefa a jeho bratří je ukázáno, jak se nefunkční a porušené vztahy stávají satanovým prostředkem pro ničení rodin i společenství.

Navzdory tomu můžeme v těchto příbězích vidět, že Bůh zůstává věrný a vytrvale se snaží pomáhat svým utrmáceným dětem, posiluje je a vychovává.

Kain a Ábel

⁸I promluvil Kain ke svému bratru Ábelovi... Když byli na poli, povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej. ⁹Hospodin řekl Kainovi: „Kde je tvůj bratr Ábel?“ Odvětil: „Nevím. Cožpak jsem strážcem svého bratra?“ ¹⁰Hospodin pravil: „Cos to učinil! Slyš, prolitá krev tvého bratra křičí ke mně ze země. ¹¹Nyní budeš proklet a odvržen od země, která rozevřela svá ústa, aby z tvé ruky přijala krev tvého bratra.“ (Gn 4,8–11)

Osobní studium

Při narození Kaina byl Eva nadšená. Upřímně věřila, že se jí právě narodil Zachránce, jehož Bůh zmínil v Gn 3,15. Tehdy prohlásila: „Získala jsem muže, a tím Hospodina“ (Gn 4,1). Doslovný překlad tohoto textu by mohl znít: Dostala jsem muže – Hospodina. Evina radost ukazuje na přesvědčení, že její syn je právě tím potomstvem, které zaslíbil Hospodin (Gn 3,15).

Z příběhu se nedozvídáme nic o Kainově dětství ani o radosti hrdých rodičů z toho, jak jejich první dítě vyrůstá. Příběh hned pokračuje k narození druhého syna – Ábela. A brzy nato se dostáváme k jejich uctívání Hospodina. Ukazuje se, že rozdíl v bohoslužbě vedly k tragédii – a jak je možné vidět v dějinách, nestalo se tak naposledy.

Porovnej v Gn 3,9,10 a 4,5,9 reakce Adama a Kaina na otázky, které jim Bůh klade v souvislosti s hříchem. V čem jsou podobnosti a v čem rozdíl?

Důležitým rozdílem je velká odlišnost v prožívání emocí. Zatímco Adam se jeví jako zmatený, vystrašený a zahanbený (Gn 3,10), Kain je plný hněvu (Gn 4,5), je bezcitný a vzdorovitý (Gn 4,9). Místo toho, aby přišel alespoň s nějakým ospravedlněním svého činu (či výmluvou), tak Kain očividně lže a jeho nitro je ovládáno vztekem.

Navzdory zoufalé situaci přichází znovu naděje a dobrá zpráva. Po narození Šéta je Eva opět přesvědčena, že na svět přišel zaslíbený Zachránce (Gn 4,25). Jméno Šét je odvozeno od slova, které znamená „položít“ či „umístit“. Stejně slovo je použito v Gn 3,15 v souvislosti se Zachránцем, když Hospodin říká, že „položil“ nepřátelství mezi ženu a hada a že její potomstvo nakonec rozdrtí hadovi hlavu. Eva také označuje svého syna jako „potomka“, který je náhradou za Ábela. A tak navzdory tragédii a bolesti, kterou lidé prožívají v souvislosti s rozvojem sporu mezi dobrem a zlem, se stále znovu utíkají k naději na vykoupení. Co jiného by nám také bez této naděje zbývalo?

Aplikace

Představ si utrpení Adama a Evy, kterým nejenže zemřel syn, ale také ho zavraždil jejich prvorozený syn. Vlastně přišli o oba syny. Hřích přináší nejen bezprostřední následky, ale také důsledky, které přesahují jeho původní vliv. Jakou máš zkušenost s vlivem hříchu ve svém životě? Jak prožíváš důsledky hříchu, které často přicházejí až mnohem později?

Potopa

⁵I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý. ⁶Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. ⁷Řekl: „Člověka, kterého jsem stvořil, smetu z povrchu země, člověka i zvířata, plazy i nebeské ptactvo, neboť lituji, že jsem je učinil.“ ⁸Ale Noe našel u Hospodina milost. ⁹Toto je rodopis Noeho: Noe byl muž spravedlivý, bezúhonný ve svém pokolení; Noe chodil s Bohem. ... ¹¹Země však byla před Bohem zkažená a plná násilí. ¹²Bůh pohleděl na zemi; byla zcela zkažená, protože všechno tvorstvo pokazilo na zemi svou cestu. ¹³I řekl Bůh Noemu: „Rozhodl jsem se skoncovat se vším tvorstvem, neboť země je plná lidského násilí. Zahladím je i se zemí.“ (Gn 6,5–9.11–13)

Osobní studium

Jak je v příběhu zapsaném v Gn 6,1–13 popsán velký spor mezi dobrem a zlem?

V příběhu potopy je možné vysledovat určité změny, které jsou protichůdné ke stvoření. Mnohé z toho, co Bůh na začátku oddělil, se nyní dostává k sobě. Při potopě přicházejí vody ze země i z oblohy, znovu byla všude voda, živí tvorové, kteří se pohybovali po zemi, se shromažďují na jedno místo. Země se jakoby vracela do stavu, kdy byla „nesličná a pustá“ (Gn 1,2; BK).

Navzdory této situaci byl Bůh při potopě stále Stvořitelem. On dal do pohybu nové stvoření. Oddělil Noema (spravedlivého a bezúhonného člověka) od lidí v jeho době, kteří byli hříšní a jejich smýšlení bylo zlé (Gn 6,5.11–13). Pověřil ho, aby vybuodoval velkou loď. Následně Bůh uvedl do bezpečí lodi malou skupinu lidí a zvířat, aby byli uchráněni před nastávajícími událostmi. Díky Boží milosti bude pokračovat život a nový svět, který povstane na základech toho starého.

Toto nové stvoření nebylo tak dokonalé jako to původní. Velmi brzy po potopě, když se Noe a jeho rodina rozrostli, se opět ke slovu dostává úpadek. Gn 9,20–27 popisuje, jak se Noe opil a co se poté odehrálo. Přestože byl Noe „muž víry“ (Žd 11,7), stál na straně Boha a dělal jeho dílo, tak se dopustil i špatných činů. Velký spor mezi dobrem a zlem se neodehrával jen na celosvětové úrovni, ale také v srdcích jednotlivých lidí.

Aplikace

Bible popisuje potopu jako Boží nástroj na smetení či vyhlazení života na zemi (Gn 7,4). Podobné vyjádření se nachází i na jiných místech Pisma, která popisují to, jak Vykupitel skoncuje s hříchem a se zlem (Iz 25,8; 43,25; Ž 51,3; Zj 21,4). Poselství je jasné – buď bude vyhlazen náš život, nebo náš hřích. Jak na tebe působí tato realita? Kdy jsou podle tebe věci černobílé, a kdy je potřeba vnímat komplexnost a složitost života (jako například u Jóna a jeho přátel)?

Abraham

10I vztáhl Abraham ruku po obětním noži, aby svého syna zabil jako obětního beránka. 11Vtom na něho z nebe volá Hospodinův posel: „Abrahame, Abrahame!“ Ten odvětil: „Tu jsem.“ 12A posel řekl: „Nevztahuj na chlapce ruku, nic mu nedělej! Právě teď jsem poznal, že jsi bohobojný, neboť jsi mi neodepřel svého jediného syna.“ 13Abraham se rozhlédl a vidí, že vzadu je beran, který uvízl svými rohy v houští. Šel tedy, vzal berana a obětoval jej v zápalnou oběť místo svého syna. 14Tomu místu dal Abraham jméno „Hospodin vidí“. Dosud se tu říká: „Na hoře Hospodinově se uvidí.“ (Gn 22,10–14)

Osobní studium

Hospodin několikrát ubezpečil Abrahama, že bude mít syna, že rozmnoží jeho potomstvo. Poprvé to bylo na začátku jeho putování, když vyšel z Cháranu (Gn 12,2–4). Později toto zaslíbení ještě několikrát opakoval (Gn 12,7; 13,16; 15,4.5; 17,1.2).

Navzdory mnohým Abrahamovým selháním se mu nakonec narodil zaslíbený syn. Naplno se tak projevila Boží věrnost vůči jeho – někdy váhajícímu a potácejícímu se – služebníkov (Gn 17,19.21; 21,3–5).

Jaká naděje zaznívá v Gn 22,1–19 v souvislosti s velkým sporem?

„Úzkost, kterou během ponurých dnů této hrozné zkoušky Abraham prožil, dopustil Bůh proto, aby mohl patriarcha pochopit něco z velké oběti, kterou přinese Bůh pro vykoupení lidstva. Žádná jiná zkouška nemohla Abrahamovi způsobit taková vnitřní muka jako obětování jeho syna. Bůh vydal svého Syna na hrůzoplnou a potupnou smrt. Andělům nebylo dovoleno zasáhnout jako v případě Izáka. Nebyl zde hlas, který by zvolal: ‚Už dost! Král slávy obětoval svůj život, aby zachránil padlé lidstvo. ‚On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?‘ (Ř 8,32) Oběť, která byla od Abrahama vyžadována, nepřinesla prospěch jen jemu a následujícím generacím. Měla být poučením také pro bezhříšné inteligentní nebeské bytosti a pro obyvatele ostatních světů. Plán vykoupení, který se uskutečňuje na naší zemi, je učebnicí pro celý vesmír. Abraham v minulosti projevils nedostatek víry, satan ho před anděly a Bohem osočil. Bůh chtěl před nebesy podat důkaz o věrnosti svého služebníka. Chtěl ukázat, že nemůže přijmout nic menšího než dokonalou poslušnost, a chtěl před celým vesmírem plněji vyjevit plán spasení.“ (PP 154.155; NUD 68)

Aplikace

Apoštol Pavel mluví o Abrahamovi jako o otci všech, kteří věří (Ř 4,11). Jak rozumíš těmto slovům? Co pro tebe znamená, že navzdory tvým chybám, selháním a tvrdohlavosti Bůh zůstává věrný a připravený splnit své zaslíbení záchrany?

Jákob a Ezau

¹²Měl sen: Hle, na zemi stojí žebřík, jehož vrchol dosahuje k nebesům, a po něm vystupují a sestupují poslové Boží. ¹³Nad ním stojí Hospodin a praví: „Já jsem Hospodin, Bůh tvého otce Abrahama a Bůh Izákův. Zemi, na níž ležíš, dám tobě a tvému potomstvu. ¹⁴Tvého potomstva bude jako prachu země. Rozmůžeš se na západ i na východ, na sever i na jih. V tobě a ve tvém potomku dojdou požehnání všechny čeledi země. ¹⁵Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“ (Gn 28,12–15)

Osobní studium

V příběhu Jákoba a Ezaua je možné rozpoznat, jak se stále více zvětšuje propast mezi Božím záměrem a vzbuřeným člověkem. Ve starověku bylo zvykem, že otec před smrtí dal požehnání svému prvorozenému synovi (tzv. právo prvorozeného). Toto požehnání zahrnovalo i většinu rodinného majetku. Tím se nejstarší syn stal zodpovědným za prosperitu celé rodiny.

Poté, co ho Jákob podvedl, byl Ezau rozhodnut, že až otec zemře, tak Jákoba zabije (Gn 27,41). Rebeka proto Jákoba poslala pryč do bezpečí a doufala, že jednoho dne Ezauova nenávist pomine. Trvalo to však dvacet let a Rebeka již nikdy svého syna Jákoba neviděla.

Jaká naděje je představena v Jákobově snu (Gn 28,12–15)?

Bůh opakovaním zaslíbení, které dal Abrahamovi, ubezpečil Jákoba, že navzdory zoufalým okolnostem má On vše pod kontrolou. Dokonce i tehdy, když se mohlo zdát, že Jákobovy činy jsou v rozporu s Božím plánem, On stál neustále při něm. I tak však musel Jákob vydržet dvacet let u svého tchána, který ho podvedl – nejprve v souvislosti s manželstvím a poté s jeho mzdou (Gn 29,20–27; 31,7). A přestože Jákob zažil mnoho ponižování, vytrvale sloužil. A když se ohlížel zpět, tak se mu to zdálo jako několik dní, protože Ráchel miloval (Gn 29,20).

Když se nakonec Jákob rozhodl vrátit domů, nejprve ho pronásledoval Lában (Gn 31,22.23). Potom musel čelit setkání s Ezauem a jeho družinou. Při obou těchto situacích mohl Jákob přijít o život. Bůh musel dvakrát vstoupit do dění, aby Jákoba zachránil. Nejprve mluvil k Lábanovi ve snu, aby Jákobovi neublížoval (Gn 31,24.29). Potom se osobně zjevil Jákobovi během nočního zápasu, kde mu poranil kyčelní kloub (Gn 32,25–32). Pohled na poraněného Jákoba a také na dary, které poslal před sebou, vedl Ezaua k tomu, že se smířil se svým bratrem. V Gn 35,29 je pak zmíněno, že společně pochovali svého otce. Všechny Ezauovy plány zabít Jákoba se staly minulostí.

Aplikace

Uvažuj nad tím, kolik bolesti a nejistoty přinesly Jákobovy činy a jeho neuvážená rozhodnutí. Mnoho utrpení prožil nejen on, ale i ti, kteří byli nevinní. Jak se můžeš naučit nejprve přemýšlet a teprve potom jednat?

Josef a jeho bratři

4Josef je proto vyzval: „Přistupte ke mně.“ Když přistoupili, řekl jim: „Já jsem váš bratr Josef, kterého jste prodali do Egypta. 5Avšak netrapte se teď a nevyčítejte si, že jste mě sem prodali, neboť mě před vámi vyslal Bůh pro zachování života. 6V zemi trvá po dva roky hlad a ještě pět let nebude orba ani žeň. 7Bůh mě poslal před vámi, aby zajistil vaše potomstvo na zemi a aby vás zachoval při životě pro veliké vysvobození. 8A tak jste mě sem neposlali vy, ale Bůh. On mě učinil otcem faraónovým, pánem celého jeho domu a vladařem v celé egyptské zemi. (Gn 45,4–8)

Osobní studium

V předcházejícím příběhu došlo ke smíření Jáкова a Ezaua – i když by se nikdo nedivil, kdyby Ezau svému bratrovi odplatil za jeho podraz. V podobném duchu se nese i příběh Josefa a jeho bratrů.

Opět zde můžeme vidět nenávisť mezi bratry – a to jen proto, že jednoho z nich, Josefa, si otec oblíbil a protěžoval ho před ostatními (Gn 37,3.4). Pestře tkaná suknice, kterou dal Jákob (Izrael) udělat pro svého syna, nebyla jen jakýmsi narychlo ušitým oděvem ze zbytků látek. Původní text ukazuje, že šlo o drahý oděv, který se nosil na královských dvorech a byl bohatě zdoben výšivkami. Jeho výroba mohla trvat i více než rok.

Později, když Josef vyprávěl bratrům o svých snech, vzbudil tím u nich ještě větší nenávisť a odpor (Gn 37,5–11). A tak když se naskytla vhodná příležitost, bratři naplánovali, jak se Josefa zbaví (Gn 37,19.20). Zbavit se bratra bylo poměrně jednoduché. Nikdo z nich však neměl ani tušení, jak o několik let později Bůh využije tuto situaci pro jejich vlastní záchranu.

Jak se podle Gn 45,4–11 na celou událost po letech díval Josef? Na co se nejvíce zaměřil? Proč?

O čem asi mohl přemýšlet chlapec, který klopýtal za karavanou a z jeho pohledu se pomalu vytrácela krajina, v níž vyrůstal? A jak se asi musel cítit, když ho prodávali a koupil si ho velitel faraonovy tělesné stráže Potifar? Je pravdou, že mnozí se vzdali své víry při menších problémech, než které prožíval Josef. Mohl zatřpknout či se vzepřít Bohu. On se však rozhodl důvěřovat Bohu i při nepříznivých okolnostech – uprostřed velkého sporu, který se dramaticky promítal i v jeho vlastním životě.

Postupně přivykl životu v domě jedné z výrazných osobností v Egyptě a díky Božím požehnáním si brzy získal Potifarovu důvěru (Gn 39,1–4). Z otroka se nakonec stal jedním z nejdůležitějších mužů v Egyptě.

Aplikace

Navzdory problematickým rodinným poměrům, zradě a zlu, s nímž se Josef setkal, jeho životní příběh skončil šťastně. Jak se ti daří důvěřovat Bohu i v těžkých situacích? Co ti pomáhá? Které situace jsou pro tebe ty nejtěžší? Co dokáže nejvíce otrást tvou vírou? Pohovoř si o tomto tématu s někým, komu důvěřuješ.

Podněty k zamyšlení

Naše zkušenost je stejná jako zkušenost lidí z příběhů, které byly v této lekci zmíněny – život na této zemi, uprostřed velkého sporu, se často nevyvíjí tak, jak bychom si představovali. Když Adam a Eva drželi v rukou svého prvorozeného syna, určitě je nenapadlo, že zabije jejich dalšího syna. Když se Sípóra vdala za Mojžíše, tak měla určitě jiné představy o své budoucnosti. I Lea si zřejmě ještě jako malé děvčátko vysnila své manželství úplně jinak, než jak se s ním musela později vyrovnávat.

Ať už měl mladý Jeremjáš jakékoliv plány a ambice, určitě si nepředstavoval, že mu budou lidé z jeho vlastního národa nadávat a obviňovat ho z vlastizrady. David s Bat-šebou si také asi představovali svůj příběh jinak, než se později odehrál (a je jisté, že Urijáš měl také úplně jiné představy).

A co Ježíš? Ano, přišel na zem, aby se za nás obětoval. Ale z lidské stránky – narodil se jako my, nejbližší ho opustili, když v Getsemanské zahradě prosil Otce: „Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich“ (Mt 26,39). Bičovali ho, ponižovali a vysmívali se mu a nakonec ho ukřižovali. To určitě nebylo nic, po čem by toužil.

Není pochyb o tom, že život je často nespravedlivý a způsobuje nám bolest. To by nás však nemělo překvapit. Co jiného bychom měli očekávat od našeho hříchem poznamenaného světa? Ne, už dlouho nežijeme v rajske zahradě. Jednoho dne se však nová zem stane realitou. A rozdíl mezi tím, co prožíváme nyní a co budeme prožívat pak, bude výrazně větší než rozdíl mezi tím, po čem jsme zde na zemi toužili a co jsme místo toho zažili.

Otázky k rozhovoru

- 1. Jakou máte zkušenost s tím, když sourozenci prožívají společný vztah k Bohu? Jak se jejich vztah liší, když jeden z nich Boha nenásleduje?*
- 2. Když se mezi sourozenci objeví závist a nezdravá rivalita, tak to často znemožní, aby se projevil Boží záměr pro rodinu a její poslání. Co můžeme udělat pro zlepšení vztahů v rodinách ve vašem sboru?*
- 3. Co můžete udělat pro lidi ve vašem sboru, kteří mají pocit osamocení, pocit, že jsou na okraji společnosti a nic neznamenají?*
- 4. I když se váš život možná nevyvíjí tak, jak byste si představovali, jak vám pomáhá v překonávání těžkostí zaslíbení o věčném životě?*

Doba soudců

Texty na tento týden

Sd 4,6–9.14; 6,11–17; 14,1–4; Rt 4,11–14; 1S 8,4–9

Základní verš

„Chana se takto modlila: ‚Mé srdce jásosem oslavuje Hospodina, můj roh se zvedá díky Hospodinu. Má ústa se otevřela proti nepřátelům, raduji se ze tvé spásy.‘“ (1S 2,1)

Kniha Soudců popisuje velmi chaotické období biblických dějin. Boží lid činil to, co bylo pro Hospodina nepřijatelné. Proto je Bůh „předal“ do rukou nepřátel, aby lidé volali k Bohu a On mohl povolát vysvoboditele, který přinesl pokoj. Tak se tento smutný cyklus stále opakoval.

Mezi soudce Izraele patřila i Debóra. Její život a služba nás oslovují odvahou, která byla větší než u mužů okolo ní. Ona a Jáel se staly hrdinkami v době, kdy mužové potřebovali povzbudit, protože byli nesmělí a neměli dostatek víry. Téma velkého sporu mezi dobrem a zlem se objevuje i v příběhu Gedeóna, když Boží lid stál tváří v tvář neřešitelným problémům.

Samson je jedním z posledních soudců. Po jeho smrti se národ ocitl v situaci, kdy vládla anarchie a beznaděj. Samson byl svérázným hrdinou, který se spíše zajímal o ženy než o následování Boha – a v tom byl určitým obrazem svého národa, který se také více zajímal o uctívání model než o službu Hospodinu.

Samuel přinesl národu naději. Během jeho služby se změnil způsob vlády a na přání lidu byl jako vůdčí osobnost národa ustanoven král. Jedním z posledních Samuelových činů bylo pomazání Davida za budoucího krále.

Debóra

“Ta poslala pro Báraka, syna Abinoamova, z neftalijské Kedeše, a naléhala na něho: „Sám Hospodin, Bůh Izraele, ti přikazuje: Táhni hned na horu Tábor a vezmi s sebou deset tisíc mužů z Neftaliovců a Zabulónovců. 7 Já k tobě přivedu k potoku Kíšonu velitele Jabínova vojska Síseru i jeho vozbu a jeho hlučící dav a dám ti jej do rukou.” 8 Bárak jí odpověděl: „Půjdeš-li se mnou, půjdu, nepůjdeš-li se mnou, nepůjdu.” 9 Řekla: „Určitě s tebou půjdu, avšak na cestě, kterou půjdeš, se neproslavíš, Hospodin totiž vydá Síseru do rukou ženy.” I vstala Debóra a vypravila se s Bárakem do Kedeše. ... 14 Debóra vyzvala Báraka: „Připrav se, toto je den, kdy ti Hospodin vydal Síseru do rukou. Hospodin sám vytáhl před tebou.” I sestoupil Bárak z hory Táboru a za ním deset tisíc mužů. (Sd 4,6–9.14)

Osobní studium

Debóřin příběh přináší k tématu velkého sporu pozoruhodné detaily. Boží lid prožívá útlak a složité těžkosti. Jsou to okolnosti podobné situaci, která je vykreslena i ve Zj 12, kde drak chce zahubit novorozené dítě.

Hlavními postavami v tomto příběhu jsou pohanský král Jabín, velitel vojska Sísera a prorokyně a soudkyně Debóra, která byla velkou autoritou a měla velký vliv – což bylo v té době poměrně neobvyklé.

V jakých aspektech příběhu zaznamenaného v Sd 4 je možné rozpoznat realitu velkého sporu? Kdo Izraelcům přinesl vítězství? Jaká byla úloha člověka a v čem se projevila Hospodinova moc?

Hrdinkou příběhu je Cheberova manželka Jáel, která měla odvahu postavit se na stranu Božího lidu a sehrála důležitou úlohu při porážce Božích nepřátel. Není lehké posuzovat její čin z pohledu fungování naší společnosti. Její skutek určitě nemá sloužit k ospravedlnění podvodu a násilí pro dosažení určitých cílů – bez ohledu na to, jak spravedlivé a ušlechtilé tyto cíle jsou.

V rozhovoru s Bárakem Debóra jasně ukázala, že v pozadí zápasu stojí Hospodin. To je ozvěnou velkého sporu. V Debóřině řeči jsou důležitá dvě slovesa, kterými popisuje, jak Hospodin zasahuje. Bůh „přivede“ Síseru (jde o sloveso, které má také význam „chytání ryb do sítě“) k potoku Kíšon, kde ho „dá“ do Barákových rukou. Debóřina píseň díky (Sd 5) pak odhaluje další podrobnosti, které jasně ukazují, že za porážkou nepřátel Božího lidu stál Hospodin. Z oblaků se lila voda a hory se potácely před Hospodinem. Síserovy vozy odplavila voda, která byla Hospodinovým mečem (Sd 4,15; 5,21). Hospodin zachránil Izrael.

Aplikace

Přemýšlej o důvěře, kterou měli velitelé a vojáci k Debóře. Bylo očividné, že v dané situaci přinášela Debóra poselství od Hospodina a bylo správné ji poslechnout. Proč však musíme být opatrní dříve, než někomu začneme důvěřovat?

Gedeón

¹¹I přišel Hospodinův posel a posadil se v Ofře pod posvátným stromem, který náležel Jóášovi Abiézerskému; jeho syn Gedeón mlátil pšenici v lisu, aby s ní utekl před Midjánci. ¹²Hospodinův posel se mu ukázal a oslovil jej: „Hospodin s tebou, udatný bohatýře!“ ¹³Gedeón mu odpověděl: „Dovol, můj pane, je-li s námi Hospodin, proč nás tohle všechno potkává? Kde jsou všechny jeho podivuhodné činy, o nichž nám vypravovali naši otcové? Říkali: ‚Což nás Hospodin nevyvedl z Egypta?‘ Ale teď nás Hospodin zavrhl a vydal do rukou Midjánců.“ ¹⁴Hospodin se k němu obrátil a pravil: „Jdi v této své síle a vysvobodíš Izraele z rukou Midjánců. Hle, já tě posílám.“ ¹⁵On mu však namítl: „Dovol prosím, Panovníku, jak bych mohl Izraele vysvobodit? Můj rod je v Manasesovi nejslabší a já jsem v otcovském domě nejneopatrnější.“ ¹⁶Ale Hospodin mu řekl: „Protože já budu s tebou, pobiješ Midjánce jako jediného muže.“ ¹⁷Tu jej požádala: „Jestliže jsem opravdu našel u tebe milost, dej mi nějaké znamení, že se mnou mluvíš ty sám.“ (Sd 6,11–17)

Osobní studium

Po událostech, které byly zmíněny v předchozí části, bylo v zemi čtyřicetileté období pokoje a míru (Sd 5,31). Potom se však národ znovu dostal do područí nepřátel. Důvodem byl jejich styl života – dělali to, co se protivilo Hospodinu (Sd 6,1). Midjánci se svými spojenci Izraelcům opakovaně pustošili úrodu a kradli potraviny a dobytek (Sd 6,3–5). Izraelité byli bezmocní a volali k Hospodinu o pomoc (Sd 6,6,7). Hospodin jim skrze proroka odhalil nejen příčinu jejich utrpení, ale znovu je ujistil, že jsou jeho lidem.

Jak vnímáš Gedeónovu reakci zaznamenanou v Sd 6,12–16 na slova Hospodinova posla? Copak Gedeón neznal příčinu jejich utrpení (Sd 6,7–10)?

Navzdory Gedeónovým neoprávněným stížnostem (příčinou útlaku byla neposlušnost národa) byl Bůh připraven opět vysvobodit svůj lid – tentokrát skrze Gedeóna. Je zajímavé, že Hospodin Gedeóna oslovuje jako „udatného bohatýra“ či „udatného hrdinu“ (Sd 6,12; ČSP). Gedeón se však vnímal úplně jinak, když říká: „Dovol prosím, Panovníku, jak bych mohl Izraele vysvobodit? Můj rod je v Manasesovi nejslabší a já jsem v otcovském domě nejneopatrnější“ (Sd 6,15). Je proto možné říci, že rozhodující složkou Gedeónovy síly bylo jeho vědomí ne důležitosti a slabosti.

Zajímavý je také způsob, jakým si chce Gedeón ověřit Boží povolání (Sd 6,36–40). Protože si je vědom nejen ohromné přesily nepřátel, ale také vlastní slabosti, žádá o osobní ujistění Boží přítomnosti. Gedeón je mužem, který si plně uvědomuje svou úplnou závislost na Hospodinu. V Sd 7 je popsán Gedeónův neuvěřitelný úspěch v boji proti nepřátelům a Hospodinovo vysvobození Izraele.

Aplikace

Proč Bůh používá padlé lidské bytosti k vysvobození svého lidu? Proč se raději nerozhodl povolát „více než dvanáct legií andělů“ (Mt 26,53), aby vysvobodil izraelský lid? Jaké je naše poslání ve velkém sporu a při šíření evangelia?

Samson

¹Samson sestoupil do Timnaty a spatřil v Timnatě ženu z pelištejských dcer. ²Když se vrátil, sdělil svému otci a matce: „V Timnatě jsem spatřil ženu z pelištejských dcer. Nuže, vezměte mi ji za ženu!“ ³Ale otec s matkou mu bránili: „Což není žádná mezi dcerami tvých bratrů a všeho mého lidu, že si jdeš pro ženu mezi pelištejské neobřezance?“ Samson však svému otci odpověděl: „Vezmi pro mne tuto, protože to je v mých očích ta pravá!“ ⁴Otec s matkou netušili, že je to od Hospodina, že hledá záminku proti Pelištejcům; toho času totiž vládli nad Izraelem Pelištejci. (Sd 14,1–4)

Osobní studium

V příběhu Samsona jsou hranice mezi dobrým a špatným velmi neostře. Jeho život začíná působivě, když Hospodinův anděl oznamuje, že chlapec bude od narození Boží zasvěcenec (nazír). Anděl sdělil Samsonovým rodičům přesné instrukce, jak se mají připravit na své výjimečné dítě. Matka neměla pít alkohol ani jíst zakázaná jídla (Sd 13,4.13.14; Lv 11). Bůh měl pro Samsona připravený mimořádný úkol. Žel věci se vždy neodehrávají tak, jak by v ideálním případě mohly. A to byl i Samsonův případ.

„Právě v době, kdy se stával mužem a měl být více než kdy jindy věrný Bohu, se Samson spojil s nepřátelem Izraele. Neptal se, zda může lépe oslavit Boha, když se ožení se ženou, kterou si vybral. Bůh slíbil, že dá moudrost všem, kdo se snaží v první řadě ctít jeho. Ale těm, kdo se oddávají samolibosti, nepatří žádná zaslíbení.“ (PP 563; NUD 273)

Jak je možné rozumět slovům ze Sd 14,1–4, že Samsonovu slabost vůči ženám chtěl Hospodin využít jako „záminku proti Pelištejcům“?

Samson bojoval proti Pelištejcům několikrát – často v hněvu pro ponížení, kterému byl vystaven. Nejprve zabil třicet mužů a vzal si jejich sváteční šaty, aby zaplatil dluh za podvodem prohranou hádanku, kterou položil hostům na své svatbě (Sd 14,10–19). Následně zničil celou jejich úrodu, když se dozvěděl, že jeho nevěstu dostal za ženu jeden z jeho společníků (Sd 14,20; 15,1–5). Když se Pelištejci za tento čin chtěli pomstít (Sd 15,9,10), Samson pobil oslí čelisti tisíc mužů (Sd 15,14,15). O něco později, když už byl zajat, dokázal zbořit celý chrám a zabít tak víc Pelištejců než během svého života (Sd 16,28–30).

Aplikace

Přemýšlej o tomto hrdinovi s chybami. Samsonův život nevypadá jako příklad hodný následování. Přesto je v Žd 11,32 vzpomenu jako jeden z hrdinů víry. Vždyť co vše dokázal udělat pro Hospodina a jeho lid – navzdory všem svým selháním, slabostem a pádům! Bůh může vykonat velké dílo i prostřednictvím tebe – přes tvou slabost a nedokonalost.

Rút

11Všechn lid, který byl v bráně, i starší odpověděli: „Jsme svědky. Kéž dá Hospodin, aby žena, která přichází do tvého domu, byla jako Ráchel a Lea, které obě zbudovaly dům izraelský. Počítej si zdatně v Efratě a zachovej jméno v Betlémě. 12Nechť je tvůj dům skrze potomstvo, které ti dá Hospodin z této dívky, jako dům Peresa, jehož Támar porodila Judovi.“ 13I vzal si Bóaz Rút a stala se jeho ženou. Vešel k ní a Hospodin jí dopřál, že otěhotněla a porodila syna. 14Tu řekly ženy Noemi: „Požehán buď Hospodin, který tě odedneška nenechává bez zastávce, jehož jméno se bude ozývat v Izraeli.“ (Rt 4,11–14)

Osobní studium

Příběh Rút nelíčí nepřátelské armády, které by ohrožovaly Boží lid. Místo toho se zaměřuje na něco mnohem důvěrnějšího – na rodinu, která téměř zanikla a pak byla oživena. Příběh o Rút se dotýká mnoha důležitých témat – zničení Božího stvoření a ohrožení Božího lidu. Zmiňuje však i velký spor na osobní úrovni, kde se ve skutečnosti odehrává neustále.

V dobách soudců Izraelci často zažívali hlad (Rt 1,1; Dt 28,38; 32,24; Sd 17,6; 21,25). Přestože neúroda a hlad mohou mít i přirozené příčiny, v tomto případě šlo o znamení, že lid smlouvy zapomněl na Hospodina. Hřích a vzpoura změnily krajinu oplývající mlékem a medem ve vyprahlé území. Podle knihy Rút se však Hospodin opět „přiklonil ke svému lidu a dal mu chléb“ (Rt 1,6).

Elímelek se svou ženou Noemi a dvěma syny odešli do Moábských polí, aby měli alespoň nějaké vyhlídky do budoucnosti. Země nepřátel jim poskytla dočasné útočiště a úlevu. Po smrti svého muže a svých dvou synů se Noemi rozhodla vrátit domů.

Jaké důvody podle Rt 1,8.16.17 vedly Rút k rozhodnutí vrátit se do Judska spolu s Noemi?

Rút pocházela z nepřátelského národa, který se mnohokrát snažil Izraelce porazit a zničit. Rozhodla se však ztotožnit s Božím lidem a sloužit Bohu Izraele. Ve své nové domovině našla přijetí a přízeň nejen u Bóaze (Rt 2,10), ale i u lidí, kteří se o ní dozvěděli (Rt 2,11). Bóaz si byl jistý, že získala přijetí a přízeň u Hospodina (Rt 2,12). A protože Bóaz Rút obdivoval, souhlasil s tím, že si ji vezme za manželku (Rt 3,10.11).

Existoval však příbuzný, který si mohl nárokovat odkupní právo na půdu po zemřelém muži. Musel by se však oženit s Rút. Ten si však nechtěl komplikovat vlastní dědické vztahy, proto této možnosti nevyužil (Rt 4,6). A tak si ji za manželku vzal Bóaz. Lid požehnal Rút, aby byla jako velké ženy v Izraeli – Ráchel a Lea (Rt 4,11.12). Toto požehnání se naplnilo tak, že Rút je v seznamu Mesiášových předků (Rt 4,13.14.17; Mt 1,5.6).

Aplikace

Příběh Rút má šťastný konec. Žel takových příběhů v Bibli nenacházíme mnoho. Podobně je to i v každodenním životě – objevují se dobré zprávy, ale víceméně vítězí nepochopení, neštěstí, nemoci, smrt... Dobrou zprávou je, že poslední slovo bude mít Hospodin, jenž nás miluje a kterému můžeme důvěřovat.

Samuel

4Všichni izraelští starší se tedy shromáždili a přišli k Samuelovi do Rámy. 5Řekli mu: „Hle, ty jsi už starý a tvoji synové nechodí tvou cestou. Dosad' nyní nad námi krále, aby nás soudil, jako je tomu u všech národů.“ 6Ale Samuelovi se to nelíbilo, že řekli: „Dej nám krále, aby nás soudil.“ I modlil se Samuel k Hospodinu. 7A Hospodin Samuelovi odpověděl: „Uposlechni lid ve všem, co od tebe žádají. Vždyť nezavrhlí tebe, ale zavrhlí mne, abych nad nimi nekraloval. 8Vším, co dělali ode dne, kdy jsem je vyvedl z Egypta, až dodnes, dokazují, že mě opustili a že slouží jiným bohům; tak jednají i vůči tobě. 9Teď však je uposlechni, ale důrazně je varuj a oznam jim právo krále, který nad nimi bude kralovat.“ (1S 8,4–9)

Osobní studium

Jak souvisejí úvodní kapitoly 1. knihy Samuelovy s velkým sporem? Není v nich zmiňováno nic o ohrožení stvoření či Bohem daného řádu a na hranicích zaslíbené země neřinčí zbraně nepřátelského vojska. Útok nepřátel je zákeřný, sotva rozpoznatelný, ale o nic méně reálný.

Jak 1S 2,12–15 odhaluje střet mezi dobrem a zlem?

„Élí, který byl knězem a soudcem v Izraeli, měl velký vliv na izraelské kmeny. Neřídil však svou domácnost. Byl shovívavým otcem. Neusměrňoval špatné sklony a vášně svých dětí. Místo aby je vedl, nechal je jít jejich vlastní cestou.“ (PP 575; NUD 280)

Kromě synů Élího je představen také malý chlapec (1S 2,18.19), o němž je řečeno – podobně jako u Ježíše Krista – že „prospíval a byl oblíben u Hospodina i u lidí“ (1S 2,26; L 2,52). Tento mladík, Samuel, se později stal mocným a věrným vůdcem Izraele. „Celý Izrael od Danu až k Beer-šebě poznal, že Samuel má od Hospodina prorocké pověření“ (1S 3,20).

I Samuel však byl zasažen realitou sporu mezi dobrem a zlem. Národ byl vystaven nájezdům Pelištejců, dva Élího synové byli zabití. Pelištejcům se podařilo ukořistit Boží schránu. Když tyto zprávy uslyšel osmadvadesátiletý Élí, zemřel (1S 4,14–18).

Žel Samuel musel v životě čelit podobným problémům jako Élí – ani jeho synové ho ve věrnosti a oddanosti nenásledovali (1S 8,1–7).

Samuel sehrával významnou úlohu v čase velkých změn v Izraeli. Byl posledním ze soudců a během rozmáhajícího se odpadnutí byl tím, kdo vedl lid svými vyváženými postoji a vlivem. Je škoda, že jeho synové ho nenásledovali. Historie nás však učí, že Bůh není závislý na lidských rodech a dynastiích. Výsledkem odpadnutí Samuelových synů bylo, že lid se začal dožadovat krále. Jak je možné sledovat na stránkách Písma, nebyl to ten nejlepší krok (1S 8,14–18).

Aplikace

Každý z nás se sám rozhoduje, na které straně velkého sporu bude stát – bez ohledu na okolnosti, které nás formovaly. Naše minulost není nejdůležitější. Právě dnes, nyní, je čas na smíření s Hospodinem.

Podněty k zamyšlení

Bible je charakteristická tím, že biblické postavy nepřikraňuje, ale ukazuje je i s jejich hříchy a selháními. Chce nám tak ukázat na skutečný stav lidstva. Výrazné zobrazení špatného jednání můžeme najít v 1S 2,12–15. Éliho synové jsou postaveni do kontrastu s mladým Samuelem. V 1S 2,12 je napsáno, že synové Éliho „byli ničemníci, neznali se k Hospodinu“. Původní text je možné také přeložit, že byli „syny beliala“. Slovo „belial“ má několik významů, téměř vždy jsou negativní. V hebrejštině spojení slova s „beli“ znamená „ne“ či „bez“. Slovo „belial“ tedy můžeme přeložit jako „ničemný“ nebo „bezcenný“.

Na jiných místech Bible je toto slovo použito v podobném významu, kde jsou jako „synové beliala“, tedy ničemníci, označeni lidé, kteří se postavili proti Šalomounovu synu (2Pa 13,7), nebo falešní svědkové, kteří svědčili proti Nábotoví (1Kr 21,13). V Př 6,12 je napsáno, že ničemník „má plná ústa falše“. (Ve starověké blízkovýchodní literatuře je výraz „belial“ používán k označení satana.)

Jako lidské bytosti jsme byli stvořeni k Božímu obrazu – to dává naší existenci smysl a cíl. Éliho synové byli jako „synové beliala“ ničemníci – chyběl jim smysl a cíl. Jak tragické mrhání dary od Boha a životem! Náš život je buď oslavou Boha – když je náš život naplněn smyslem a cílem našeho života je Hospodin, nebo je v konečném důsledku ničemný a bezcenný. To je vposledu vyjádřením myšlenky, že celá naše existence a smysl našeho života pochází od Hospodina a nachází v něm svůj cíl.

Otázky k rozhovoru

- 1. Bible je velmi jednoznačná: ve velkém sporu neexistuje žádná střední cesta, žádná „neutrální“ půda. Bud' patříme Kristu, nebo satanovi. Život, který žijeme, však není vždy černobílý, ne vždy jsou jasné vidět hranice. Někdy si nejsme celkem jisti, které rozhodnutí je správné a které nikoliv. Je to tak i v morální oblasti. Někdy není vůbec jednoduché zjistit, co máme udělat. Co nám může pomoci se správně rozhodnout tehdy, když si nejsme jisti, co je opravdu správné?*
- 2. V čem jste nejvíce zklamali lidi okolo sebe? V čem jste zklamali ty, pro něž jste vzorem nebo za ně máte odpovědnost? Co je možné se z těchto situací naučit o víře, důvěře, milosti a lidské křehkosti?*

Velký spor ve starozákonních příbězích

Texty na tento týden

Ž 51,12-17; 1Kr 18,37; 2Kr 19,17-22; Est 3,8.9; 4,13.14; Neh 1,4-7.11

Základní verš

„Sdělil jsem jim, jak dobrotivá ruka mého Boha byla nade mnou, také i slova, jež mi řekl král. Odpověděli: ‚Nuže, dejme se do stavby!‘ I vzchopili se k dobrému dílu.“ (Neh 2,18)

Když porovnáme příběhy životů Davida, Elijáše, Chizkijáše, Ester a Nehemjáše, objevíme podobné téma: Bůh je schopen použít „bezvýznamné“ lidi, aby zvrátil vliv zla. Tyto příběhy nám ukazují, že navzdory velkým těžkostem, které nám přicházejí do cesty, se nemusíme sklesle poddávat vlivu zla. Naopak, můžeme pevně stát v moci Boha, který je věrný svým zaslíbením. On je pro nás naplnil v Ježíši Kristu. Když bude Boží lid důvěřovat Hospodinu, uvidí, že zlé mocnosti nemají dost síly a moci a konečné vítězství patří Bohu.

Výzvou, která stojí před námi a jež nám někdy dělá těžkosti, je radovat se z Boží záchrany. Radost se nám někdy může zdát nevhodná – zvláště když prožíváme problémy a trápení, které nás přesahují. Radovat se ze záchrany – ještě dříve, než jsme zachráněni – je skutkem víry, ne logickým důsledkem toho, co se odehrává okolo nás. A naopak, díky tomu, co pro nás Kristus učinil, tak důvěra v Boží věrnost je jediným rozumným činem, který můžeme udělat.

David, Goliáš a Bat-šeba

¹²Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. ¹³Jen mě neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber! ¹⁴Dej, ať se zas veselím z tvé spásy, podepři mě duchem oddanosti. ¹⁵Budu učit nevěrné tvým cestám a hříšníci navrátí se k tobě. ¹⁶Vysvobod mě, abych nebyl vinen krví, Bože, Bože, moje spáso, ať plesá můj jazyk pro tvou spravedlnost. ¹⁷Panovníku, otevři mé rty, ať má ústa hlásají tvou chválu. (Ž 51,12–17)

Osobní studium

Život je komplikovaný – a to zejména proto, že my lidé jsme komplikovaní.

Bůh nás stvořil ke svému obrazu, k obrazu Stvořitele vesmíru, a my jsme se poté sami přivedli do záhuby. Náš potenciál je ohromný, a to na obě strany – jak ke konání dobra, tak ke konání zla. Situace však není černobílá. Není to tak, že by někteří lidé dělali pouze dobro, zatímco jiní by upadli jen do zvrácených extrémů zla. Ve skutečnosti mohou být obě krajní polohy v jednom člověku! Dobrou zprávou je, že máme naději a lidé, i když se dostanou až na samotné dno nepravosti, mohou díky Boží milosti učinit úžasné věci nejen pro Hospodina, ale i pro lidstvo. Je samozřejmé, že se lehce může stát i pravý opak – tedy ti, kteří jsou na výsluní, mohou padnout do hloubek hříchu. Satan je skutečný a velký spor je realitou. Pokud nejsme v neustálém spojení s Bohem, pak i ti nejvěrnější se mohou stát obětí nepřítelových snah (1Pt 5,8).

Který Davidův postoj zaznamenaný v 1S 17,43–51 je rozhodující pro pochopení jeho vítězství? V čem je Davidův postoj v 2S 11,1–17 odlišný od jeho dřívějších činů? V čem je největší protiklad?

Ten samý David, který porazil obra Goliáše, podlehl vlastní žádostivosti a chtíči. Kolik žen vlastně tento muž měl? A potom uviděl další – dokonce vdanou. Jeho přesvědčení, že „tento boj je Hospodinův“ (1S 17,47; ČSP) nebo že „při Izraeli stojí Bůh“ (1S 17,46), se postupně kamsi vytratilo. David prožil vítězství nad Goliášem v Boží síle, ale zabloudil v zákoutích vlastního srdce. V srdci každého z nás zuří konflikt mezi dobrem a zlem.

Po hrozném činu, kterého se dopustil vůči Bat-šebě a jejímu manželovi Urijášovi, prožíval David zármutek a pocity viny. O jeho bolesti vypovídá Žalm 51, kde prosí o čisté srdce (Ž 51,12) a o obnovení vztahu s Bohem (Ž 51,13.14). V konfliktu mezi dobrem a zlem jsou i významní mužové a ženy stejně zranitelní jako kdokoli jiný. Bůh je však milostivý a touží změnit srdce každého člověka. Stačí k němu přijít v pokání a vyznání vlastních hříchů a slabosti.

Aplikace

Přemýšlej o svém životě – o svých vítězstvích i prohrách, úspěších i selháních. Který z uvedených příběhů k tobě dnes nejvíce promlouvá? Proč? Za co jsi vděčný? A co potřebuješ právě teď změnit?

Obrácení srdce

Odpověz mi, Hospodine! Odpověz mi, ať pozná tento lid, že ty, Hospodine, jsi Bůh. Ty sám obrát jejich srdce zpět k sobě. (1Kr 18,37)

Osobní studium

Elijáš Tišbejský je jednou z nejzajímavějších a nejosobitějších postav Bible. Poprvé se s ním setkáváme, když stojí před překvapeným a vystrašeným králem a mluví o tom, že nejbližší roky nebude pršet (1Kr 17,1). Určitě nebylo jednoduché předstoupit s poselstvím před krále a později být na útěku. Ale tomuto muži oděnému v „chlupatém plášti“, který měl „bedra opásaná koženým pásem“ (2Kr 1,8), se podařilo králi odevzdat vzkaz od Boha a utéci před jeho hněvem.

Severní království bylo v zoufalém stavu. Většina lidí odešla od Hospodina. Opustili jeho smlouvu (1Kr 19,10) a začali uctívat bohy úrody a plodnosti. Poselství, že nebude pršet, bylo přímou výzvou Baalovi, který byl považován za božstvo, jež zabezpečovalo déšť, bohatou úrodu a velká stáda – tedy prosperitu.

Následující roky však ukázaly, jak bezmocní jsou tito bohové. A tehdy Elijáš vyzval krále Achaba, aby zjistil, kdo je skutečným Bohem. Na hoře Karmel se měl odehrát „souboj“, kde na jedné straně stál Elijáš, Hospodinův prorok, a na druhé straně čtyři sta padesát Baalových proroků a čtyři sta proroků Ašěřiných, která byla považována za bohyni plodnosti. Jeden Boží prorok proti obrovské přesile falešných proroků (1Kr 18,17–20).

Nadešel rozhodující den a ohromné zástupy lidí se shromáždily na hoře Karmel. Elijáš promluvil k lidu: „Jak dlouho budete kulhat na dvě strany? Jestliže je Bohem Hospodin, jděte za ním, a jestliže Baal, jděte za ním“ (1Kr 18,21; ČSP). Zavládlo tíživé ticho, které bylo předzvěstí velkého zápasu odehrávajícího se nejen na postavených oltářích, ale i v srdcích lidí. Byly připraveny oběti a lidé očekávali na znamení, který z bohů je dostatečně mocný, aby zapálil připravenou oběť. Býk patřil k nejmocnějším objektům starověkých náboženství plodnosti. Shromáždění lidé očekávali, že bohové, které uctívají, ukážou svou moc.

Na čem podle 1Kr 18,21–39 nejvíce záleželo Elijášovi? Co bylo podle něj nejdůležitější? Co je z tohoto příběhu dnes důležité pro nás?

Zázrak sám o sobě nebyl tím nejdůležitějším, co se na hoře Karmel odehrálo. Tím nejdůležitějším byla výzva k rozhodnutí, zda se Izrael vrátí k věrnosti Hospodinu a jeho smlouvě. Je důležité povšimnout si, kdo působil na srdce lidí. Hospodin toužil obrátit srdce lidí zpět k sobě ještě předtím, než se odehrál zázrak na hoře Karmel.

Aplikace

Bůh nikoho nenutí, aby se k němu vrátil. Nepoužívá násilí, nechává nám svobodnou vůli. Posílá však svého Ducha, který působí na naše srdce a pomáhá nám dělat správné rozhodnutí – obrátit se k Bohu. Až když se rozhodneme, Bůh nám dává sílu konat v souladu s naším rozhodnutím. Tak to bylo na hoře Karmel, tak je to i v životě každého z nás. Bůh nás udržuje při životě, ví o každém úderu našeho srdce, ale nikoho nenutí, aby ho následoval.

Poznají, že ty jsi Bůh

17Opravdu, Hospodine, králové asyrští zničili pronárody i jejich země. 18 Jejich bohy vydali ohni, protože to nejsou bohové, nýbrž dílo lidských rukou, dřevo a kámen, proto je zničili. 19 Ale teď, Hospodine, Bože náš, zachraň nás prosím z jeho rukou, ať poznají všechna království země, že ty, Hospodine, jsi Bůh, ty sám!“ 20I vzkázal Izajáš, syn Amósův, Chizkijášovi: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Slyšel jsem, když ses ke mně modlil kvůli Sancheribovi, králi asyrskému. 21Toto je slovo, které o něm promluvil Hospodin: Pohrdá tebou, vysmívá se ti panna, dcera sijónská! Potřásá nad tebou hlavou dcera jeruzalémská. 22Koho jsi haněl a hanobil? Proti komu jsi povýšil hlas a oči pyšně vzhůru zvedl? Proti Svatému Izraele. (2Kr 19,17–22)

Osobní studium

Chizkijáš byl judským králem v době, kdy povstala nová velmoc – Asýrie. A právě Asyřané si podrobili sever Izraele a jeho obyvatele přesídlili na různá místa v Mezopotámii (2Kr 18,9–12). „Bůh využil soudu, který dopadl na deset izraelských kmenů, k naplnění svého milosrdného záměru. Tím, že Izraelce rozptýlil mezi pohany, chtěl Bůh dosáhnout toho, co se mu v jejich vlastní zemi dosáhnout nepodařilo. Ne totiž každý, kdo upadl do zajetí, byl vůči Bohu zatvrzelý. Mnozí mu zůstali věrní a další před ním vyznali své viny a hříchy a upustili od svých zlých cest. Skrze tyto lidi se pak Bůh pokusil seznámit obyvatele Asýrie se svým charakterem a představit jim význam svého zákona.“ (PK 292; OSU 113)

O několik let později zaútočil asyrský král Sancherib na Judsko, podrobil si všechna opevněná města a vynucoval si vysoké platby (2Kr 18,13–15). I když Chizkijáš odevzdal asyrskému králi všechny své i chrámové poklady, jemu to stále nestačilo. Proto poslal do Jeruzaléma své zástupce, kteří měli vyjednat podřízení krále i Jeruzaléma Asyřanům.

Tito poslové se vysmívali lidem a zdůrazňovali, že bohové okolních národů neuchránili ty, kteří je uctívali – a že stejně dopadnou i Židé. Asyřané nepovažovali Hospodina za nějak odlišného od ostatních bohů (2Kr 18,28–30.33–35).

Chizkijáš mohl v této situaci udělat jen jednu rozumnou věc – modlit se (2Kr 19,15–19). Bůh už předtím povzbudil Chizkijáše prostřednictvím Izajáše (2Kr 19,6) a nyní k němu proroka posílá znovu.

Jaké Boží poselství je zaznamenáno v 2Kr 19,21–34 pro lid, který se nacházel uprostřed této beznadějně situace?

Ohromná asyrská armáda se utábořila okolo hradeb Jeruzaléma. Avšak jednoho rána se vyděšení obyvatelé města vzbudili a neslyšeli hluk vojska, bylo ticho. Když se podívali do asyrského tábora, viděli v něm velké množství mrtvých vojáků (2Kr 19,35). Poražený asyrský král se vrátil do své země a po čase zemřel rukou svých dvou synů (2Kr 19,36.37).

Aplikace

Jak se můžeme naučit důvěřovat Hospodinu i uprostřed zoufalé a zdánlivě beznadějně situace? Proč se potřebujeme naučit vnímat situaci v širším kontextu – zvlášť, když se události nevyvíjejí tak, jak bychom si představovali?

Dekret smrti

⁸Tu řekl Haman králi Achašveróšovi: „Je tu jakýsi lid, roztroušený a oddělený mezi národy po všech krajinách tvého království. Jejich zákony jsou odchylné od zákonů všech národů a zákony královskými se neřídí. Král z toho nemá žádný prospěch, když je trpí. ⁹Uzná-li král za vhodné, nechť dá písemný příkaz, aby byli zahubeni. Odvážím do rukou úředníků deset tisíc talentů stříbra, aby je uložili do královských pokladů.“ (Est 3,8.9)

¹³Mordokaj však vzkázal Ester: „Nedomnívej se, že v domě králově vyvážneš životem, jediná ze všech židů. ¹⁴Budeš-li v tuto chvíli skutečně mlčet, úleva a osvobození přijde židům odjinud, ale ty a dům tvého otce zahynete. Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato.“ (Est 4,13.14)

Osobní studium

Je velmi náročné pokusit se pochopit zvyky a tradice dávných civilizací a kultur. Když čteme příběh o Ester, je těžké vzít se do jejího příběhu a do situace v Perské říši. Jedna věc je však zřejmá: Hospodin si použil toto království v procesu naplňování smluvních zaslíbení, která dal izraelitům a jež sahají až k Abrahamovi (Gn 12,1–3; Iz 45,1; 2Pa 36,23).

Mladé hebrejské děvče Ester se stalo královnou. I když se její cesta do královského paláce odehrála odlišně než v případě Josefa v Egyptě či Daniela v Babyloně, Bůh ji měl na tom místě, na kterém ji chtěl mít (stejně jako v případě Josefa a Daniela). Bůh použil Ester mocným způsobem, který ukazuje, jak probíhá v dějinách velký spor.

Jaký vliv na budoucnost měl mít dekret, který je zaznamenaný v Est 3,8–11, pokud by se vše událo tak, jak v něm bylo zaznamenáno?

„Stěží si král uvědomoval, jaké dalekosáhlé následky by mělo důsledné provedení tohoto nařízení. Sám satan, skrytý strůjce plánu, se tak pokoušel zbavit zemi těch, kdož si zachovali známost pravého Boha.“ (PK 600.601; PK 395)

Je pozoruhodné, že celý konflikt vznikl v souvislosti se vzdáváním úcty (Est 3,5.8) a odmítnutím určité skupiny lidí poslouchat zákony a zvyky těch, kteří byli právě u moci. I když bude na konci časů zcela jiný kontext, realita, která se v pozadí odehrává – velký spor mezi Kristem a satanem – je a bude stále stejná. Proto se může stát, že ti, kteří se rozhodnou být Bohu věrní, budou čelit podobným problémům jako Židé v příběhu v knize Ester. Ve Zjevení zaznívá varování, že na konci dějin země budou chtít mocnosti zla, „aby byli zabiti všichni, kteří se nepokloní obrazu šelmy“ (Zj 13,15; ČSP). Pokud nás něco historie učí, tak je to skutečnost, že se z ní neumíme poučit.

Aplikace

Čím to je, že máme automaticky tendenci nedůvěřovat lidem, kteří jsou jiní než my? Jak ti pomáhá zvěst o stvoření a vykoupení lépe chápat nesmírnou cenu každého člověka? Jak je možné zbavit se předsudků a prokazovat ducha lásky – a zároveň být opatrný a rozvážný v postoji k druhým lidem?

Nehemjáš

4Když jsem slyšel ta slova, usedl jsem a plakal. Truchlil jsem několik dní, postil jsem se před Bohem nebes a modlil se k němu. 5Říkal jsem: „Ach, Hospodine, Bože nebes, Bože veliký a hrozný, který zachováš smlouvu a jsi milosrdný k těm, kdo tě milují a zachovávají tvá přikázání. 6Kéž je tvé ucho ochotné slyšet a oči tvé pohotové vidět, abys vyslyšel modlitbu svého služebníka, kterou se před tebou modlím ustavičně dnem i nocí za syny Izraele, tvoje služebníky. Vyznávám hříchy synů izraelských, kterých jsme se proti tobě dopustili; hřešili jsme i já a dům mého otce. 7Počínali jsme si vůči tobě hanebně, nezachovávali jsme přikázání, rády a práva, které jsi vydal svému služebníku Mojžíšovi. ... 11Ach, Panovníku, kéž je tvé ucho ochotné vyslyšet modlitbu tvého služebníka i modlitbu tvých služebníků, kteří usilují žít v bázni tvého jména...“ (Neh 1,4–7.11)

Osobní studium

I události zaznamenané v knize Nehemjáš se odehrávají v době, kdy izraelský národ není samostatným politickým útvarem, ale existuje jen jako pozůstatek v cizích zemích. Bůh však – tak jako vždy – zůstává věrný svým smluvním zaslíbením. A to i navzdory tomu, že jeho lid tuto smlouvu opustil.

Co stojí v pozadí modlitby, která je zaznamenána v Neh 1? V čem je podobná Danielově modlitbě z Da 9,4–19? Jak tyto modlitby souvisejí s podstatou velkého sporu?

Nehemjáš díky královi vstřícnosti dostává povolení vrátit se do Jeruzaléma a obnovit ho. Po svém příjezdu Nehemjáš několik dní strávil pozorováním situace. V noci chtěl podrobně prozkoumat město, ale hromady ruin mu v tom zabránily (Neh 2,14). Obcházel proto po vnějším obvodu města a zkoumal, v jakém stavu jsou hradby (Neh 2,15).

Čím Nehemjáš přesvědčil lidi, aby začali pracovat na něčem, co považovali za nemožné (Neh 2,16–18)? Co by se od Nehemjáše mohl naučit váš sbor? Co by ses mohl od něj naučit ty osobně?

I když Nehemjáš na začátku nikomu neřekl, proč přišel, hned se objevili lidé, kteří ho začali podezřívat a dělali vše pro to, aby nebylo možné Jeruzalém obnovit (Neh 2,10.19.20). Když začaly práce na obnově hradeb (Neh 3), lidé z okolních národů se rozhodli překazit stavební plány (Neh 4,1–3.6). Lidé však pod Nehemjášovým vedením bránili své dílo (Neh 4,7.8).

V situaci plné intrik a naschválů bylo určitě lehké podlehnout těmto tlakům a vzdát se. Lidé však setrvali ve svém úsilí – navzdory všem úkladům a útokům. Nehemjáš důvěřoval Bohu a všechny hrozby nepřátel vkládal do jeho rukou (Neh 6,14.15).

Aplikace

Všichni se v životě setkáváme s problémy. Podle čeho poznáš, kdy je třeba pokračovat v začaté cestě, a kdy je naopak lepší ustoupit a hledat náhradní plán?

Podněty k zamyšlení

Bible stále znovu a znovu zdůrazňuje Boží věrnost. Toto téma se objevovalo i v příbězích, jež byly zmíněny v této lekci. V mnoha situacích, jež jsou zaznamenány v Písmu, nemuselo být lidem, kteří se ocitli v krizovém okamžiku, bezprostředně zřejmé, že Bůh o nich ví a je věrný smlouvě, kterou se svým lidem uzavřel. My dnes vidíme každý příběh od začátku do konce, ale postavy, o nichž se mluví, tento náhled neměly. Stačí si připomenout Urijáš, kterého David poslal na jistou smrt.

My jsme dnes součástí velkého sporu, stejně jako byli lidé, o nichž čteme v Bibli. A ne vždy mají tyto příběhy dobré konce. Proto bychom si měli v těžkých situacích a obdobích připomínat slova apoštola Pavla: „A proto neklesáme na mysli: i když navenek hyneme, vnitřně se den ze dne obnovujeme. Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné“ (2K 4,16–18). Pavel upoutává naši pozornost na něco důležitějšího, než jsou každodenní zápasy, těžkosti a naše slabosti. Ukazuje na jedinou naději, která dává našemu životu skutečný smysl a nedělá z něj jen krutou tragédii.

Otázky k rozhovoru

- 1. Která biblická zaslíbení ukazují na naši největší naději? Přečtěte si je společně a přemýšlejte o nich. Jaký pohled na život přinášejí?**
- 2. Davidův pád je tragický i proto, že mu Bůh mimořádně žehnal. Přesto se navzdory všem darům, které obdržel, dopustil strašného hříchu. Zaměřte se na chvíli nikoli na všechny negativa tohoto příběhu, ale na jeden důležitý detail – Boží milost. Bůh byl k Davidovi milostivý i navzdory tomu, že tak hluboko padl. Co nám to říká o úplném, dokonalém spasení, které máme v Kristu? Na základě čeho můžeme prožívat jistotu – bez ohledu na to, čeho jsme se dopustili či jak hluboko jsme padli – že pokud budeme činit pokání jako David, tak najdeme v Bohu odpuštění?**

Vítězství na poušti

Texty na tento týden

Mt 1,20–23; 4,1–11; J 9,39; 14,9; L 3,3–6

Základní verš

„Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“ (L 19,10)

„Když satan uslyšel, že bylo nastoleno nepřátelství mezi ním a ženou, mezi jeho semenem a semenem jejím, poznal, že jeho úsilí o zkažení lidské povahy bude zmařeno, že člověku bude možno nějakým způsobem čelit jeho moci. A když byl plán na vykoupení člověka blíže objasněn, zajásal satan se svými anděly, že bude moci svrhnout Syna Božího z jeho vznešeného postavení, když se mu podařilo způsobit pád člověka. Prohlásil, že jeho plány budou na zemi splněny daleko úspěšněji, a jestliže na sebe Kristus vezme lidskou přirozenost, bude ho moci překonat a tak zmařit spasení padlého lidstva.“ (PP 66; PP 38)

Když se satanovi nepodařilo Ježíše zabít hned po jeho narození, podnikl další pokus o zničení naděje na záchranu lidstva. Tento týden budeme studovat text, který popisuje pokušení, jímž byl vystaven Ježíš na poušti. Je to první záznam v Písmu, který naplno odhaluje velký spor mezi Kristem a satanem a popisuje jejich souboj. Satan si nárokuje právo na tento svět a Ježíš přišel, aby ukázal, komu svět opravdu patří. Principem plánu spasení je Kristovo úsilí znovu získat svět a jeho obyvatele pod Boží vládou.

Immanuel jako Zachránce

²⁰*Ale když pojal ten úmysl, hle, anděl Páně se mu zjevil ve snu a řekl: „Josefe, synu Davidův, neboj se přijmout Marii, svou manželku; neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého. ²¹Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů.“ ²²To všechno se stalo, aby se splnilo, co řekl Hospodin ústy proroka: ²³„Hle, panna počne a porodí syna a dájí mu jméno Immanuel,“ to jest přeloženo „Bůh s námi“. (Mt 1,20–23)*

Ježíš řekl: „Přišel jsem na tento svět k soudu: aby ti, kdo nevidí, viděli, a ti, kdo vidí, byli slepí.“ (J 9,39)

Ježíš mu odpověděl: „Tak dlouho jsem s vámi, Filipe, a ty mě neznáš? Kdo vidí mne, vidí Otce. Jak tedy můžeš říkat: Ukaž nám Otce?“ (J 14,9)

Osobní studium

V čem je podle Mt 1,20–13 významné jméno, které Ježíš dostal – „Immanuel“? Proč Ježíš přišel na tuto zem, aby byl „s námi“?

Ježíš přišel obnovit to, o co Adam přišel (Ř 5,12,15). Náznaky Ježíšova královského majestátu můžeme pozorovat například tehdy, kdy jeho slova a činy v lidech vzbudily touhu vyhlásit jej králem (J 6,15) a dospělí i děti volali: „Hosanna Synu Davidovu!“ (tedy oslavovali toho, který zachránil lidi před jejich nepřitelem – Mt 21,9,15). Ježíš je ten, kdo má moc nad stvořením – je schopen lidem vrátit zdraví a obnovit je k dokonalosti.

Kristus také přináší soud a ničí satanovo dílo (J 9,39; 1J 3,8). Když sledujeme události ve světě, často v údivu pozorujeme, jak se zlu daří, jak se rozmáhá. Ježíš odsuzuje nespravedlnost a ujišťuje nás, že konec není daleko. Kristus má moc nad démony. Když působil zde na zemi, tak vždy, když ho rozpoznali, křičeli a odhalovali jeho skutečnou totožnost (často dříve, než o ní chtěl Ježíš hovořit). Když se lidé s hrůzou odvraceli od lidí posedlých démony a utíkali od nich, Ježíš je osvobozoval a vracel jim zdraví a pokoj.

Ježíš však přišel také hledat a zachránit ztracené lidi (L 19,10) a osvobodit je od hříchu (J 1,29). Přišel na tuto zem jako člověk, aby „se stal veleknězem milosrdným a věrným v Boží službě a mohl tak smířit hříchy lidu“ (Žd 2,17). „Řešení problému hříchu, záchrana lidstva, darování milosti, odpuštění a ospravedlnění – to vše bylo od počátku cílem smlouvy, která se naplnila v Ježíši Kristu.“ (N. T. Write: *Justification: God's Plan and Paul's Vision*; 1462–1463: InterVarsity Press)

Kristus však především přišel, aby nám ukázal, jaký je Bůh. Odhalil nám i celému vesmíru, jaký je jeho skutečný charakter (J 14,9).

Aplikace

Které důrazy Kristova příchodu na zem ovlivňují – nebo by měly ovlivňovat – tvůj život a chození s Bohem?

Ježíšův křest

³I začal procházet celé okolí Jordánu a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů,“⁴ jak je psáno v knize slov proroka Izaiáše: „Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!“⁵ Každá propast bude zasypána, hory i pahorky budou srovnány; co je křivé, bude přímé, hrbolaté cesty budou rovné; a každý tvor uzří spasení Boží.“ (L 3,3–6)

Osobní studium

Vystoupení Jana Křtitele vyvolalo v celé oblasti nadšení. Objevil se někdo, kdo vypadal jako Eliáš (Mt 3,4; 2Kř 1,8). Po mnoha letech bylo možné znovu zaslechnout dlouho očekávaný prorocký hlas. Bůh výrazně promluvil prostřednictvím proroka. Dalo se očekávat, že se bude dít něco výjimečného.

Proč podle Mt 3,7–12 spojuje Jan Křtitel téma soudu s představením Mesiáše? Jak je možné chápat obraz Božího hněvu (Mt 3,7), sekeru přiloženou ke kořeni stromu (Mt 3,10), očištění vyláčené pšenice (Mt 3,12) a plevy spálené v neuhasitelném ohni (Mt 3,12)?

Lidé měli dojem, že žijí v posledních dnech. Viděli a slyšeli kázat Jana Křtitele v poušti. Vyzýval je k pokání a křtíl ve vodách Jordánu. V určitém smyslu to mohlo připomínat zkušenost Izraele při vyjití z Egypta a příchodu do zaslíbené země (Ex 14,22.29; Joz 3,13–17). A přestože tyto události byly odlišné (Jan lidi křtíl ponořením ve vodě, při vyjití z Egypta či přechodu přes Jordán lid prošel po suchu), tento „přechod přes vodu“ byl důležitou součástí očištění a vstupu do zaslíbené země. V Mesiáši lidé viděli toho, kdo zvítězí nad Římany a uvede věčné Boží království, o němž hovořili proroci. Tímto způsobem mohli tenkrát lidé uvažovat.

Ani Jan Křtitel, ani Ježíš Kristus však nezakládali a nevedli politické hnutí – šlo jim o otázku spasení. Evangelista Lukáš spojuje Janovo působení se slovy Izaiáše, která popisují způsob, jakým Bůh připraví cestu pro návrat vyhnanců do zaslíbené země (L 3,3–6). Jeremjáš píše, že tento návrat bude pro všechny – i pro slabé a zraněné, slepé, chromé, matky s dětmi (Jr 31,7–9). V této atmosféře přicházeli lidé za Janem. Vzplanula v nich touha připravit se na velký den, který brzy přijde.

A opravdu přišel – i když jinak, než si většina představovala. Ne proto, že by o tom nevěděli, ale proto, že nerozuměli Písmu (L 24,25–27).

Aplikace

Lidé, kteří v době působení Jana Křtitele očekávali příchod Mesiáše, měli o jeho příchodu a službě zkruslené představy. V čem mohou mít věřící dnes nesprávné představy o druhém příchodu Mesiáše? Čím pro tebe je druhý příchod? Co od této události očekáváš?

Kameny a chleby

¹Tehdy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. ²Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl. ³Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby.“ (Mt 4,1–3)

Osobní studium

Jak je v Mt 4,1–3 zmíněn velký spor? O co v příběhu jde?

„Ježíše přivedl na poušť Duch Boží. Měl tam být pokoušen. On sám však pokušení nevyhledával. Vydal se na poušť proto, aby tam mohl o samotě rozjímat o svém díle a poslání. Půstem a modlitbami se chtěl připravit na trnitou cestu, kterou bude muset jít. Satan věděl, že Spasitel odešel na poušť, a byl přesvědčen, že je to ta nevhodnější příležitost k tomu, aby jej oslovil.“ (DA 114; TV 68)

Mezi příběhem o Ježíšově pokušení a zkušenostích Izraelců při putování pouští existují důležité souvislosti. Poté, co byl Ježíš pokřtěn – prošel vodou, tak se dostal na poušť, kde čtyřicet dní nic nejedl. Podobně izraelité prošli prostředkem moře po suchu, dostali se na poušť, kde nejprve neměli co jíst a později po ní putovali čtyřicet let. V Dt 8,2.3 je jejich zkušenost popsána takto: „Připomínej si celou tu cestu, kterou tě Hospodin, tvůj Bůh, vodil po čtyřicet let na poušti, aby tě pokořil a vyzkoušel a poznal, co je v tvém srdci, zda budeš dbát na jeho přikázání, či nikoli. Pokořoval tě a nechal tě hladovět...“

Evangelium popisuje, že když byl Ježíš po čtyřiceti dnech vyhladovělý (Mt 4,2), přišel k němu někdo s dobrou radou, která se podobala radám Jóbových přátel. Není to poprvé, co je satan popsán jako někdo, kdo přichází „na pomoc“ někomu v těžkostech. V knize Zacharjáš je zaznamenán příběh velekněze v době, kdy po babylonském zajetí probíhá oprava chrámu v Jeruzalémě. Prorok ve vidění spatřil tohoto velekněze před Hospodinovým poslem, po jeho pravici stál satan, aby ho mohl obvinít a obžalovat (Za 3). Po pravici většinou stojí přítel, kterému člověk může důvěřovat a jenž je připraven chránit jej před případným útokem. Ve vidění však prorok vedle velekněze neviděl přítele, ale „žalobce“.

Něco podobného se stalo Ježíši na poušti. Ten, který přišel „na pomoc“, se sám uvedl na scénu, když k Ježíši promluvil: „Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby“ (Mt 4,3). Rozhodně to nebyl Boží anděl, protože ten by nepochybně Ježíšovo božství a jeho rada by nebyla v rozporu s Boží vůlí.

Kristus na tuto pokušitelovu nabídku reaguje slovy: „Je psáno: „Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst““ (Mt 4,4). Ježíšova odpověď nás vrací zpět k příběhu o vyjití z Egypta. „Potom ti Bůh dával jíst mannu, kterou jsi neznal a kterou neznali ani tvoji otcové. Tak ti dával poznat, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk žije vším, co vychází z Hospodinových úst“ (Dt 8,3).

Aplikace

Je důležité nepodlehnout pokušení. Proč je však podle tebe stejně důležité (někdy možná důležitější) chovat se tak, abychom neuvedli do pokušení někoho jiného – i když bychom to udělali neúmyslně?

Důvěra a troufalost

“On však odpověděl: „Je psáno: ‚Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.‘”⁵Tu ho vezme ďábel do svatého města, postaví ho na vrcholek chrámu⁶a řekne mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů; vždyť je psáno: ‚Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou na kámen!’”⁷Ježíš mu pravil: „Je také psáno: ‚Nebudeš pokoušet Hospodina, Boha svého.’” (Mt 4,4–7)

Osobní studium

Jak již bylo zmíněno, existují souvislosti mezi prvním pokušením a putováním Izraelců po poušti. Je však možné najít paralelu i s příběhem pádu lidí do hříchu. Ježíš se rozhodl dát na první místo věrnost Bohu a odmítl se podřídit své chuti, čímž udělal přesný opak toho, co Adam s Evou u stromu poznání. Tím Kristus symbolicky vybojoval zápas, v němž lidé podlehli v Edenu.

Podle Matoušova uspořádání vzal satan při druhém pokušení Ježíše na nejvyšší místo chrámu. Satan začal svou výzvu opět pochybovačně a nepřátelsky: „Jsi-li Syn Boží...” (Mt 4,6).

On co satan v tomto pokušení usiloval? Co by se stalo, kdyby Ježíš skočil, jak ho k tomu vybízel satan?

Ježíšovi nešlo o to, aby se předváděl a upoutával na sebe pozornost. Jeho důvěra v Boha byla opravdová a hluboká, nebyla umělá a plytká, nepotřeboval ji dávat na odiv. Ježíš důvěřoval svému Otcí. Důkazem je i to, že opustil nebe a stal se jedním z nás, protřpěl nepřítelství, nepochopení, ponížení, nespravedlnost i potupnou smrt (Fp 2,5–8). Kristus byl připraven naplnit tuto cestu. Ježíšovým posláním bylo kromě jiného opětovně získat svět, který Adam, Eva a jejich potomci ztratili. V Ježíši se měla naplnit všechna zaslíbení smlouvy. On přinesl světu možnost záchrany.

Ježíšova odpověď satanovi opět začíná slovy: „Je také psáno...” Znovu citoval slova z Písma, která jsou spojena se zkušeností vyjití Izraelců z Egypta: „Nepokoušejte Hospodina, svého Boha, jako jste ho pokoušeli v Masse“ (Dt 6,16). Massa byla místem, kde si Izraelci stěžovali na nedostatek vody. Mojžíš tehdy na Boží příkaz udeřil holí do skály, aby lidu zajistil vodu. Celou situaci je možné shrnout těmito slovy: „To místo pojmenoval Massa a Meriba (to je Pokušení a Svár) podle sváru Izraelců a proto, že pokoušeli Hospodina pochybováním: ‚Je mezi námi Hospodin nebo není?’” (Ex 17,7). Kristus si uvědomoval, kam ho chce satan zavést, a nenechal se nachytat, ani když pokušitel začal svůj útok stejnými slovy, jakými se Ježíš bránil satanovu prvnímu pokušení: „Vždyť je psáno“ (Mt 4,4.6).

Aplikace

Není vždy lehké rozpoznat hranici mezi důvěrou v Boží zázračnou moc a troufalostí, která očekává, že Bůh musí udělat to, co od něho chceme a za co se modlíme. Jak se dají tyto dva postoje k Bohu rozlišit?

Hospodinu se budeš klanět

⁸Pak ho ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu ⁹a řekne mu: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“ ¹⁰Tu mu Ježíš odpoví: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: „Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.““ ¹¹V té chvíli ho ďábel opustil, a hle, andělé přistoupili a obsluhovali ho. (Mt 4,8–11)

Osobní studium

V Matoušově podání se první pokušení soustřeďuje na fyzické potřeby (hlad, chuť), druhé pak na manipulaci s Bohem. Třetí pokušení bylo přímým útokem na Krista, jeho královskou hodnost a jeho poslání na zemi.

Co spojuje verše v Mt 4,8–10; Dt 34,1–4 a Zj 21,10? Jaký je význam místa, jež je označeno jako „velmi vysoká hora“, na kterou vzal satan Ježíše?

Bible nepopisuje cestu na vysokou horu jako turistický výstup či vycházku na rozhlednu, z níž jsou vidět krásy okolí. V Mt 4,8 je obsažen prorocký scénář. Z vysoké hory viděl Mojžíš zaslíbenou zemi. I Jan se díval z „veliké a vysoké hory“ na to, jak z nebe sestupuje nový Jeruzalém (Zj 21,10). Ježíš z vysoké hory viděl víc než jen země a národy starověkého římského světa. Stojí také za povšimnutí, že satan vše ukazuje v tom nejlepším světle. Představuje velkolepost a slávu, ne utrpení a nespravedlnost.

Satan Ježíši řekl: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět“ (Mt 4,9). Podobně jako satan svedl Adama a Evu, aby toužili po tom, být jako Bůh (přestože byli stvořeni k jeho obrazu), satan se i nyní staví do role Boha a tváří se, že mu patří celý svět i všechny národy – a za drobné prokázání úcty a uznání se toho všeho vzdá v Ježíšův prospěch (L 4,6).

Toto pokušení útočí na věrnost a oddanost. Komu má lidstvo prokazovat úctu, komu má být věrné? Když Adam s Evou uvěřili v Edenu hadovi, projevíli mu tím důvěru a oddanost. Tato náказа se potom šířila všemi dalšími generacemi lidí. Bez přímého Božího zásahu by velký spor skončil satanovým vítězstvím. Znamenalo by to definitivní zánik lidstva.

Je důležité povšimnout si, že Ježíš nedovolil, aby zlo zůstalo v jeho blízkosti – podobně jako to nedovolil Josef, když se ho snažila svést Potifarova žena. Ježíš přikázal satanovi, aby od něho odešel (Mt 4,10). Josef to nemohl udělat, ale sám utíká z místa, které ho mohlo přivést do hříchu (Gn 39,11.12). To je jasná a srozumitelná lekce.

Aplikace

Ve všech třech pokušeních Ježíš používá na svou obranu Písmo. Co to znamená prakticky pro tvůj život? Jak se může pro tebe stát Písmo prostředkem k vítězství, když jsi vystaven nástrahám pokušení?

Podněty k zamyšlení

V průběhu staletí se téma velkého sporu sporadicky objevovalo v dílech různých autorů. Dnes se mnozí evangelikální křesťané zabývají touto myšlenkou podrobněji. Je však možné konstatovat, že právě teologie církve adventistů rozpracovala téma velkého sporu nejhloběji.

Doslovný, fyzický, etický a duchovní konflikt mezi Kristem a satanem je charakteristickým znakem adventistického myšlení. Vždyť téma vesmírného konfliktu je přítomno v celém Písmu. Na některých místech se objevuje otevřeně a zřetelně – například při pokušení na poušti. Myšlenka zápasu mezi dobrem a zlem je viditelná i mimo náboženský kontext. Jeden z největších básníků 20. století T. S. Eliot napsal: „V celém životě se jedna věc nemění. Ať děláme či předstíráme cokoli, je to tu stále – ustavičný zápas mezi dobrem a zlem.“ Německý filozof Friedrich Nietzsche napsal: „Je třeba učinit závěr. Dvě protichůdné hodnoty – dobro a zlo – jsou součástí hrozivého zápasu na zemi už tisíce let.“ (*On the Genealogy of Morals and Ecce Homo*. Vantage Books Edition: Random House, 1967, s. 52) Písmo, které vznikalo pod vlivem Duha svatého, zjevuje – tak jako žádný jiný zdroj – podstatu tohoto konfliktu a vše, o čem v tomto odvěkém zápasu jde.

Otázky k rozhovoru

- 1. Společně znovu přemýšlejte nad otázkou v části na středu. Kde je hranice mezi důvěrou, spolehnutím se na Boha a troufalostí? Jak můžeme mezi nimi rozpoznat rozdíl?**
- 2. Pokušení k nám přichází v různých formách, velikostech, barvách a stylech – vše připraveno tak, aby nás zasáhlo tam, kde se nacházíme. Každý prožívá vlastní zápas s pokušeními. Některá z nich jsou univerzální, jiná individuální – jsou tedy pokušením pro jednoho člověka, ale ne pro jiného. Co je pro vás největším pokušením? Jak se můžeme pokušením bránit nebo se jim vyhnout?**
- 3. Znovu si přečtěte, jak byl Ježíš pokoušen na poušti, a společně uvažujte o ponížení, které prožíval. Jak tento obraz souvisí s tím, že Ježíš byl zároveň „Bůh s námi“? On byl tím, skrze něhož „všechno povstalo a bez něho nepovstalo nic, co jest“ (J 1,3). Jak k vám promlouvá skutečnost, že to byl Bůh, kdo podstoupil bolestivé utrpení a ponížení v náš prospěch? Jak to ovlivňuje naše chápání Boha a křesťanskou zkušenost?**

Ježíšovo učení a velký spor

Texty na tento týden

Mt 7,1–5.22–27; 11,28–30; 13,18–23; Jr 6,16; 1Pa 28,20

Základní verš

**„Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“
(Mt 11,28)**

Když se zabýváme tématem velkého sporu, většinou o něm uvažujeme v širším, celosvětovém či vesmírném kontextu. Můžeme o něm mluvit jako o „metanarativu“, tedy příběhu, který popisuje a vysvětluje velkou část reality – v protikladu k místním „narativům“, příběhům, jež přibližují a ozřejmují nějakou menší, omezenější oblast.

V tomto kontextu je velký spor skutečně „metanarativem“, protože popisuje příběh celého vesmíru – a přitom nezůstává vzdáleným a neosobním vyprávěním. Každý den se odehrává zde na zemi, v našich životech, v pokušeních, v našem vztahu k Bohu i našich vztazích k druhým lidem. Tak jako každodenní život lidí ovlivňují velké události v politice, ekonomice či přírodě, tak je každý z nás na osobní úrovni vystaven vlivu velkého sporu.

Tento týden se budeme věnovat vybraným částem Ježíšova učení, které se týkají praktických otázek života na zemi. Souvisí s naším úsilím hledat a konat Boží vůli uprostřed velkého sporu.

Odpočinek

28Pojďte ke mně všichni, kteří těžce pracujete a jste přetíženi, a já vám dám odpočinek. 29Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný v srdci; a naleznete odpočinití svým duším. 30Vždyť mé jho je příjemné a mé břemeno je lehké. (Mt 11,28–30; ČSP)

Tak praví Hospodin: „Zastavte se na cestách, rozhlédněte se, ptejte se po stezkách pradávných: Kde je ta dobrá cesta? Po ní jděte a vaše duše najdou odpočinití. Vy jste však řekli: „Nepůjdem!““ (Jr 6,16; B21)

Osobní studium

O jakém jhu Ježíš v Mt 11,29 mluví? Jak může toto jho přinést odpočinití?

Uprostřed díla, které přišel Ježíš vykonat, aby osvobodil lidi od nadvlády satana, má pozvání zaznamenané v Mt 11,28–30 velmi osobní charakter. Podobná slova tlumočil už i prorok Jeremjáš, jehož poselství zaslibovalo odpočinití pro duše lidí, pokud se odvrátí od modloslužby okolních národů a navrátí se k víře svých otců (Jr 6,16).

Myšlenka odpočinku či odpočinití se v Písmu opakuje velmi často v různých souvislostech a významech. Poprvé se objevuje v souvislosti se samotným Bohem, který odpočinul, když dokončil své stvořitelské dílo (Gn 2,2). Tento odpočinek předznamenal sobotní odpočinek, který se stal součástí každotýdenní oslavy Boha. Odpočinek byl i součástí opakujících se každoročních slavností (Lv 16,31). Každých sedm let byl „rok odpočinití“ (Lv 25,3–6; Ex 23,10.11) a každý padesátý rok pak „léto milostivé“, kdy byli otroci propuštěni na svobodu, byly smazány dluhy a půda se vrátila původním vlastníkům (Lv 25).

Odpočinek je Božím dílem. Hospodin přiváděl lidi do odpočinku (Ex 33,14), kde nehrozilo žádné nebezpečí od okolních národů a nepřátel (Dt 25,19). Prožívání odpočinku mělo být zkušeností Izraelců jak po příchodu do zaslíbené země (Joz 1,13), tak po návratu ze zajetí (Jr 30,10). Odpočinek byl součástí pohostinnosti vůči cizincům (Gn 18,4) i klidného rodinného života (Rt 1,9; Př 29,17).

Odpočinek chyběl lidem v zajetí (Ex 5,4.5; Pl 1,3). Klid a odpočinek nemohou najít bezbožníci, kteří jsou jak „vzednuté moře“ (Iz 57,20). Jediný odpočinek, v němž mohli doufat, je čekal v hrobě (Jb 3,11.13.16–18). Ve Zj 14,11 se nachází silné varování pro ty, kteří budou v posledních dnech stát ve velkém sporu na nesprávné straně.

Ježíš nabízí pokoj, který se dotýká různých oblastí našeho života. Jeho součástí je dar soboty, v níž můžeme trávit čas s naším Spasitelem. Kristova nabídka pokoje a odpočinku ukazuje na to, oč jsme díky hříchu přišli. Pokud přijmeme Kristovu nabídku, můžeme prožívat jistotu, že po jeho boku budeme prožívat pokoj a odpočinití.

Aplikace

Jakým způsobem můžeš – kromě soboty – prožívat pokoj a odpočinití, které ti Bůh nabízí? Jak můžeš najít odpočinití v Kristu?

Setba a žeň

¹⁸Vy tedy slyšte výklad podobenství o rozsévači. ¹⁹Pokaždé, když někdo slyší slovo o království a nechápe, přichází ten zlý a vyrve, co bylo zaseto do jeho srdce; to je ten, u koho se zaseto podél cesty. ²⁰U koho bylo zaseto na skalnatou půdu, to je ten, kdo slyší slovo a hned je s radostí přijímá; ²¹ale nezakořenilo v něm a je nestálý: když přijde tíseň nebo pronásledování pro to slovo, hned odpadá. ²²U koho bylo zaseto do trní, to je ten, kdo slyší slovo, ale časné starosti a vábivost majetku slovo udusí, a zůstane bez úrody. ²³U koho bylo zaseto do dobré země, to je ten, kdo slovo slyší i chápe a přináší úrodu, jeden stonásobnou, druhý šedesátinásobnou, třetí třicetinásobnou.“ (Mt 13,18–23)

Osobní studium

Téma velkého sporu zaznívá i v Ježíšově podobenství o rozsévači. Čtyři reakce na poselství evangelia ukazují, že není možné lidi jednoduše rozdělit na „dobré“ a „zlé“. Život je komplikovanější. Proto musíme být velmi opatrní, když jednáme s lidmi, kteří nereagují na evangelium tak, jak bychom si představovali.

Kde je v podobenství zaznamenaném v Mt 13,3–8.18–23 možné najít realitu velkého sporu?

Zápas o každého člověka je urputný. Nepřítel se snaží použít jakékoliv prostředky, aby lidi svedl z cesty spasení. „Všude tam, kde se káže evangelium, je přítomen i satan a jeho andělé. Zatímco nebeští andělé usilují, aby Boží slovo zapůsobilo na srdce lidí, nepřítel dělá všechno pro to, aby zůstalo neúčinné. Snaží se mařit dílo Ducha svatého s horlivostí, která odpovídá jeho zlobě. Kristus přitahuje člověka svou láskou. Když člověk začíná odpovídat na působení Boží lásky, pokouší se satan zaměstnávat jeho mysl pozemskými zájmy.“ (COL 44; PM 19.20)

Je možné položit si otázku, proč rozsévač nebyl při práci pozornější. Pokud by zrna rozsával opatrněji, nepadala by mimo úrodnou půdu. Nebo mohl být pracovitější a odstraňovat kameny z pole či křoviska podél pole.

Při rozsévání zrnk evangelia je lidské úsilí vždy omezeno. Jsme vyzváni, abychom rozsávali všude. Není na nás, abychom posuzovali, která půda je úrodná, a která není. Přítomnost trní zase naznačuje, že nejsme schopni zabránit tomu, aby se zlo objevilo i na těch nejméně pravděpodobných místech. Je to Pán sklizně, který koná v pozadí a činí vše pro to, aby bylo zachráněno co nejvíce lidí. Dělejme svou práci a důvěřujme Bohu, že činí pro záchranu každého člověka víc, než si dokážeme představit.

Aplikace

Které případy z podobenství o rozsévači znáš z vlastní zkušenosti? Proč někdy nově pokřtění lidé opouštějí naše společenství? Proč je velmi nebezpečné říci, že s tím nic nemůžeme udělat, protože zde semeno evangelia padlo na skalnatou půdu?

Dům na skále

22Mnozí mi řeknou v onen den: „Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu neprorokovali a ve tvém jménu nevymítali zlé duchy a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů?“ 23A tehdy jim prohlásím: „Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravosti.“ 24A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozváznému muži, který postavil svůj dům na skále. 25Tu spadl přívál, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a vrhly se na ten dům; ale nepadl, neboť měl základy na skále. 26Ale každý, kdo slyší tato má slova a neplní je, bude podoben muži bláznivému, který postavil svůj dům na písku. 27A spadl přívál, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a obořily se na ten dům; a padl, a jeho pád byl veliký. (Mt 7,22–27)

Osobní studium

V podobenství o domě postaveném na skále je možné vidět, jak se nás vesmírný velký spor dotýká osobně.

Co je v podobenství zaznamenaném v Mt 7,21–27 děsivé? A co naplňuje pokojem?

Co člověka nejprve napadne, když si představuje tento příběh? Co je skálou a co pískem? Pro některé lidi je písek symbolem pokojné pláže. Podobenství však nemluví o přímořském letovisku. Posluchači si takové místo představovali pravděpodobně na úpatí zvládnutých kopců, někde v údolí, kde bylo vystaveno mnoho podobných vesniček.

Ježíš vyprávěl podobenství o dvou stavitelích a dvou domech. Jeden postavil dům s plytkými základy – na písku. Ten druhý kopal hluboko, dokud nemohl postavit základy domu na skále (L 6,48). Na první pohled nebyl mezi těmito dvěma domy vidět rozdíl. Ale jednoho dne přišel silný déšť a údolím se začaly řítit přivaly vody. Pro jednoho stavitele tato situace nepředstavovala problém, protože jeho dům měl pevné základy. Ale druhý dům bez pevných základů se stal obětí těchto přivalových dešťů.

Kristus toto podobenství vyprávěl, protože věděl, jak jsme nerozumní. V našich životech jde o mnoho. Bez Boží pomoci však nemáme žádnou šanci na záchranu. Ježíš zvítězil nad zlem, On je pevnou Skálou, na které máme postavit základy svých životů.

Náš osobní zápas, který je součástí velkého sporu, můžeme vybojovat jen tehdy, když je Ježíš základem, na němž stavíme. A pevné základy vybudujeme jen tehdy, když se budeme chovat podle jeho slova. „A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozváznému muži, který postavil svůj dům na skále“ (Mt 7,24). Je však třeba si uvědomit, že víra bez skutků je mrtvou vírou (Jk 2,17.20.26). A podobenství o dvou stavitelích ukazuje, že je zásadní žít podle Ježíšových slov.

Aplikace

Vyhánění démonů v Ježíšově jménu či prorokování ukazuje na určitou míru víry u lidí, které Kristus v Mt 7,22.23 zmínil. Přesto to nestačilo. Na jakém základě je postaven dům tvého života? Co ti může pomoci dát na tuto otázku čestnou odpověď?

Nesudte

¹Nesudte, abyste nebyli souzeni. ²Neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám. ³Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nepozoruješ? ⁴Anebo jak to, že říkáš svému bratru: „Dovol, ať ti vyjmu třísku z oka“ – a hle, trám ve tvém vlastním oku! ⁵Pokrytče, nejprve vyjmi ze svého oka trám, a pak teprve prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra. (Mt 7,1–5)

Osobní studium

Ježíš pronesl kázání na hoře na začátku své služby. Už tehdy znělo pro jeho posluchače mimořádně a převratně. Na začátku (v části, kterou dnes nazýváme „blahoslavenství“) Ježíš zdůraznil, na čem opravdu záleží a jak se Bůh na lidi dívá – jak jim žehná a jakou cenu mají v jeho očích (Mt 5,3–12). Potom zmínil, že jeho následovníci jsou solí (Mt 5,13) a světlem (Mt 5,14–16) země. Připomenul platnost a důležitost Božího zákona (Mt 5,17–19) a zdůraznil, že skutečná spravedlnost se neprojevuje okázalými projevy zbožnosti, jak to tehdy ukazovali na odiv farizeové a zákoníci (Mt 5,20). Ježíš dále poukázal na to, že morálka a zbožnost člověka nejsou vždy dané jen viditelnými činy, ale i způsobem jeho uvažování (Mt 5,21–28). Přitom je však důležité i naše chování a musíme si na ně dávat velký pozor (Mt 5,29,30). Při čtení kázání na hoře se Ježíš věnoval všem oblastem lidského života a vztahů (Mt 5–7).

Jak se v Mt 7,1–5 projevuje realita velkého sporu? Jaký je zde představen vztah mezi dobrem a zlem?

„Nesudte, abyste nebyli souzeni“ (Mt 7,1). Nemyslete si, že jste lepší než ostatní, a nesudte je. Neznáte pohnutky jejich jednání, a proto je nemůžete posuzovat. Kritikou vynášíte rozsudek sami nad sebou. Dáváte najevo, že jste na straně satana, žalobce svých bratří. Pán říká: „Sami sebe se ptejte, zda vskutku žijete z víry, sami sebe zkoumejte.“ (2K 13,5) To je naším úkolem.“ (DA 314; TV 197)

Když Ježíš vybídl své posluchače, aby nesoudili, zdůraznil tím několik důležitých skutečností. Pokryteckým odsuzováním a posuzováním činů druhých lidí se vlastně sami snažíme vypadat lepší a vyvyšujeme se nad druhé (Mt 7,1.2). Pozornost okolí soustřeďujeme na osobu, problém či hřích, který kritizujeme u druhých – a to je většinou jen zlomkem toho, co sami děláme špatně, a přitom si to často ani neuvědomujeme. Je tak jednoduché vidět třísku v oku bližního, a nebyť si vědom trámů ve vlastním oku (Mt 7,3–5).

Applikace

Jaký je rozdíl mezi odsuzováním člověka a hodnocením správnosti jeho činů? Proč je důležité, abychom to rozlišovali? Proč je nebezpečné posuzovat pohnutky druhého člověka?

„Já jsem s vámi po všechny dny“

Neboj se a neděs! Hospodin Bůh, můj Bůh, bude s tebou. Nenechá tě klesnout a neopustí tě, dokud veškeré dílo prací na Hospodinově domě nedokončíš. (1Pa 28,20)

Osobní studium

Matouš končí své evangelium slovy, která jsou pro každého Ježíšova následovníka velkým povzbuzením: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Mt 28,20). Jaký význam mají tato slova v tvém každodenním životě? Co pro tebe tato slova znamenají v dobách pádů, selhání, problémů, trápení a zklamání?

Je zajímavé, že Matouš podobnými slovy začíná i své evangelium. Na úvod zaznamenává Ježíšův rodokmen, potom konstatuje, že Marie počala z Ducha svatého, a hned nato se zjevuje anděl Josefovi. Matouš tuto část shrnuje slovy: „To všechno se stalo, aby se splnilo, co řekl Hospodin ústy proroka: ‚Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Immanuel,‘ to jest přeloženo ‚Bůh s námi‘“ (Mt 1,22.23).

Zaslíbení „budu s tebou“ či „budu s vámi“ zaznívá v Písmu často. Bůh zaslíbil, že bude například s Izákem (Gn 26,24), Jákobem (Gn 28,15; 31,3), Mojžíšem (Ex 3,12), Jeremjášem (Jr 1,8.19) nebo s dětmi Izraele (Iz 41,10; 43,5). Toto zaslíbení zaznívá často tehdy, když tato slova získávají obzvlášť důležitý význam – v čase problémů, těžkostí či útlaku.

Téma Boží blízkosti se objevuje i v jiných zaslíbeních. Například v Listu Židům je napsáno: „Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu“ (Žd 13,5). Pak text pokračuje: „Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky“ (Žd 13,8). I toto zaslíbení se opakuje na více místech. Citace z Listu Židům nás vede zpět k události, když Mojžíš odevzdává vedení izraelského národa do rukou Jozuovi (Dt 31,6.8), a Bůh opakuje toto zaslíbení i po Mojžíšově smrti: „Jako jsem byl s Mojžíšem, budu i s tebou. Nenechám tě klesnout a neopustím tě“ (Joz 1,5). Když David předává království Šalomounovi, také mu připomíná: „Buď rozhodný a udatný, jednej! Neboj se a neděs! Hospodin Bůh, můj Bůh, bude s tebou. Nenechá tě klesnout a neopustí tě, dokud veškeré dílo prací na Hospodinově domě nedokončíš“ (1Pa 28,20).

Bůh, jenž se nemění a je stále s námi, velmi silně o své věrnosti ujišťoval naše předchůdce ve víře. Byli vystaveni útrapám a soužení, čelili ve svých životech různým problémům, ale Hospodin je ubezpečoval o své stálé přítomnosti.

Tato ujištění jsou důležitá i pro Kristovu církev na konci dějin. Ježíšovo zaslíbení, že bude s námi, zaznívá v kontextu velkého pověření získávat učedníky (Mt 28,18–20). Bohu jde o to, aby nás zachránil, a chce, abychom i my pomáhali lidem rozhodnout se stát na té správné straně velkého sporu.

Aplikace

Co pro tebe znamená ujištění, že Bůh je stále s tebou a nikdy – za žádných okolností – tě neopustí? S kým by ses ve svém okolí mohl podělit o tuto dobrou zprávu?

Podněty k zamyšlení

Spisovatel Leon Wieseltier označil příběh Angličana známého jako „S. B.“ za nejsmutnější příběh světa. S. B. úplně oslepl v necelém roce po narození. Když měl 52 let, tak díky transplantaci rohovky opět začal vidět. Už to je úžasná představa. Konečně viděl svět kolem sebe – přírodu, barvy, zvířata... Příběh tohoto muže však končí smutně. S. B. totiž vnímal svět jako jednotvárný a frustrující. Všimal si opadaných omítek, skvrn na nátěrech, chyb na různých věcech. Viděl všechny nedokonalosti – a ty ho znepokojovaly a znervožovaly. Očekával prostě o mnoho dokonalejší svět. Měl rád zářivé barvy a upadal do smutku, když barvy bledly nebo padal soumrak. Často si doma večer ani nerozsvítil, nechybělo mu to. Trpěl depresí. Postupně se zřekl aktivního života a tři roky po operaci zemřel.

Opravdu smutný příběh. Přestože je velmi těžké vžít se do situace tohoto muže, v určitém smyslu mu můžeme porozumět. Náš svět je porušeným místem. Velký spor na naší planetě probíhá tisíce let. Je to bitva, která po sobě zanechává mnoho trosek a smutku. I navzdory naší snaze udělat z tohoto světa lepší místo, děje se opak – vše se ubírá do zkázy a chaosu. Právě proto je pro nás dobrou zprávou zaslíbení vykoupení, které k nám přichází díky Kristovu vítězství ve velkém sporu. Ježíš své vítězství vybojoval na kříži a nabízí ho zadarmo každému z nás.

Otázky k rozhovoru

1. *V čem vás nejvíce oslovil příběh S. B.? Co si z tohoto příběhu můžeme vzít za ponaučení?*
2. *V části na úterý bylo zmíněno, že někteří věřící lidé jednou řeknou Ježíši: „Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu nepronokovali a ve tvém jménu nevymítali zlé duchy a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů?“ (Mt 7,22). Je důležité povšimnout si jejich důrazu. Na co se zaměřovali? Jak jejich reakce ukazuje na to, že obelhávali sami sebe?*
3. *Jak byste zareagovali na chování vašeho přítele či příbuzného, který by dělal něco očividně špatného? Na co si musíme dát pozor, aby naše reakce nebyla odsuzující nebo aby se tak nejevila?*

Ježíšovi učedníci uprostřed velkého sporu

Texty na tento týden

L 5,5.6.8; 9,1–5; 24,25–32; Mk 3,13–15; 4,35–41; 9,33.39; Mt 20,25–28

Základní verš

„Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům. Řekli si spolu: ‚Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?‘“ (L 24,31.32)

Ježíš už od začátku své služby nepracoval sám. Ke své službě učitele, kazatele a služebníka si pozval spolupracovníky. A přestože se evangelia soustředí hlavně na Ježíšův život, smrt a vzkříšení, často jsou u důležitých událostí přítomni jeho učedníci. Kristus byl uprostřed zápasu velkého sporu a učedníci ho také prožívali naplno. To vše trvalo až do trpkého konce, když Ježíš zvolal: „Dokonáno jest!“ Satanovi se nepodařilo způsobit Ježíšův pád. Kristovi učedníci však byli mnohem snadnější „kořist“. Jejich slabost a charakterové nedostatky satanovi umožňovaly proniknout do jejich srdcí, čehož náležitě využil.

Pýcha, pochybnosti, tvrdohlavost či zaobírání se malichernostmi, to vše otevřelo satanovi dveře. Mnoho problémů učedníků vyplývalo z toho, že neposlouchali, co jim Ježíš říkal o budoucnosti. Měli své představy a sny. Na své cestě se proto setkali s mnoha těžkými životními leklemi. I každého z nás čeká podobná cesta.

Povolání Petra

⁵Šimon mu odpověděl: „Mistře, namáhali jsme se celou noc a nic jsme nechytili. Ale na tvé slovo spustím síť.“⁶Když to učinili, zahrnuli veliké množství ryb, až se jim síť trhaly. ...⁸Když to Šimon Petr uviděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: „Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.“ (L 5,5.6.8)

Osobní studium

Když přemýšlíme o ohromujícím rozsahu velkého sporu a o tom, o co všechno v něm jde, může se nám zdát neuvěřitelné, že Ježíš pozval lidské bytosti, aby mu ve službě pomáhaly. Náš údiv může být o to větší, pokud si připomeneme lidskou slabost a omezenost. To se týkalo i učedníků. Každý z nás je zasažen hříchem, nikdo z nás není bez chyby. Bylo by troufalostí myslet si, že bychom byli v jakékoliv oblasti lepšími následovníky Ježíše než dvanáct učedníků, které si Ježíš na začátku vyvolil.

V Lukášově evangeliu je popsáno, jak Kristus povolal Petra. On už o Ježíšovi věděl; pravděpodobně se dostal do jeho blízkosti a setkal se s ním. Ježíš kázal v místní synagoze v Kafarnaum, kde se všichni podivovali nad jeho slovy (L 4,31.32). Petr dokonce mohl být svědkem toho, jak Ježíš uzdravil posedlého člověka (L 4,33–36). A nakonec Ježíš v Petrově (Šimonově) domě uzdravil jeho tchyni (L 4,38.39) a později večer i mnoho dalších (L 4,40.41). Když se Ježíš odebral na osamělé místo, lidé ho přesto našli a prosili ho, aby zůstal s nimi.

Ježíše chodilo poslouchat mnoho lidí. Když kázal na břehu Genezaretského jezera, lidé se shromáždili ve velkém množství a tlačili se na Ježíše, aby ho mohli slyšet a být blízko něho. V tomto okamžiku Ježíš vstoupil do lodi, která patřila Petrovi, a požádal ho, aby odrazil od břehu. „Potom se posadil a učil zástupy z lodi“ (L 5,3; B21). Když skončil, vyzval Petra, aby vyjel na hlubinu a spustil opravené a vyčištěné síť k lovu. A i když byl Petr přesvědčen, že je to zbytečné, respektoval Ježíše a poslechl ho.

Co je na Petrově reakci zaznamenané v L 5,6–8 důležité? Proč Ježíš vybral Petra za jednoho ze svých učedníků?

Petrova reakce je pozoruhodná. Možná by ji bylo možné připodobnit k Jákobovu zápasu s Božím poslem, když také ve vědomí vlastní nedostatečnosti rozpoznal Boží přítomnost (Gn 32,25–31). Petr si uvědomil svou hříšnost díky tomu, že rozpoznal Boží přítomnost. Jeho otevřené vyznání vlastní hříšnosti je v příkrém rozporu s reakcí náboženských vůdců, kteří označili Ježíše jako hříšníka (J 9,24). Ani když viděli Ježíšovu službu a zázraky, které činil, nebyli ochotni uznat vlastní hříšnost.

Aplikace

VL 5,11 je napsáno: „Všechno tam nechali a šli za ním.“ Tento text je velmi silný, zvláště když si uvědomíme, že právě v této chvíli byly jejich síť naplněné k prasknutí a loď se pod tíhou úlovku málem potápěla. V čem tě tento text oslovuje nejvíce?

„Aby byli s ním“

¹Ježíš svolal svých Dvanáct a dal jim sílu a moc vyháňt všechny demony a léčit nemoci. ²Poslal je zvěstovat Boží království a uzdravovat. ³A řekl jim: „Nic si neberte na cestu, ani hůl ani mošnu ani chléb ani peníze ani dvoje šaty. ⁴Když přijдете do některého domu, tam zůstávejte a odtud vycházejte. ⁵A když vás někde nepřijmou, odejděte z onoho města a setřeste prach ze svých nohou na svědectví proti nim.“ (L 9,1–5)

¹³Vystoupil na horu a zavolal k sobě ty, které si vyvolil; i přišli k němu. ¹⁴Ustanovil jich dvanáct, aby byli s ním, aby je posílal kázat ¹⁵a aby měli moc vymítat zlé duchy. (Mk 3,13–15)

Osobní studium

Když Ježíš povolal první učedníky na břehu Genezaretského jezera, byli již pravděpodobně svědky jeho moci nad silami zla. Viděli ho, jak vyhání demony (L 4,34–36). Mohli však také sledovat, jak uzdravuje nemocné (L 4,38–41).

Po nějakém čase – a poté, co se modlil celou noc (L 6,12) – Ježíš svolal své následovníky (učedníky) a vybral z nich dvanáct, které nazval apoštoly (L 6,13; řecké slovo „apostolos“ znamená „poslaný“ či „vyslanný“). Avšak dříve, než Ježíš apoštoly vyslal, strávil s nimi nějaký čas, dal jim instrukce a zmocnil je k tomu, aby mohli konat svěřený úkol (L 9,1–5). Podobně to později udělal i s větší skupinou sedmdesáti učedníků (L 10,1–16).

Jaký detail přidává Marek v Mk 3,14 k povolání dvanácti učedníků? Jaké důležité poselství z tohoto textu zaznívá pro nás dnes?

Mnoho dnešních Kristových učedníků je nedočkavých a dychtivých co nejdříve něco pro Ježíše udělat – místo toho, aby s ním nejdříve strávili nějaký čas. Když jdeme s vlastními představami naplňovat velké poslání, tak vlastně obcházíme Spasitele a svým způsobem se chceme postavit na místo Krista. Je velmi zrádné sklouznout do postoje „mesiášského komplexu“ a získat přesvědčení, že je na nás, abychom zachránili svět. Nikdy nesmíme zapomenout na to, že skutečným Spasitelem je Kristus.

Žel je smutným faktem, že velká část dějin křesťanské církve je lemována lidmi, kteří sice vyznávali jméno Ježíše Krista, ale netrávili s ním čas a nebyli jím změněni. Poslední věc, kterou církev potřebuje, jsou lidé, kteří se ohánějí jménem Ježíše Krista, ale nebyli „s ním“. Jedním z největších podvodů, který se satanovi daří organizovat ve velkém sporu, je využívat ty, kteří se sice hlásí ke Kristu, ale svým jednáním jeho jméno poskvřňují a znevažují. Proto dříve, než Ježíš vyslal apoštoly, chtěl, aby „byli s ním“, aby je mohl svým vlivem i učením měnit a připravit tak na svěřenou úlohu.

Aplikace

Co dnes pro tebe – když Ježíše nemůžeme vidět fyzicky – znamená „být s ním“? Jak prakticky vypadá, když trávíš čas s Kristem?

Ježíšova moc nad přírodou

³⁵Téhož dne večer jim řekl: „Přeplovme se na druhou stranu!“ ³⁶Opustili zástup a odvezli ho lodi, na které byl. A jiné lodi ho doprovázely. ³⁷Tu se strhla velká bouře s vichřicí a vlny se valily na loď, že už byla skoro plná. ³⁸On však na zádi lodi na podušce spal. Učedníci ho probudí a řeknou mu: „Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?“ ³⁹Tu vstal, pohrozil větru a řekl moři: „Zmlkni, utiš se!“ I ustal vítr a bylo veliké ticho. ⁴⁰Ježíš jim řekl: „Proč jste tak ustrašení? Ještě nemáte víru?“ ⁴¹Zmocnila se jich veliká bázeň a říkali jeden druhému: „Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?“ (Mk 4,35–41)

Osobní studium

Jak texty v Mt 8,23–27; Mk 4,35–41 a L 8,22–25 odhalují realitu velkého sporu?

I když plně nerozumíme tomu, jaký má satan vliv na přírodu, Písmo nám zjevuje, že na ni působí. Příkladem může být příběh Jóba (Jb 1,12.18.19). „Satan se i v dnešní době snaží prostřednictvím katastrof na moři i na zemi poznamenat osud co největšího počtu lidí.“ (HP 348) Katastrofy, které můžeme na zemi pozorovat, jsou součástí velkého sporu, který se na tomto světě odehrává.

V Markově evangeliu 4. kapitole je zaznamenáno, že Ježíš po vyčerpávajícím dni navrhl učedníkům, aby se přeplavili na druhou stranu jezera. Po nějaké době se strhla vichřice a bouře a vlny se valily do lodi (Mk 4,37). Ježíš byl po celém dni tak unavený, že bezstarostně spal v zadní části lodi. Učedníkům, kteří byli plně zaměstnáni bojem s větrem a vlnami, nějaký čas trvalo, než zjistili, že Ježíš spí.

Když učedníci na Ježíše zoufale volali, neodpověděl jim. Nezačal s nimi rozebírat těžkosti, v nichž se ocitli, nenavrhoval jim řešení, co by měli dělat, aby z této situace vyšli vítězně. Ježíš se postavil, zvedl ruce a poručil větru i vlnám. A bylo ticho – jako by šlo o neposlušné děti.

Učedníků se v tomto okamžiku zmocnil úžas. „Zděsili se velikou bázni a říkali jeden druhému: ‚Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?‘“ (Mk 4,41).

I když nás na tomto příběhu mohlo zaujmout více věcí, jedno je na první pohled zřejmé: Ježíšova moc přesahuje naše chápání. To je jedním z důvodů, proč mu můžeme důvěřovat bez ohledu na to, co se okolo nás odehrává.

Aplikace

Navzdory tomu, že můžeme pozorovat Boží moc nad přírodou, existuje oblast, kde svou moc nepoužije – na překonání naší svobodné vůle. Jak se v této souvislosti díváš na dar svobodné vůle, který jsme od Boha obdrželi? Jak tě realita velkého sporu vede k větší opatrnosti při nakládání s tímto darem?

Kdo je největší?

³³Přišli do Kafarnaum. Když byl doma, ptal se jich: „O čem jste cestou uvažovali?“ ³⁴Ale oni mlčeli, neboť cestou se mezi sebou dohadovali, kdo je největší. ³⁵Ježíš usedl, zavolal svých Dvanáct a řekl jim: „Kdo chce být první, buď ze všech poslední a služebník všech.“ ³⁶Pak vzal dítě, postavil je doprostřed nich, objal je a řekl jim: ³⁷„Kdo přijme jedno z takových dětí v mém jménu, přijímá mne; a kdo mne přijme, nepřijímá mne, ale toho, který mě poslal.“ ³⁸Jan mu řekl: „Mistře, viděli jsme kohosi, kdo v tvém jménu vyhání demony, ale s námi nechodil; i bránili jsme mu, protože s námi nechodil.“ ³⁹Ježíš však řekl: „Nebráňte mu! Žádný, kdo učiní mocný čin v mém jménu, nemůže mi hned nato zlořčit.“ (Mk 9,33–39)

²⁵Ale Ježíš si je zavolal a řekl: „Víte, že vládcové panují nad národy a velící je utlačují. ²⁶Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; ²⁷a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem. ²⁸Tak jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“ (Mt 20,25–28)

Osobní studium

Co se mohli učedníci naučit z Ježíšova poselství zaznamenaného v Mk 9,33–37? Co se z jeho slov můžeme naučit my (Mt 18,3–5)?

Diskuze, která probíhala mezi učedníky, se bezpochyby týkala jejich pohledu na budoucnost. Byli přesvědčeni, že Ježíš vysvobodí Izrael z římské nadvlády, obnoví Davidovo království a bude vládnout jako nový král – se stejnou slávou, jako za krále Šalomouna. Učedníci se domnívali, že až bude ustanoveno toto nové království, budou v něm mít přední postavení a významnou úlohu, protože patří k Ježíšovým nejbližším spolupracovníkům. Ani to jim však nestačilo. Chtěli vědět, kdo v tomto novém království bude „největší“. Tento postoj silně připomíná Luciferovo uvažování (Iz 14,14).

Co je podstatou Ježíšových odpovědí zaznamenaných v Mt 20,20–28? Co je nejdůležitější myšlenkou z tohoto Ježíšova rozhovoru s učedníky?

Největším zklamáním na této trapné události je její kontext. Celá skupina byl na cestě do Jeruzaléma, kde měl být Ježíš zanedlouho ukřižován. Kristus jim právě vysvětloval, že „Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům; odsoudí ho na smrt a vydají pohanům, aby se mu posmívali, zbičovali ho a ukřižovali; a třetího dne bude vzkříšen“ (Mt 20,18.19). Ve chvíli, kdy jim řekl tato slova, objevila se otázka, kdo mezi učedníky bude největší. Vůbec neposlouchali, co jim Ježíš říkal. Je jasné, že vůbec Ježíšova slova nechápali. Zajímali se jen o své povrchní a přízemní touhy a úplně jim unikaly širší souvislosti. Zaměřili se na koncept pozemského království, které však nebylo Kristovým cílem. Nepochopili, co jim Ježíš říkal o věčném království, které jim nabízel prostřednictvím své blízké smrti.

Aplikace

Je lehké upadnout do pokušení soudit učedníky za jejich krátkozrakost a nechápavost. Zkus se však podívat sám na sebe a zeptej se: V čem jsem já povrchní a nechápavý? V čem se potřebuji změnit?

Setkání se Slovem

²⁵A on jim řekl: „Jak jste nechápaví! To je vám tak těžké uvěřit všemu, co mluvili proroci! ²⁶Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a tak vejít do své slávy?“ ²⁷Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. ²⁸Když už byli blízko vesnice, do které šli, on jako by chtěl jít dál. ²⁹Oni však ho začali přemlouvat: „Zůstaň s námi, vždyť už je k večeru a den se schyluje.“ Vešel tedy a zůstal s nimi. ³⁰Když byl spolu s nimi u stolu, vzal chléb, vzdal díky, lámal a rozdával jim. ³¹Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům. ³²Řekli si spolu: „Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?“ (L 24,25–32)

Osobní studium

Bylo to třetí den po Ježíšově smrti. Učedníci byli stále ještě ochromeni a v šoku z toho, co se událo. Věřili, že Ježíš rozdrtil Římany, ale nyní to vypadalo tak, že oni rozdrtili jeho.

Mnozí Ježíšovi učedníci se po ukřižování setkali s apoštoly. V neděli brzo ráno skupina žen navštívila Ježíšův hrob. Lukáš jmenuje tři z nich, ale byly tam i další, které přišly s Ježíšem z Galileje (L 23,55; 24,1,10). Vrátily se od prázdného hrobu a vyprávěly „jedenácti učedníkům i všem ostatním“ o dvou mužích v zářivých rouchách, které viděly (L 24,9).

Lukáš popisuje, že to nedělní odpoledne dva z Ježíšových následovníků šli směrem do vesnice jménem Emaus, která byla vzdálena od Jeruzaléma zhruba jedenáct kilometrů (L 24,13). Učedníci byli tak zahloubáni do diskuze, že si možná ani neuvědomili, že se k nim připojil neznámý pocestný. Když se jich zeptal na téma jejich rozhovoru, zůstali smutně stát (L 24,17).

Kleofáše cizincova otázka překvapila a popudila. To je ten cizinec opravdu tak lhostejný, že netuší, co se v Jeruzalémě stalo? „A co to bylo?“ zeptal se znovu cizinec (L 24,19).

Jak odpověď učedníků na Ježíšovu otázku ukazuje, že vůbec nerozuměli tomu, co se událo (L 24,19–35)? Jak jim Ježíš vysvětlil, co se opravdu odehrálo?

V odpovědi učedníkům je důležitý Ježíšův důraz na Písmo. Tak, jak se Ježíš odvolával na Písmo, když ho satan pokoušel na poušti, tak i nyní prostřednictvím Bible rozjasňuje temnotu, v níž se učedníci ocitli. Až když jim na základě písma ukázal skutečné poselství o Mesiáši a jeho poslání, pomohl jim prožít mocnou zkušenost, která posilila jejich víru. Poté se jim dal poznat – aby pochopili, že byl opravdu vzkříšen. Potom však „zmizel“ (L 24,31). Díky výkladu Bible, v němž Ježíš „začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma“ (L 24,27), a díky osobní zkušenosti, kterou prožili, mohli učedníci přinést svědectví všem ostatním o tom, že Ježíš opravdu vstal z mrtvých.

Aplikace

I v tomto příběhu – stejně jako v ostatních příbězích v evangeliích – Ježíš klade Písmo na první místo. Proč je důležité dávat si pozor na uvažování, které zpochybňuje autoritu Bible?

Podněty k zamyšlení

Když Ježíš působil na zemi, vyháněl démony (L 6,18; 8,26–39), dával naději zoufalým (L 6,20–23), ukazoval lidem, jak mohou žít v souladu s principy lásky agapé (L 6,27–49), uzdravoval lidi (L 7,2–10; 8,43–48), některé vzkřísil (L 7,12–16; 8,41.42.49–56; J 11,39–44), utišil bouři (L 8,22–25). To vše vykonal – a ještě mnohem více (J 21,25) – a přesto měli problém uvěřit v něj jako v Mesiáše. „Dokonce i Kristovi vlastní učedníci těžce chápali a rozuměli. Navzdory tomu, že Ježíše milovali a vážili si jeho charakteru, jejich víra v to, že je Božím Synem, kolísala. Jejich časté odvolávání se na tradici otců i opakované nepochopení jeho slov ukazuje, jak těžce se učedníci osvobozovali od předsudků.“ (18MR 116)

Víra je darem od Boha. Je to dar, který mohou lidé přijmout, odmítnout či ignorovat. Stává se to, protože satan je skutečný, žijeme v realitě velkého sporu a nepřítel dělá vše pro to, abychom byli naplněni pochybnostmi a ovládla nás nevíra. Spasení dostáváme prostřednictvím víry v to, co pro nás Kristus učinil. Satan to ví a snaží se lidi od víry odvrátit. Proto si stále připomínejme, že Ježíš má nekonečně větší moc než ďábel. Když se budeme držet Ježíše, satan nás nemůže porazit.

Otázky k rozhovoru

- 1. Jak byste odpověděli, kdyby se vás někdo zeptal: Když má Ježíš opravdu moc nad přírodou, proč se tolik lidí (včetně křesťanů) stává obětmi přírodních katastrof? Jak bude vaše odpověď souviset s realitou velkého sporu?*
- 2. Na základě čeho důvěřujeme Ježíši? Co o něm říká Bible? Proč je důležité mít tyto pravdy na paměti? Proč má navzdory mnoha dobrým důvodům mnoho lidí problém věřit? Které věci vedou k pochybnostem? Jaký je nejlepší způsob jak překonat pochybnosti?*
- 3. Jak bylo ukázáno v této lekci, Ježíš si vybral za své spolupracovníky lidi, kteří měli mnoho chyb. Jaký vliv má na vás toto poznání? Proč je důležité uvědomit si, že Ježíš si nás může použít i navzdory naší slabosti a nedokonalosti?*

Velký spor a prvotní církve

Texty na tento týden

Sk 1,6–9.12.14; 2,5–11; 4,13–19; 6,8–12; Ga 3,27–29

Základní verš

„Když viděli odvahu Petrovu i Janovu a shledali, že jsou to lidé neučení a prostí, žasli; poznávali, že jsou to ti, kteří bývali s Ježíšem.“ (Sk 4,13)

Největší bariérou, na kterou Ježíš u učedníků narážel, byly jejich představy o tom, jak má vypadat jeho poslání. A právě proto nebyli příliš vnímaví vůči tomu, co jim Ježíš říkal. Pokud se jeho slova neshodovala s jejich vlastními představami, příliš ho neposlouchali. Dokonce i těsně před jeho nanebevstoupením kladli Ježíšovi otázky, zda už konečně nastal čas na vysvobození Izraele z područí Římanů.

Až deset dnů po Ježíšově nanebevstoupení, když se spolu modlili a prožívali vzájemné společenství naplněné pokorou, pokáním a upřímným a čestným hledáním, začalo se postupně měnit jejich předpořozumění. Konečně byli otevřeni pro pravdu a ochotni skutečně poslouchat to, co jim Bůh chce říci. Tato změna připravila cestu pro ohromující události, které se začaly odehrávat o Letnicích.

Samozřejmě že církve byla stále vystavena mnohým problémům a těžkostem, především ze strany místních náboženských představitelů, z nichž někteří byli rozhodnuti zastavit a umlčet nové hnutí – podobně jako zastavili Ježíše.

Tento týden se soustředíme na téma velkého sporu z jiného pohledu než doposud. Zhlédneme, jak se zápas mezi dobrem a zlem otevřeně projeví u těch, kteří mají moc a jsou vedeni satanem, aby umlčeli pravdu. Budeme sledovat, jak se velký spor odehrává v srdcích konkrétních lidí.

Začátek nového začátku

“Ti, kteří byli s ním, se ho ptali: „Pane, už v tomto čase chceš obnovit království pro Izrael?”⁷ Řekl jim: „Není vaše věc znát čas a lhůtu, kterou si Otec ponechal ve své moci; ⁸ale dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.”⁹ Po těch slovech byl před jejich zraky vzat vzhůru a oblak jim ho zastřel. ...¹² Potom se z hory, které se říká Olivová, vrátili do Jeruzaléma; není to daleko, jen asi kolik je dovoleno ujít v sobotu. ...¹⁴ Ti všichni se svorně a vytrvale modlili spolu se ženami, s Marií, matkou Ježíšovou, a s jeho bratry. (Sk 1,6–9.12.14)

Osobní studium

Ježíš se po svém vzkříšení s učedníky potkával čtyřicet dní – aby se mohli přesvědčit, že opravdu vstal z mrtvých. Kristus jim znovu pomáhal pochopit podstatu Božího království (Sk 1,3; 1K 15,4–7). Navzdory tomu před Ježíšovým nanebevstoupením učedníci žili otázkou, jejíž podstata spočívala v tom, kdy Ježíš konečně porazí Římany (Sk 1,6).

Představy učedníků o tom, co se má stát, v nich byly tak silně zakořeněny, že nebyli schopni porozumět tomu, co jim Ježíš říká. Dokonce i po třech a půl letech, které strávili s tím nejlepším Učitelem, jaký kdy chodil po zemi, měli učedníci mnoho scestných postojů, kterých se museli vzdát.

Jak je možné vnímat otázku učedníků, která je zaznamenána ve Sk 1,6–8? Jak se asi cítil Ježíš? Jak bys reagoval v podobné situaci?

Ježíš se soustředil na podstatné věci a skutečné problémy. Neztrácel příliš čas vysvětlováním podrobností, které by navíc učedníci pravděpodobně nepochopili. Zmocnění Duchem svatým bylo mnohem důležitější než politické diskuze.

Když Kristus vystoupil do nebe a ztratil se z dohledu učedníků, všimli si vedle sebe dvou mužů. Ti jim zopakovali, že se Ježíš znovu vrátí. Tak, jak byl od nich vzat do nebe jako vítězný Král, tak se vrátí i zpět – jako Král a Vítěz, po němž toužili, když se ho ptali na obnovu izraelského království. Ten den však převyší všechny jejich sny a očekávání, protože Ježíš se vrátí na zem nejen jako král malé části země na Blízkém východě, ale jako Král celého stvoření.

Jedenáct učedníků se po odchodu Ježíše do nebe vrátilo zpět do Jeruzaléma. Jejich mysli byly naplněny vzpomínkami a srdce překypovala pravdami, které jim Ježíš zjevil – tedy alespoň těm, kterým rozuměli. Potřebovali však ještě něco. Ježíš jim řekl, aby čekali několik dní, dokud nebudou pokřtěni Duchem svatým (Sk 1,4.5). I když byl Boží nepřítel poražen, nevzdal se a byl připraven dál ničit. Učedníci potřebovali moc z nebe, aby mohli konat dílo, k němuž je Kristus povolal.

Aplikace

Jaké vzájemné vztahy byly podle Sk 1,4 mezi učedníky po Kristově nanebevstoupení – v porovnání se situací, která je popsána například v Mt 20,20–24? Jaké poselství z toho vyplývá pro nás dnes?

Letnice

⁵V Jeruzalémě byli zbožní židé ze všech národů na světě, ⁶a když se ozval ten zvuk, sešlo se jich mnoho a užasli, protože každý z nich je slyšel mluvit svou vlastní řečí. ⁷Byli ohromeni a divili se: „Což nejsou všichni, kteří tu mluví, z Galileje? ⁸Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči: ⁹Parthové, Médové a Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judeje a Kappadokie, Pontu a Asie, ¹⁰Frygie a Pamfylie, Egypta a krajů Libye u Kyrény a přistěhovalí Římané, ¹¹židé i obrácení pohané, Kréťané i Arabové; všichni je slyšíme mluvit v našich jazycích o velikých skutcích Božích! (Sk 2,5–11)

Osobní studium

Po Ježíšově nanebevstoupení se jeho učedníci modlili, přemýšleli o svých zkušenostech s Ježíšem ve světle Písma, v pokoře se podřizovali Bohu a jeden druhému – a konečně byli otevřeni k tomu, aby je Duch svatý mohl uvést do pravdy, kterou potřebovali poznat. Tak, jak se Duch vznášel nad vodami na počátku stvořitelského procesu, tak se také vznášel nad každým učedníkem o Letnicích. „A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým...“ (Sk 2,2.3). V určitém smyslu šlo o nový začátek, nové stvoření.

Co důležitého je zaznamenáno ve Sk 2,5–11? Jak to souvisí s Gn 11,1–9?

Nějaký čas po potopě se lidé rozhodli, že postaví věž, která bude sahat až do nebe (Gn 11,1–9). Motivace jejich jednání byla špatná (Gn 11,4), proto Bůh zasáhl – zmátl jejich jazyky a rozptýlil je po celé zemi (Gn 11,7–9).

O Letnicích se odehrálo něco úplně opačného. Byla zde skupina lidí, kteří chtěli zvěstovat dobrou zprávu o tom, že zlo jednou definitivně skončí.

V Jeruzalémě v tom čase byli „zbožní židé ze všech národů na světě“ (Sk 2,5; srovnej s Gn 11,8). Tito lidé se shromáždili a s úžasem sledovali učedníky, jak hovoří jazyky, kterým rozumějí – i když byli z dalekých zemí (Sk 2,6–11). Petr této příležitosti využil, aby všechny přítomné oslovil. Mluvil pod přímým vedením Ducha svatého a připravoval lidi na setkání s Bohem (Sk 2,17–21). Zdůraznil Mesiášovo skutečné poslání a pokáral je za to, že Ježíše ukřižovali (Sk 2,23). Mnozí „byli zasaženi v srdci“ (Sk 2,37) a bylo pokřtěno tři tisíce lidí (Sk 2,41).

Aplikace

O Letnicích se udál zázrak. Lidé, kteří pod vedením satana souhlasili s Kristovou smrtí, se nyní pod vlivem Ducha svatého rozhodli následovat Ježíše. Co ti to říká o Boží milosti, o jeho ochotě odpouštět i ty nejhorší hříchy a jeho moci měnit i ta nevpurnější srdce?

Tváří v tvář nepřátelství

¹³Když viděli odvahu Petrovu i Janovu a shledali, že jsou to lidé neučení a prostí, žasli; poznávali, že jsou to ti, kteří bývali s Ježíšem. ¹⁴A když viděli, že ten uzdravený člověk tam stojí s nimi, neměli, co by na to řekli. ¹⁵Poručili jim, aby opustili zasedání; pak se mezi sebou radili: ¹⁶„Co s těmi lidmi uděláme? Bůh skrze ně způsobil zřejmý zázrak. Všichni, kdo bydlí v Jeruzalémě, to vědí, a my to nemůžeme popřít. ¹⁷Aby se to však příliš nerozneslo v lidu, pohrozíme jim, že už Ježíše nikomu nesmějí zvěstovat.“ ¹⁸Zavolali je tedy a přikázali jim, aby jméno Ježíšovo vůbec nerozhlášovali a o něm neučili. ¹⁹Ale Petr a Jan jim odpověděli: „Posudte sami, zda je před Bohem správné, abychom poslouchali vás, a ne jeho.“ (Sk 4,13–19)

Osobní studium

Jak se v příběhu zaznamenaném ve Sk 4,1–30 projevuje téma velkého sporu? V čem je uvedený příběh příkladem toho, co se odehrává během celých dějin? Co zde dělá satan a v čem je vidět Boží jednání?

„Kněží a přední mužové viděli, že Kristus je uctíván více než oni. Když saduceové, kteří nevěřili ve vzkříšení, slyšeli, jak apoštolové prohlašují, že Kristus vstal z mrtvých, rozzuřili se. Uvědomili si totiž, že pokud budou apoštolové smět i nadále kázat o vzkříšeném Spasiteli a konat zázraky v jeho jménu, všichni zavrhnuou jejich učení, podle kterého žádný vzkříšení neexistuje, a jejich sekta brzy zanikne.“ (AA 78; PNL 45)

Nejvíce byli představitelé národa roztrpčeni z uzdravení, které Bůh vykonal prostřednictvím Petra (Sk 3,1–10). Když Petr a Jan stáli tváří v tvář těmto předním mužům národa, nezaváhali ani se netřáslí strachy. Něco takového náboženští a političtí vůdcové nečekali od lidí, kteří „jsou neučení a prostí“ (Sk 4,13). Poslali je pryč ze zasedání a diskutovali, co s nimi udělají. Rozhodli, že jim zakážou o Ježíši mluvit (Sk 4,18). Doufali, že se ucedníci podřídí. V tom se však mylili.

Místo toho přišel Petr a Jan za bratřími a společně oslavovali Boha (Sk 4,24). Modlili se o sílu a odvahu kázat evangelium a o moc činit v Ježíšově jménu další uzdravení a zázraky (Sk 4,29.30). Na vyslyšení svých modliteb nemuseli čekat dlouho. Ucedníci si získali u lidí důvěru. Mnozí k nim přinášeli své nemocné. Věřili dokonce, že i Petrův stín má uzdravující moc (Sk 5,15). Z okolních měst přicházely zástupy, lidé přinášeli nemocné a „všichni byli uzdravováni“ (Sk 5,16).

Ve všech těchto událostech můžeme vidět projevy velkého sporu. Na jedné straně stáli bezohlední představitelé národa, kteří byli připraveni udělat vše pro potlačení pravdy, na druhé straně vidíme věrné Ježíšovy následovníky, kteří se nechali vést Písmem, modlili se o Boží moc, uzdravovali nemocné a posedlé a přiváděli ke Kristu další lidi.

Aplikace

Ne vždy se Boží moc projevuje tak otevřeně jako o Letnicích. Ne vždy se otázka velkého sporu odhalí tak zřetelně. Navzdory tomu bychom neměli zapomínat na to, kdo je ve velkém sporu vítězem. To, co Ježíš učinil pro celé lidstvo – a tedy i pro každého z nás osobně – je jisté a můžeme se na to spolehnout.

Ukamenování Štěpána

⁸Štěpán byl obdařen Boží milostí a mocí a činil mezi lidem veliké divy a znamení. ⁹Tu proti němu vystoupili někteří židé, patřící k synagóze, zvané synagóga propuštěnců, a k synagóze Kyrénských a Alexandrijských, a společně se židy z Kilikie a z Asie se začali se Štěpánem přít. ¹⁰Nebyli však schopni čelit Duchu moudrosti, v jehož moci Štěpán mluvil. ¹¹Navedli tedy několik mužů, aby prohlašovali: „My jsme slyšeli, jak mluví rouhavě proti Mojžíšovi a proti Bohu.“ ¹²Tím pobouřili lid a starší se zákoníky; pak si pro Štěpána přišli, odvedli ho a postavili před radu. (Sk 6,8–12)

Osobní studium

Apoštolové nebyli během prvních dní církve jediní, kdo se dostal do sporu s náboženskými představiteli. O Štěpánovi se dozvídáme, že byl „plný víry a Ducha svatého“ (Sk 6,5), „obdařen Boží milostí“ a „činil mezi lidem veliké divy a znamení“ (Sk 6,8). Štěpánovo svědectví bylo tak mocné, že jeho protivníci proti němu museli přijít s falešným obviněním. Odvedli ho před radu a obvinili ho z rouhání a odpadlictví (Sk 6,9–14).

Ve Sk 7,2–53 je popsána Štěpánova mocná odpověď těm, kteří ho obviňovali. Podle Sk 7,54 způsobila jeho řeč, že „běsnili ve svých srdcích“ (ČSP). Jeho slova je usvědčovala. Ve Sk 2,37 je zaznamenána podobná reakce, když lidi usvědčovalo Petrovo kázání. Jaký rozdíl vidíš v reakci na Petrovo a Štěpánovo kázání? Co ti to říká o důležitosti poslouchat se srdcem, které je ochotné pokořit se před Bohem?

Apoštolům se nějaký čas dařilo bránit před útoky ze strany náboženských představitelů. Štěpánovi se však uniknout nepodařilo a byl ukamenován rozvášněným davem. Štěpánova smrt byla začátkem satanova intenzivního úsilí smést nové hnutí ze světa. Do té doby byli Ježíšovi následovníci zastrášováni, ale Štěpán je prvním, který pro svou víru zemřel.

Co jiného však učedníci mohli očekávat? Když satan podnítl některé představitele národa, aby přivedli Ježíše na smrt, jeho následovníci určitě neměli důvod pro to, aby předpokládali, že následování Krista bude příjemnou procházkou.

Samozřejmě, tak jako v celých dějinách velkého sporu, i v životě církve Bůh přináší vítězství i do situací, které se mohou z lidského pohledu jevit jako prohra.

„Po Štěpánově smrti byl Saul s ohledem na své zásluhy v tomto případě zvolen členem velerady. Po určitou dobu byl mocným nástrojem v satanových rukou, který bojoval proti Božímu Synu. Avšak tento neústupný pronásledovatel, který se snažil zničit církev, se měl brzy zapojit do jejího budování. Bůh, který je mocnější než satan, si vyvolil Saula, aby nahradil umučeného Štěpána, aby kázal Krista, trpěl pro jeho jméno a všude šířil zprávu o spasení skrze jeho krev.“ (AA 102; PNL 58)

Aplikace

Občas se stává, že z něčeho očividně zlého povstane něco dobrého. Je to vždy zázrak a úžasná zkušenost. Mnohem častěji se však stává, že zlo plodí jen další zlo. Jaký postoj bys měl v takové situaci zaujmout? Co ti pomáhá takové situace překonávat?

Změna postoje

²⁷Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Kristu, také jste Krista oblékli. ²⁸Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. ²⁹Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Ga 3,27–29)

Osobní studium

Učedníkům nebránily v pochopení Ježíšova učení jen vlastní představy a očekávání, ale i hluboko zakořeněné národnostní předsudky. Jedním z příkladů je i příběh o samařské ženě, kterou Ježíš požádal o vodu. Jeho postoj ji překvapil. Jak zdůrazňuje evangelista Jan: „Židé se totiž se Samařany nestýkají“ (J 4,9).

Národnostní předsudky se objevily i v případě římského důstojníka Kornélia, který působil v Cesareji. Kornélius byl zbožný a bohabojný muž (Sk 10,2), jehož respektovali i místní obyvatelé (Sk 10,22; 10,3–8).

V tomto příběhu se Petr právě nacházel v Joppe. Vyšel na střechu domu, aby se tam modlil (Sk 10,9). Když čekal na jídlo, které mu připravovali, obdržel nezvyklé vidění. Nebesa se otevřela a dolů se snášelo něco jako plachta, v níž byly různé druhy zvířat, která Petr identifikoval jako nečistá. Přesto ho hlas z nebe vyzval, aby zvířata zabíjel a jedl (Sk 10,11–14).

Jak Petr reagoval na příkaz jíst zvířata, o nichž byl přesvědčen, že by je neměl jíst, protože poskvřňují a znečišťují (Sk 10,12–29)?

Bůh prostřednictvím tohoto vidění naučil Petra důležitou věc. Toto vidění neříká nic o tom, co se smí či nesmí jíst. Petr si zpočátku nebyl jistý, co vidění znamená (Sk 10,17), ale když přišli muži, které poslal Kornélius, a vysvětlili důvod svého příchodu, Petr si byl jist, že s nimi má jít do Césareje (Sk 10,22.23). Při setkání s Kornéliem Petr vysvětluje význam vidění, které obdržel. Kristus je Spasitelem celého světa – zemřel i za pohany, i je chce zachránit pro věčnost (Sk 10,34–48).

Petr se prostřednictvím vidění i návštěvy u Kornélia naučil něco klíčového, co si potřebujeme stále připomínat i my: V Kristu byly strženy všechny bariéry mezi lidmi. Není Boží vůlí, abychom lidi rozdělovali podle národnosti, barvy pleti nebo pohlaví. Petr se naučil, že Bohu je „v každém národě milý ten, kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé“ (Sk 10,35; srovnej s Ga 3,28.29).

Aplikace

Princip, že před Bohem jsme si všichni rovni, je důležitou součástí biblického poselství. Avšak i ve společenství věřících žel často vítězí nedůvěra, vyvyšování a škatulkování. Podle čeho můžeš zjistit, jakými předsudky je ovlivňováno tvé myšlení a jednání? Jak se můžeš v Boží moci zbavit těchto předsudků?

Podněty k zamyšlení

Ruský spisovatel Fjodor Michajlovič Dostojevskij ve svém románu *Bratři Karamazovi* vypráví v jedné části fiktivní příběh o Ježíšově návratu na zem. V této scéně se Ježíš vrací v čase inkvizice, když náboženští představitelé zneužívali svou moc. Ježíše, který uzdravoval, křísil a konal zázraky, uvrhl do vězení „velký inkvizitor“. Poté za ním přichází a kárá ho za to, že lidem dává svobodu: „Místo toho, abys ovládl svobodu lidí, ty jim ji ještě zvěšťuješ. Opravdu jsi zapomněl, že spokojenost a dokonce smrt je člověku dražší než svobodná volba poznání dobra a zla? Nic není vábivějšího pro člověka, než svoboda jeho svědomí, ale nic mu zároveň nezpůsobuje větší utrpení.“

Navzdory své troufalosti i cynizmu „inkvizitor“ mířil přesně. Co lidstvo udělalo se svou svobodou? Bolest, zlo, hřích, utrpení, smrt... To vše má svůj původ ve svobodě, resp. lépe řečeno ve zneužití svobody. Bůh nás stvořil jako milující bytosti. Abychom však mohli milovat, jsme stvořeni jako bytosti se svobodnou vůlí. Způsob, jakým se velký spor projevuje na tomto světě, je ovlivněn právě tím, co lidé udělali a stále dělají s úžasným a vzácným darem svobody. Cenu tohoto daru odhaluje Ježíšova oběť na kříži. Jak jsme viděli v této lekci, někteří lidé při setkání s evangeliem činili pokání a odevzdali svůj život Ježíši. Jiní však raději zabili posla, který jim tuto radostnou zprávu přinesl. Svoboda je vzácný dar, proto s ním musíme nakládat velmi opatrně.

Otázky k rozhovoru

- 1. Nový zákon velmi zřetelně ukazuje na to, že v Kristu jsme si rovni. To je velmi důležitý princip, který byl revoluční už před dvěma tisíci lety. Žel ještě dnes, ve 21. století, jsou jedním z největších problémů a projevů zla etnické, rasové a národnostní předsudky. Až na věčnosti se naplno dozvíme, kolik zla a utrpení způsobilý postoje nenávisti a povyšování se. Jak se tyto postoje projevují ve společnosti? Jsou přítomny i ve vašem společenství? Proč jsou tyto postoje v příkrém rozporu s učením evangelia?*
- 2. Do života každého z nás promlouvá Duch svatý – někdy rázně a nepřehlédnutelně, někdy téměř nezatelně. Jak odpovídáme na to, když nás Duch svatý usvědčuje z hříchu, chyb a omylů? Velký spor se odehrává i v našich srdcích. Jak naše postoje ukazují, na které straně velkého sporu stojíme?*

Apoštol Pavel a velký spor

Texty na tento týden

Ř 5,17.18; 1K 3,4–11; 12,4–7.11–13; 15,22–26.54.55; Ef 6,11–17

Základní verš

„A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: ‚Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil!‘“ (1K 15,54)

Téma velkého sporu je bohatě zastoupeno i v listech apoštola Pavla. Pavel se mnohokrát zmiňuje o tom, že satan je původcem zla a smrti. Na několika místech varuje přes satanovými svody (Ef 6,11), jeho podvody (2K 11,14) a dokonce i před jeho nadpřirozenou mocí a různými znameními a zázraky, které dělá (2Te 2,8.9).

Z Pavlových listů však jasně vyplývá, že základem naší víry je Kristus a jeho vítězství, které pro nás získal. Je pravdou, že se satanovi během historie dařilo přemáhat lid Boží smlouvy. Avšak v úsilí zvítězit nad Kristem ďábel prohrál. Ježíš naplnil všechna zaslíbení smlouvy a zaručil spasení pro všechny, kteří o něj prosí ve víře a v poslušnosti – pro Židy i pohany. Kristova věrnost zaručuje konečné zničení satana (Žd 2,14) a konec velkého sporu.

Tento týden se budeme věnovat některým obrazům a metaforám, které Pavel použil, aby přiblížil čtenářům realitu probíhajícího zápasu mezi dobrem a zlem. Pavel nás směřuje, jak máme žít a spolupracovat jako jednotlivci i jako církve na Boží straně. Také zdůrazňuje, že jako společenství věřících jsme součástí velkého konfliktu, který se ve vesmíru odehrává.

Adam a Ježíš

17 Jestliže proviněním Adamovým smrt se zmocnila vlády skrze jednoho člověka, tím spíše ti, kteří přijímají hojnost milosti a darované spravedlnosti, budou vládnout v životě věčném skrze jednoho jediného, Ježíše Krista. 18 A tak tedy: Jako jediné provinění přineslo odsouzení všem, tak i jediný čin spravedlnosti přinesl všem ospravedlnění a život. (Ř 5,17.18)

Osobní studium

V listech apoštola Pavla je možné obdivovat nejen jeho podrobný výklad evangelia, ale také způsob, jakým vysvětluje problematiku velkého sporu. Když Pavel odhaluje podstatu a smysl dobré zprávy, zdůrazňuje tyto body: byli jsme „ospravedlněni z víry“ prostřednictvím Ježíše Krista (Ř 5,1); máme přímý přístup k milosti a „chlubíme se nadějí“ – ne našimi skutky (Ř 5,2); nemusíme se obávat utrpení (Ř 5,3–5). Apoštol zdůrazňuje také Boží lásku, která se projevila tím, že „Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní“ (Ř 5,8). Jsme smířeni s Bohem a nemusíme se bát jeho hněvu, který je namířen proti hříchu (Ř 5,8.9). Můžeme se radovat ze smíření, které jsme díky Kristu obdrželi (Ř 5,11).

Jak je v Ř 5,12–21 vyjádřena realita velkého sporu?

Když Pavel představil, co vše pro nás Kristus učinil, tak se v dalších verších soustřeďuje na způsob, jakým to Ježíš udělal. Bez toho, aby bylo napraveno to, co Adam způsobil u stromu poznání v zahradě Eden, by pro nás neexistovala naděje na věčný život a satan by byl vítězem velkého sporu. Adam svým činem způsobil, že na svět přišel hřích a smrt (Ř 5,12). Ani vydání Desatera na hoře Sínaj – a závazek lidí, že se jím budou řídit, nemohlo vyřešit problém hříchu a smrti. Zákon pouze ukazuje a definuje, co je hřích – není však jeho řešením. Problém hříchu a smrti mohl být vyřešen jen díky Kristově smrti. Ježíš za nás zaplatil dluh prostřednictvím „daru milosti“, kterým je jeho vlastní život (Ř 5,15.16).

Díky Kristově dílu může být lidstvo zachráněno a obnoveno. Tak jako se smrt „zmocnila vlády“ kvůli Adamově hříchu, tak prostřednictvím Krista – jeho „hojnosti milosti“ a „darované spravedlnosti“ – může kralovat život (Ř 5,17).

Není spravedlivé, že jsme pro Adamův hřích přišli o ráj. Nijak jsme se nepodíleli na jeho špatném rozhodnutí a činu – a přesto trpíme důsledky, které Adamův hřích přinesl. Stejně tak není spravedlivé, že můžeme ráj znovu získat. Nijak jsme se nepodíleli na tom, co Ježíš učinil před dvěma tisíci lety. Apoštol Pavel shrnuje své argumenty v Ř 5,18–21: První Adam přinesl odsouzení a smrt, druhý pak smíření a život.

Aplikace

„Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní“ (Ř 5,8). Dosad' si do tohoto verše své jméno a přijmi toto zaslíbení jako své. Jakou nadějí ti to přináší?

Církev jako Boží stavba

⁴Když se jeden z vás hlásí k Pavlovi a druhý k Apollovi, neznamená to, že jste lidé světa? ⁵Kdo je vlastně Apollos? A kdo je Pavel? Služebníci, kteří vás přivedli k víře, každý tak, jak mu dal Pán. ⁶Já jsem zasadil, Apollos zaléval, ale Bůh dal vzrůst; ⁷a tak nic neznamená ten, kdo sází, ani kdo zalévá, nýbrž Bůh, který dává vzrůst. ⁸Kdo sází a kdo zalévá, patří k sobě, ale každý podle vlastní práce obdrží svou odměnu. ⁹Jsme spolupracovníci na Božím díle, a vy jste Boží pole, Boží stavba. ¹⁰Podle milosti Boží, která mi byla dána, jako rozumný stavitel jsem položil základ a druhý na něm staví. Každý ať dává pozor, jak na něm staví. ¹¹Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus. (1K 3,4–11)

Osobní studium

„Kristova církev, slabá a nedokonalá, je společenstvím, kterému Bůh věnuje svůj největší zájem.“ (HP 284)

V listu do Korintu Pavel přirovnává církev k úrodě, na níž se podílejí různí lidé – někdo sází, někdo zalévá, ale sám Bůh je zodpovědný za růst a zrání (1K 3,4–9). Poté Pavel pokračuje ve své myšlence a přirovnává církev ke stavbě. I zde někdo položil základ a jiný na něm staví (1K 3,10). A protože základem je Kristus (1K 3,11), pak ti, kteří staví, musí být opatrní v tom, jak pracují a jaký při stavbě používají materiál. Přicházející soud totiž odhalí dílo každého stavitele – kvalitu jeho práce i použitého materiálu (1K 3,12–15).

Porovnej verše z 1K 3,12–15 s Mt 7,24–27. Co na základě zmíněných textů ukazuje, na které straně velkého sporu opravdu stojíme?

Pavel dále píše: „Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá? Kdo ničí chrám Boží, toho zničí Bůh; neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy“ (1K 3,16.17). Je důležité si uvědomit, že kontext tohoto textu mluví o církvi a o způsobu, jakým byla vybudována. Tyto verše tedy nehovoří o tělesném zdraví jednotlivců. Bůh nezničí lidi, kteří devastují svá těla nezdravým životním stylem. Tito lidé ničí sama sebe. (V 1K 6,15–20 apoštol Pavel píše o tom, že naše těla jsou chrámem Ducha svatého – v souvislosti s morálními rozhodnutími.) Apoštol Pavel také píše v množném čísle. Neoslovuje jednotlivce, ale celé společenství církve. Mluví o tom, když někdo dělá něco, co poškozuje církev. Pavel upozorňuje, že Bůh zničí každého, kdo se pokouší zničit církev.

Aplikace

Na základě čeho si můžeš být jistý, že svým mluvením a jednáním jsi na straně těch, kteří církev budují – a ne na straně těch, kteří ji ničí?

Církev jako tělo

⁴Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; ⁵rozdílné služby, ale tentýž Pán; ⁶a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. ⁷Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu. ... ¹¹To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce. ¹²Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem. ¹³Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem. (1K 12,4–7.11–13)

Osobní studium

Pavel církev připodobňuje k tělu. Každá část těla má jasně definovanou úlohu a všechny části spolupracují v harmonickém celku (1K 12,12).

Co je nejdůležitějším poselstvím v 1K 12,14–16?

Apoštol Pavel argumentuje komicky až absurdně, když čtenářům pokládá otázky, co by se stalo, kdyby si noha či ucho řekly, že už nejsou součástí těla, nebo kdyby celé tělo bylo jen jedním okem či uchem (1K 12,17). Už jen představa, že do místnosti přijde velké ucho či oko u nás vyvolá úsměv. I když to zní legračně, tak přesně to se děje, když se někdo snaží ovládat či manipulovat církev, jako by byl jejím výhradním vlastníkem.

Dříve než Pavel představí tuto myšlenku, tak rozebírá, jak se různé dary Ducha svatého projevují v církvi. Ve společenství věřících jsou ti, kteří mluví slova moudrosti či poznání (1K 12,8), mají inspirativní víru nebo dar uzdravování (1K 12,9), mohou konat zázraky, mají dar prorocství, umějí rozlišovat mezi dobrým a zlým či dokážou prolomit jazykové bariéry (1K 12,10). Nikdo z věřících, kteří slouží zmíněnými dary, nerozhoduje o vlastních schopnostech – je to Duch svatý, který si vybírá tak, aby budoval církev a přinášel jednotu do těla církve (1K 12,11–13). Aby Pavel uvedené myšlenky ještě zdůraznil, znovu opakuje: „Bůh dal tělu údy a každému z nich určil úkol, jak sám chtěl“ (1K 12,18).

Tím nejdůležitějším principem je, že jedno tělo se skládá z mnoha částí. Každá část je propojena s ostatními – a to i s těmi, které se nepovažují za až tak důležité (1K 12,20–24). Tato vzájemná závislost v sobě nese ochranu, která má zabezpečit prosperitu a bezpečnost každé části těla. Vzájemná závislost se nejvíce projevuje tehdy, když jednotlivé části těla společně sdílejí bolest nebo radost (1K 12,26).

Aplikace

Někteří lidé trpí autoimunitními onemocněními. Jedna část či proces organismu napadá jiné části. Tyto nemoci organismus velmi vysilují. Uvažuj o textech z dnešní části v kontextu toho, jak se nepřítel snaží zničit tělo – církev. Jak si tě může Bůh použít, aby společenství věřících těmto útokům odolalo?

Boží zbroj

¹¹Oblečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům. ¹²Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. ¹³Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. ¹⁴Stůjte tedy „opásání kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, ¹⁵obuti k pohotové službě evangeliu pokoje“ ¹⁶a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. ¹⁷Přijměte také „přilbu spasení“ a „meč Ducha, jímž je slovo Boží“. (Ef 6,11–17)

Osobní studium

V 6. kapitole Listu Efezským Pavel používá obraz z vojenské oblasti (Ef 6,12). I tato terminologie odkazuje k realitě velkého sporu a skutečnosti, že se opravdu nacházíme uprostřed boje s reálným nepřítelem (Ef 6,11).

Co říká text zaznamenaný v Ef 6,11–17 o opravdovosti zápasu mezi dobrem a zlem? Jak se dotýká tento boj tebe osobně?

Nejde ani tak o to, k čemu jsou jednotlivé druhy duchovní výzbroje přirovnány, ale o jejich podstatu. Je zajímavé, že Pavel zdůrazňuje, abychom si oblékli „celou Boží zbroj“ (Ef 6,13; ČSP), nejen nějakou vybranou oblíbenou část. Důvodem této výzvy je, abychom mohli „všechno překonat a obstát“ (Ef 6,13). Výraz „obstát“ se v Písmu pojí se soudem a neviností (Ž 1,5; Mal 3,2; Zj 6,16.17). Pokud se tedy budeme řídit Božími radami, budeme vítězi.

Opasek, který chrání a zároveň drží výzbroj na svém místě, je v Pavlově obraze metaforou pravdy (Ef 6,14). Pravda pomáhá udržet naši duchovní obranu účinnou. Ježíš hovořil o pravdě velmi často (J 1,14.17; 4,24; 8,32; 14,6). Další částí výzbroje je „pancíř spravedlnosti“ (Ef 6,14). Spravedlnost je také klíčovým pojmem, na který Ježíš často upozorňoval (Mt 5,6.10; 6,33). Ve Starém zákoně je spravedlnost chápána jako prosazování práva a starost o to, aby se s každým zacházelo nestranně a podle práva.

Vojenská obuv (Ef 6,15) představuje „evangelium pokoje“. Tento obraz se objevuje i v Iz 52,7, kde text znázorňuje lidi, kteří přicházejí z velké dálky, aby zvěstovali zajatcům, že Jeruzalém bude znovu vybudován a že Bůh dává svobodu svému lidu. Součástí boje proti zlu je přinášení poselství o tom, že Bůh už zvítězil a můžeme nalézt pokoj – s Bohem, sami se sebou i s druhými.

„Štít víry“ (Ef 6,16) chrání před „ohnivými střelami“, jimiž se nás nepřítel snaží zasáhnout a zničit. „Přilba spasení“ (Ef 6,17) odkazuje na vítězný věnec či korunu života, který od Ježíše obdržíme jako dar (Zj 2,10). „Meč Ducha“ (Boží slovo) je jedinou zbraní, kterou můžeme v sebeobraně používat aktivně – jak to udělal Ježíš, když ho ďábel pokoušel na poušti (Mt 4,4.7.10).

Aplikace

Jak úplnost či celistvost Boží výzbroje ukazuje na to, že jsme ve velkém sporu závislí na Bohu? Jak si můžeme být jist, že jsi chráněn v každé oblasti svého života?

Poslední nepřítel

22 Jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života. ***23*** Každý v daném pořadí: první vstal Kristus, potom při Kristově příchodu vstanou ti, kdo jsou jeho. ***24*** Tu nastane konec, až Kristus zruší vládu všech mocností a sil a odevzdá království Bohu a Otcí. ***25*** Musí totiž kralovat, „dokud Bůh nepodmaní všechny nepřátele pod jeho nohy“. ***26*** Jako poslední nepřítel bude přemožena smrt. (1K 15,22–26)

54 A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: „Smrt je pohlčena, Bůh zvítězil!“ ***55*** Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?“ (1K 15,54.55)

Osobní studium

Z Listu Korintským je zřejmé, že někteří věřící prožívali nejistotu a zmatek v otázce vzkříšení. Apoštol Pavel proto důkladně vysvětluje důležitost vzkříšení jako klíčového bodu evangelia (1K 15,1–4). Zdá se, že někteří se obávali o osud těch věřících, kteří již zemřeli (1K 15,6). Měli totiž pocit, že se vzkříšení vztahuje pouze na Krista a že všichni ostatní, kteří mezitím zemřeli, neuvidí slávu Kristova příchodu (1K 15,12). Je to podobná situace jako ve sboru v Tesalonice (1Te 4,13–17).

Jaký důsledek má podle 1K 15,12–18 odmítnutí vzkříšení mrtvých?

Apoštol Pavel uzavírá svou argumentaci konstatováním, že pokud máme „naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí“ (1K 15,19). Kristus však skutečně vstal a je „první z těch, kdo zesnuli“ (1K 15,20).

Potom Pavel srovnává Krista a Adama: „Jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života“ (1K 15,22). Zároveň upřesňuje, že toto vzkříšení se uskuteční při Kristově příchodu (1K 15,23). Později v této kapitole pokračuje v porovnávání dvou „Adamů“ (1K 15,45–49). Zatímco „první člověk“ (Adam) byl stvořen z prachu země, „druhý člověk“ (Kristus) je z nebe a jednoho dne „poneseme i podobu nebeského“ (1K 15,47–49). Význam této myšlenky apoštol Pavel vysvětluje prostřednictvím událostí, které se odehrají při druhém Kristově příchodu: „Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni. Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost“ (1K 15,51–53).

Adam byl stvořen, aby žil celou věčnost. Pád do hříchu však způsobil, že se délka života člověka začala postupně snižovat. Když obdržíme věčný život, budeme přetvořeni tak, abychom opět mohli žít po celou věčnost.

Aplikace

Je krutou realitou, že je velký spor neoddělitelnou součástí naší existence, že světu vládne smrt a vítězí v něm síly zla. Co ti text zaznamenaný v 1K 15,22–26 říká o konci velkého sporu? Jak se může zaslíbení z těchto veršů stát posilou a nadějí v každodenním životě?

Podněty k zamyšlení

„Vinou hříchu se pod vliv mocností zla dostal nejen člověk, ale i celá zem. Díky plánu vykoupení má být obnovena i zem. Při stvoření byla Adamovi svěřena úloha vlády nad zemí. Avšak tím, že podlehl pokušení, dostal se pod moc satana. Vláda, která do té doby patřila Adamovi, přešla na jeho přemožitele. Tak se stal satan ‚vládcem tohoto světa‘. Satan si přisvojil vládu nad zemí, která byla původně svěřena Adamovi. Kristus však svojí smrtí zaplatil nesmírnou cenu za hřích. Tím vykoupil nejen člověka, ale obnovil i vládu, o kterou člověk přišel. Všechno, co ztratil první Adam, bude obnoveno druhým Adamem.“ (ST, 4. listopadu 1908)

Když se díváme na to, co se odehrává okolo nás, lehce můžeme zapomenout na důležitou skutečnost, že satan je poražen a že i on sám „ví, jak málo času mu zbývá“ (Zj 12,12). Zlo, smrt a utrpení jsou prorostlé tímto světem. Obdrželi jsme však zaslíbení, že díky Kristu bude zlo a jeho následky odstraněny. Je důležité, abychom si uvědomili, že zlo nebude odstraněno díky tomu, co děláme my lidé. Činy lidstva směřují k ještě větším projevům zla a násilí – a kdybychom měli dostatek času a Bůh by na lidi přestal působit svým Duchem, pravděpodobně bychom velmi rychle zničili Zemi i život na ní. Jen nadpřirozený Boží zásah přinese zaslíbenou změnu. Historie i zkušenost nás učí, že jako lidstvo neumíme své problémy vyřešit.

Otázky k diskuzi

1. *„Církev je předmětem nejvyššího Kristova zájmu – navzdory tomu, že je slabá a nedokonalá a musí ji stále napomínat a vést. Kristus působí svou milostí na lidská srdce a činí také změny jejich charakteru, takže andělé v úžasu vyjadřují svou radost písněmi chval.“ (RH, 20. ledna 1903) Jakými způsoby nás Kristus mění? Co v nás změnil?*
2. *V čem vidíte působení velkého sporu v církvi – na úrovni vašeho sboru, ale i celého světa? Které problémy nás rozdělují, oslabují či přesměrovávají k jiným činnostem, než ke kterým jsme byli povoláni? Můžeme zažívat uzdravení a jednotu – navzdory tomu, že se neumíme shodnout na některých otázkách?*

Apoštol Petr a velký spor

Texty na tento týden

1Pt 2,6–10; 4,1–5; 2Pt 1,4–8; 3,3–7.11–15

Základní verš

„Vy však jste ,rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu‘, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla.“ (1Pt 2,9)

V Petrových listech je několikrát zmíněna problematika velkého sporu. Důvodem může být to, že věděl lépe než ostatní, jak lehké je podlehnout satanovým nástrahám. Byl si dobře vědom, jak reálný a vyčerpávající je tento zápas. Právě proto napsal: „Probudte se, mějte se na pozoru! Váš protivník ďábel chodí kolem jako řvoucí lev a hledá kořist“ (1Pt 5,8; B21).

Konflikt mezi dobrem a zlem se odehrává různým způsobem, na rozličných úrovních a v různých oblastech. Petr viděl, že se tento zápas odehrává i v církvi. Někteří z těch, kteří patřili do společenství věřících, se stali cynickými, pohrdali každou zmínkou o Kristově návratu. Proto Petr vůči těmto posměvačům rázně vystoupil. Vždyť pokud přijdeme o víru v Kristův návrat, jaká naděje nám zůstane?

Petr píše o víře velmi otevřeně a snaží se povzbudit své spoluvěřící. Je si vědom svých selhání, ví, jaké to je, když se člověk vysmívá a zapře, ví, co znamená splynout s davem, aby ho ostatní nezavrhl. A právě proto zdůrazňuje, že je velmi důležité, aby věřící žili životem, který zrcadlí jejich povolání Kristem.

Světlo a temnota

“Neboť v Písmu stojí: „Hle, kladu na Siónu kámen vyvolený, úhelný, vzácný; kdo v něj věří, nebude zahanben.“⁷Vám, kteří věříte, je vzácný, ale nevěřícím je to „kámen, který stavitelé zavrhl; ten se stal kamenem úhelným“,⁸ ale i „kamenem úrazu a skálou pádu“. Oni přicházejí k pádu svým vzdorem proti slovu – k tomu také byli určeni.⁹Vy však jste „rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu“, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla.¹⁰Kdysi jste „vůbec nebyli lid“, nyní však jste lid Boží; pro vás „nebylo slitování“, ale nyní jste došli slitování. (1Pt 2,6–10)

Osobní studium

Jak je velký spor vykreslen v 1Pt 2,9.10?

Uvedené verše citují starozákonní texty z Ex 19,6 („Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým“) a Dt 7,6 („Jsi přece svatý lid Hospodina, svého Boha; tebe si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil ze všech lidských pokolení, která jsou na tváři země, abys byl jeho lidem, zvláštním vlastnictvím“; také Dt 14,2). Tato ujištění obdrželi izraelité během putování po poušti, když Bůh vysvobodil svůj lid z otroctví. Petr zdůrazňuje paralelu mezi Božím lidem během putování na poušti a prvotní křesťanskou církví.

Petrova slova nejsou popisem nějakého stavu, ale probíhajících událostí. Ano, Bůh si nás vybral a vyvolil a my ho oslavujeme za to, že nás vyvedl ze tmy, do níž satan ponořil svět. To však neznamená, že jsme bezchybní nebo že jsme dosáhli toho, co nám Bůh zaslíbil (Fp 3,12). Právě naopak – při našem následování Krista je zásadní, abychom věděli o vlastní hříšnosti a nedokonalosti a zároveň si uvědomovali, jak velmi potřebujeme Ježíšovu spravedlnost v našich životech.

„Tak může přijít ke Kristu každý hříšník. „On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování“ (Tt 3,5). Až ti satan bude říkat, že jsi hříšný a nemůžeš doufat v Boží požehnání, řekni mu, že Kristus přišel na svět proto, aby hříšné zachránil. Nemáme nic, čím bychom si mohli zasloužit Boží milost. Vždy se však můžeme odvolat na svoji naprostou bezmocnost a na naléhavou potřebu jeho vykupitelské moci. Až se přestaneme spoléhat sami na sebe, můžeme pohlédnout na gotský kříž a říci: „Co ti mohu, Pane, dát? Jen u tvého kříže lkát.““ (DA 317; TV 200)

Můžeme prožívat vnitřní jistotu, že Bůh nás „povolal ze tmy do svého podivuhodného světla“ (1Pt 2,9), když si uvědomujeme svou závislost na Kristu, který „se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením a vykopením“ (1K 1,30).

Aplikace

O čem uvažuješ, když se cítíš ochromený nebo znechucený svým jednáním či některými svými charakterovými nedostatky? Jak se k těmto pocitům stavíš? Jak se může toto poznání stát začátkem něčeho nového na cestě za Kristem?

Dva způsoby života

¹Když tedy Kristus podstoupil tělesné utrpení, i vy se vyzbrojte stejnou myšlenkou: Ten, kdo trpěl v těle, skoncoval s hříchem. ²Proto i vy ve zbývajícím čase života nebudte oddáni lidským vášním, ale vůli Boží. ³Dost dlouho už jste dělali to, v čem si libují pohané: žili jste v nevázanosti, vášních, v opilství, v hodech, pitkách a v hanebném modlářství. ⁴Když se již spolu s nimi nevrháte do téhož proudu prostopášnosti, dráždí je to a uráží vás. ⁵Však vydají počet tomu, kdo je připraven soudit živé i mrtvé. (1Pt 4,1–5)

Osobní studium

Proč podle 1Pt 4,1–5 záleží na rozhodnutích, která ve svém životě děláme každý den? Jak ovlivňují naši připravenost na setkání s Kristem?

Apoštol Petr vyjmenovává, čím se vyznačuje život nevěřících (1Pt 4,3). Tím, že jsme uvěřili, tak jsme se změnili. Nevěřící zaráží, že nejdeme s davem, mohou se pohoršovat nad našim jednáním (1Pt 4,4). Může se také stát, že satan použije cokoli (možná včetně bývalých přátel), aby nás svedl z cesty s Bohem.

Petr připomíná věřícím, že každý má zodpovědnost za své jednání. I „pohané“ se budou zodpovídat před Bohem, který je soudcem všech lidí (1Pt 4,5). Vědomí, že Bůh je Soudcem, by nás mělo naplňovat pokojem. Nemusí nás znepokojovat odsuzování ze strany „nevěřících“, nemusíme si všimnout jejich pohoršení, že nejsme ochotni se podílet na jejich špatných skutcích.

Mnoha věřícím lidem se už stalo, že podlehli vlivu svého okolí – místo toho, aby stáli pevně v tom, čemu věří. Těžké je to především pro mladé lidi, kteří hledají své místo ve společnosti, snaží se uspět a chtějí být respektováni svými vrstevníky.

Apoštol Petr upoutává naši pozornost na to nejdůležitější – na lásku. Naše schopnost prokazovat milosrdenství a lásku je mnohem důležitější než naplňování očekávání druhých. „Především mějte vytrvalou lásku jedni k druhým; vždyť láska přikryje množství hříchů“ (1Pt 4,8). Pro Petra to není jen jakýsi další bod v seznamu toho, co bychom měli jako křesťané dělat. Lásku je tím nejdůležitějším, čím by se měl vyznačovat náš život a jak bychom měli přistupovat k ostatním.

Dále Petr vyzdvihuje modlitbu (1Pt 4,7). Máme se modlit nejen za „pohany“, ale i za to, aby nás Bůh uschoptil citlivě vnímat jejich potřeby. Jako „vyvolený lid“ a „královské kněžstvo“ jsme povoláni k tomu, abychom láskou a dobrem ovlivňovali naše okolí a nedovolili, aby ono hříchem a nespravedlností ovlivňovalo nás. Vyvolený národ často selhával právě v tom, že místo aby pohany ovlivňoval dobrem, dovolil, aby ho okolní národy ovlivnily svou zkažeností.

Applikace

Čím negativním tě ovlivňuje tvé okolí? Jak můžeš obstát? Jak v této souvislosti rozumíš slovům z Listu Římanům: „Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem“ (Ř 12,21)?

Život křesťana

4Tím nám daroval vzácná a převeliká zaslíbení, abyste se tak stali účastnými božské přirozenosti a unikli zhoubě, do níž svět žene jeho zvrácená touha. 5Proto také vynaložte všecku snahu na to, abyste ke své víře připojili ctnost, k ctnosti poznání, 6k poznání zdrženlivost, ke zdrženlivosti trpělivost, k trpělivosti zbožnost, 7ke zbožnosti bratrskou náklonnost a k bratrské náklonnosti lásku. 8Máte-li tyto vlastnosti a rozhojňují-li se ve vás, nezůstanete v poznání našeho Pána Ježíše Krista nečinní a bez ovoce. (2Pt 1,4–8)

Osobní studium

Jaké skutečnosti týkající se proroctví zdůrazňuje apoštol Petr v 2Pt 1,16–21?

Během svého života byl apoštol Petr svědkem mnoha událostí z Ježíšova života, včetně jeho proměnění na hoře (2Pt 1,17,18). To vše Petra časem utvrdilo v tom, že proroctví o Ježíši byla pravdivá a spolehlivá (2Pt 1,19). Petrovo zaměření na proroctví může souviset s jeho selháními v minulosti. Opakovaně totiž spolu s ostatními učedníky neposlouchal, co jim Ježíš chtěl sdělit. Měl pocit, že již všechno ví a všemu rozumí. Ježíš opakovaně zmiňoval to, co ho čeká v Jeruzalémě a co bude muset vytrpět. Když se však tyto věci odehrávaly – přesně podle Kristových předpovědí – byl Petr zaskočený a nepřipravený. Praviděpodobně nejhorší Petrovo selhání bylo Ježíšem předpověděné zapření. Petr byl přesvědčen, že nikdy nic takového neudělá. A když se to stalo, padl na úplné dno.

Možná právě proto Petr objasňuje, jak je možné být věrným následovníkem Krista. Připomíná „vzácná a převeliká zaslíbení“, prostřednictvím kterých můžeme mít účast na „božské přirozenosti“ – v protikladu k záhubě, „do níž svět žene jeho zvrácená touha“ (2Pt 1,4). Život Kristova následovníka mají charakterizovat vzájemně propojené vlastnosti: víra, ctnost, poznání, zdrženlivost, trpělivost, zbožnost, bratrská náklonnost a láska (2Pt 1,5–8). Tyto vlastnosti spolu souvisejí a společně tvoří celek – jako například různé ingredience v zákusku. Apoštol Pavel označuje ty samé vlastnosti jako „ovoce Božího Ducha“ (Ga 5,22.23 – v řečtině je použito jednotné číslo), protože tvoří jeden celek a není možné je oddělit.

Petr dále pokračuje a upřesňuje, že když se tyto vlastnosti stanou součástí života učedníků, upevní jejich „povolání a vyvolení“, takže „nikdy neklopýtnou“ (2Pt 1,10).

Je třeba zdůraznit, že apoštol Petr píše svůj list lidem, kteří již uvěřili v Krista. V žádném případě nijak nenaznačuje, že jednání podle nějakého seznamu požadavků nám může zabezpečit „jízdenku do nebe“. Spasení jsme pouze milostí. Petr ve svém listu vyjmenovává převládající postoje a způsob života té doby a vyzývá křesťany, aby se soustředili na pozitivní věci a vyhýbali se zlu.

Aplikace

Na co se potřebuješ ve svém životě víry soustředit nejvíce? Na co si potřebuješ ty osobně dávat pozor a čemu by ses měl raději vyhýbat?

Posměvači

³Především vám chci říci, že ke konci dnů přijdou posměvači, kteří žijí, jak se jim zachce, ⁴a budou se posmívat: „Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od počátku stvoření.“ ⁵Těm, kdo toto tvrdí, zůstává utajeno, že dávná nebesa i země byly vyvolány slovem Božím z vody a před vodou chráněny. ⁶Vodou byl také tehdejší svět zatopen a zahynul. ⁷Týmž slovem jsou udržována nynější nebesa a země, dokud nebudou zničena ohněm; Bůh je ponechal jen do dne soudu a záhuby bezbožných lidí. (2Pt 3,3–7)

Osobní studium

Které události Petr v 2Pt 3,3–7 zmiňuje? Jak nám mohou pomoci vypořádat se s problémy současnosti a budoucnosti?

V současnosti vrcholí zápas mezi světlem a tmou, mezi následovníky Ježíše a podporovateli zla. Dábel, který jako lev hledá svou další oběť (1Pt 5,8), však není jediným nebezpečím. Apoštol Petr zmiňuje i „posměvače“, kteří se budou svými „logickými“ argumenty snažit oslabit víru křesťanů (2Pt 3,3,4). Text odhaluje, že jejich motivací je touha ospravedlnit svůj život, který řídí „podle svých vlastních žádostí“ (2Pt 3,3; ČSP; Jd 18). Zpochybňují Kristův návrat tím, že pro něj nejsou žádné důkazy.

Výsměch kvůli Kristovu příchodu je možné vnímat v širších souvislostech. Ježíš řekl, že „opět přijde“ (J 14,1–3), kdežto posměvači prohlašují, že se nevrátí (2Pt 3,4). Je to ozvěna ze zahrady Eden, kde Bůh řekl: „Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti“ (Gn 2,17). Satan však ústy hada prohlásil: „Nikoli, nepropadnete smrti“ (Gn 3,4). Je to jasné protirečení Božímu slovu, které nezaznívá jako jeden hlas v Edenu, ale jako všudypřítomný sbor různých hlasů. Máme však určitou výhodu, kdy víme, že tuto situaci Petr předpověděl. Vždy, když slyšíme někoho posměšně zpochybňovat Ježíšův návrat, tak se takový člověk stává naplněním biblické předpovědi.

Posměvači neberou příliš vážně to, že země byla kdysi zničena potopou. Nechtějí připustit, že by měl Bůh nějaký vliv na jejich životy a rozhodování. Odmítají, že by ten samý Bůh, který dopustil vyhlazení světa potopou, mohl přijít v den soudu, aby zahubil bezbožné (2Pt 3,5–7). Mylně se domnívají, že vše v přírodě bude pokračovat tak, jako tomu bylo vždy.

Aplikace

Jak si udržuješ víru v druhý Kristův příchod? Proč je to důležité?

Příchod Božího dne

¹¹Když tedy se toto vše rozplyne, jak svatě a zbožně musíte žít vy, ¹²kteří dychtivě očekáváte příchod Božího dne! V něm se nebesa roztaví v ohni a živly se rozpustí žárem. ¹³Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost. ¹⁴Proto, milovaní, očekáváte-li takové věci, snažte se, abyste byli čistí a bez poskvrny a mohli ten den očekávat beze strachu před Božím soudem. ¹⁵A vězte, že ve své trpělivosti vám Pán poskytuje čas ke spáse, jak vám napsal i náš milý bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána. (2Pt 3,11–15)

Osobní studium

I když se nám může zdát čekání na druhý Kristův příchod nekonečné, pro Boha není čas tím nejdůležitějším. „Jeden den je u Pána jako tisíc let a tisíc let jako jeden den“ (2Pt 3,8). V celém Písmu se o „konci“ mluví jako o blízké události – ať už je to „den Hospodinův“ ve Starém zákoně, nebo Kristův druhý příchod v Novém zákoně.

O jaké naději se mluví v 2Pt 3,8–14? Kdy se má tato naděje naplnit (Da 2,34.35.44)?

Prorocství, která se týkají doby konce, jasně naznačují, že Bůh ohraničil dobu, během které bude na zemi působit zlo a jak dlouho bude Bůh čekat s jeho ukončením. V prorocích Bůh naznačil způsob, jakým ukončí hřích a utrpení a obnoví zemi do její původní dokonalosti.

To, jakým způsobem chápeme ukončení dějin na tomto světě, ovlivní i způsob našeho života (2Pt 3,11.12.14). Pokud budeme vzdorovat tomu, že Bůh může radikálně změnit tento svět, pak budeme mít tendenci stát se cynickými a potáhne nás to na stranu posměvačů. Pokud však vnímáme závěr dějin jako milostivý zásah Boha, který konečně přijde, aby zbavil svět zkaženosti a utrpení, pak můžeme s důvěrou vyznat, že „čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost“ (2Pt 3,13).

Petr povzbuzuje následovníky Krista, aby byli „neposkvrnění a bezúhonní“ (2Pt 3,14; B21). Tím však nekončí – a proto není možné toto jeho vyjádření považovat za prosazování myšlenky spasení skrze skutky. Možné nedorozumění uvádí na pravou míru slovy: „trpělivost našeho Pána chápejte jako příležitost ke spáse“, čímž potvrzuje slova apoštola Pavla (2Pt 3,15; B21).

Ano, naším cílem je bezúhonnost. I Jób byl popsán jako „bezúhonný a přímý“, protože se „bál Boha a vystříhal se zlého“ (Jb 1,1). Jako „svatě, neposkvrněné a bez úhony“ nás Kristus představí nebeskému Otci (Ko 1,22; 1K 1,8; 1Te 3,13; 5,23). Bez vady, dokonalý, měl být obětní beránek (Ex 12,5; Lv 1,3) – a přesně takový byl Kristus (Žd 9,14; 1Pt 1,19). A taková bude i jeho církev – „bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná“ (Ef 5,27).

Aplikace

Jak rozumíš výzvam apoštolů Petra a Pavla, abys žil čistým životem? Na co se v této souvislosti soustředíš nejvíce – na změny, které potřebuješ udělat (tedy co máš přestat dělat a s čím máš začít), nebo na to, co pro tebe učinil Ježíš Kristus a co ti prostřednictvím své milosti nabízí?

Podněty k zamyšlení

Petr varoval věřící, že přijdou ti, kteří se budou posmívat: „Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od počátku stvoření“ (2Pt 3,4). To není žádná novinka. Stejně názory měli i lidé před potopou. „Čas však běžel. Lidé, jejichž srdce se v určité době chvěla strachem, se začali uklidňovat. Usoudili, že příroda je nad Bohem přírody. Kdyby bylo Noeho poselství pravdivé, příroda by musela změnit své zákonitosti. Dávali najevo své pohrdání Božím varováním a žili stejně jako předtím, než je slyšeli. ... Prohlašovali, že kdyby na tom, co říká Noe, bylo něco pravdy, věhlasní lidé, moudří, rozumní a velcí mužové, by pro tuto záležitost měli pochopení.“ (PP 97; NUD 38)

I dnes „věhlasní lidé“ říkají podobné věci: přírodní zákony jsou neměnné a dané jednou provždy – a vše se odehrává tak, jako tomu bylo vždy. V určitém smyslu to učí evoluční teorie: život se na zemi objevil díky přírodním procesům, které je možné alespoň principiálně vysvětlit; fungování přírodních zákonů nám jednoho dne věda plně osvětlí, takže již nebude potřeba žádný Bůh. „Věhlasní lidé“ se mýlili tehdy a mýlí se i dnes. Apoštol Pavel napsal: „Moudrost tohoto světa je u Boha bláznovstvím. Je přece psáno: ‚On chytá chytráky v jejich vychytralosti‘“ (1K 3,19; B21). Bylo tomu tak v čase potopy, během života apoštolů a je tomu tak i dnes.

Otázky k rozhovoru

1. **Petr kladl zásadní důraz na „pevné prorocké slovo“ (2Pt 1,19; ČSP). Proč jsou proroctví tak důležitá? Jak proroctví pomáhají naší víře, že Ježíš byl skutečným Mesiášem? Jakou naději nám dávají v souvislosti s druhým Kristovým příchodem? Jak bychom bez proroctví věděli o zaslíbení, že Kristus přijde podruhé na naši zemi?**
2. **Každý z nás touží po přijetí a uznání ze strany svého okolí. Na každého z nás má okolí vliv – někdy dobrý a jindy špatný. Jak se v touze po uznání a přijetí můžeme chránit před kompromisy v naší víře? Proč je tak lehké sklouznout ke kompromisům? Jaké s tím máte zkušenosti?**

Zápasící církev

Texty na tento týden

Zj 2,1–19; 3,1–22

Základní verš

„Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou.“ (Zj 3,20)

Jan zemřel jako poslední z dvanácti apoštolů. Kromě evangelia a tří listů se v novozákonním kánonu nachází i jeho kniha Zjevení, která ve velké míře přispívá k našemu chápání velkého sporu. V této lekci se zaměříme na popis sedmi sborů. Abychom poselství sedmi sborům pochopili co nejlépe, pokusíme se je vnímat z pohledu původních adresátů. Ježíš ke každému sboru promlouvá osobně. Každý z nich má své potřeby a Kristus je všechny naplňuje.

Z toho, co je o sedmi sborech zaznamenáno, je možné usuzovat, že zápasily o svou identitu právě tak jako my dnes. Stáli jejich členové za Ježíšem a jeho povoláním být svědky tomuto světu, nebo se snažili „uhrát“ život na obě strany – tedy vypadat jako křesťané, ale zároveň ve svém nitru umožňovat mocnostem zla, aby získávaly určitý prostor?

I když v rámci dějin vnímáme sebe sama jako poslední ze sedmi sborů, přesto jsme v mnoha oblastech vystaveni podobným problémům, jakým čelili křesťané v prvním století a s nimiž se museli věřící potýkat během celé historie křesťanství.

Poselství pro sbor v Efezu

¹Andělu církve v Efezu piš: Toto praví ten, který drží sedm hvězd ve své pravici, který se prochází mezi sedmi zlatými svícny: ²„Vím o tvých skutcích, o tvém úsilí i tvé vytrvalosti; vím, že nemůžeš snést ty, kdo jsou zlí, a vyzkoušel jsi ty, kdo se vydávají za apoštoly, ale nejsou, a shledal jsi, že jsou lháři. ³Máš vytrvalost a trpěl jsi pro mé jméno, a nepodlehls únavě. ⁴Ale to mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku. ⁵Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícem z jeho místa, jestliže se neobrátíš. ⁶To však máš k dobru, že nenávidíš skutky nikolaitů stejně jako já. ⁷Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvi: Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze stromu života v Božím ráji.“ (Zj 2,1–7)

Osobní studium

V poselství sboru v Efezu se Ježíš představuje jako ten, který drží sedm hvězd a prochází se mezi svícny (Zj 2,1). Tyto symboly odkazují na důležité skutečnosti. Svícny jsou sbory a sedm hvězd pak andělé, kterým jsou jednotlivé sbory svěřeny (Zj 1,20). Mezi sbory a Božím trůnem je úzké propojení. Sbory – jako společenství věřících – sehrávají ve velkém sporu důležitou úlohu.

Jak je ve Zj 2,1–7 představen velký spor?

Poselství církvi v Efezu začíná popisem jeho situace. Ježíš velmi dobře ví o silných i slabých stránkách sboru. Chválí jeho skutky, námahu, vytrvalost, ale také odmítavý postoj vůči zlu a falešným apoštolům – což je jasným varováním, že v církvi nemůže být tolerováno nesprávné učení (Zj 2,2.3.6). Zdá se, že sbor v Efezu, který Bůh povolal k boji proti temnotě, byl vystaven silnému protiútoky ze strany satana. Tento dáblův atak přišel ve formě falešných apoštolů a nikolaitů (skupina šířící bludné učení a nemoralnost). Ježíš je ve svém hodnocení této skupiny velmi radikální – říká, že nenávidí jejich činy (Zj 2,6).

Problémem sboru v Efezu bylo, že „opustil svou první lásku“ (Zj 2,4; ČSP). Jde o velmi podobné vyjádření, jaké používali starozákonní proroci, když přirovnávají odpadnutí Izraele k člověku, který dychtí po zakázaných mileneckých dobrodružstvích (Oz 2,13).

Situace se může zdát beznadějnou, ale Ježíš se specializuje na řešení právě takových situací. Nejprve věřící vyzývá, aby si vzpomněli, kde byli dřív, než padli, a vrátili se zpět k tomu, jak žili předtím (Zj 2,5). To není výzva, aby se vrátili do „starých dobrých časů“. Spíše jde o to, aby si připomenuli zkušenost z minulosti a nechali se jí vést v současnosti.

Aplikace

„Ale to mám proti tobě, že jsi opustil svou první lásku“ (Zj 2,4; ČSP). Proč se to může tak lehce stát? Co může způsobit, že ochladne láska k Bohu – na osobní rovině, ale i na úrovni sboru? Co můžeš udělat pro to, aby tvá láska k Bohu neochladla, ale aby byla naopak čím dál silnější?

Smyrna a Pergamon

⁸Andělu církve ve Smyrně piš: Toto praví ten první i poslední, který byl mrtev a je živ: ⁹„Vím o tvém souzení a tvé chudobě, ale jsi bohat; vím, jak tě urážejí ti, kdo si říkají židé, ale nejsou, nýbrž je to spolek satanův! ¹⁰Neboj se toho, co máš vytrpět. Hle, ďábel má některé z vás uvrhnout do vězení, abyste prošli zkouškou, a budete mít souzení po deset dní. Bud' věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života. ¹¹Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím: Kdo zvítězí, tomu druhá smrt neublíží.“
¹²Andělu církve v Pergamu piš: Toto praví ten, který má ostrý dvousečný meč: ¹³„Vím, kde bydlíš: tam, kde je trůn satanův. Avšak pevně se držíš mého jména a nezapřel jsi víru ve mne ani ve dnech, kdy můj věrný svědek Antipas byl zabit mezi vámi, tam, kde bydlí satan. ¹⁴Jen to mám proti tobě, že u sebe máš zastánce učení Balaáмова. Jako on učil Baláka svádět syny Izraele, aby se účastnili modlářských hostin a smilstva, ¹⁵tak i ty máš některé, kteří zastávají učení nikolaitů. ¹⁶Proto se obrať! Ne-li, brzo k tobě přijdu a budu s nimi bojovat mečem svých úst. ¹⁷Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím: Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze skryté many; dám mu bílý kamének, a na tom kaménku je napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává.“ (Zj 2,8–17)

Osobní studium

Sboru ve Smyrně se Ježíš představuje jako „první i poslední, který byl mrtev a je živ“ (Zj 2,8; 1,18). Sboru v Pergamu jako ten, který „má ostrý dvousečný meč“ (Zj 2,12; 1,16). V čem je důležitost těchto charakteristik?

Členové sboru ve Smyrně procházeli těžkostmi a soužením, žili v chudobě. Přesto Ježíš říká, že jsou bohatí. Ví o jejich zápasu, nepřátelství, jemuž jsou vystaveni, ví o „spolku satana“, který jim ztrpčuje život (Zj 2,9). Členové sboru v Pergamu se snaží držet své víry – a to navzdory „trůnu satana“, který je v místě, kde působí (Zj 2,13). V obou sborech mají přímou zkušenost s realitou velkého sporu, jsou konfrontováni s mocnostmi zla.

Církev ve Smyrně je upozorněna na těžké časy, které ji čekají – včetně věznění a dokonce smrti (Zj 2,10). V Pergamu už dokonce zemřel pro svou víru člověk jménem Antipas (Zj 2,13). Ježíš ho představuje jako „věrného svědka“ – což je stejná charakteristika, kterou je označen samotný Kristus (Zj 2,13; 1,5). Důležitým poselstvím je, že těžkosti mají svou hranici – zlo je ohraničeno, nebude trvat věčně (Zj 2,10).

Vůči sboru v Pergamu má Kristus určité výhrady (Zj 2,14–16). Ve svém středu mají lidi, kteří zastávají „učení Balaámovo“ a „učení nikolaitů“ (Zj 2,14,15).

„Zdá se, že ‚učení nikolaitů‘ a ‚učení Balaámovo‘ jsou paralelní pojmy. Složené řecké slovo ‚nikolaos‘ (‚nikaó‘ a ‚laos‘) je možné přeložit jako ‚ten, který vítězí nad lidmi‘. Jméno Balaám je odvozeno z hebrejských slov ‚am‘ (lidé) a ‚baal‘ (z ‚bela‘ – zničit, spolknout) a znamená ‚zničení lidí‘.“ (Stefanovic Ranko – *Revelation of Jesus Christ: Commentary on the Book of Revelation*. Berrien Springs, Andrews University Press, 2002, str. 111) Ježíš varuje celý sbor, že pokud bude mezi sebou tolerovat toto bludné učení, přijde osobně a proti odpadlíkům bude „bojovat mečem svých úst“ (Zj 2,16).

I uprostřed různých problémů a těžkostí zaznívá velmi silně Ježíšovo poselství povzbuzení a naděje (Zj 2,11,17).

Aplikace

Co říká Zj 2,14,15 o důležitosti správného učení? Proč záleží na správné věrouce?

Thyatira a Sardy

¹⁸Andělu církve v Thyatirech piš: Toto praví Syn Boží, jenž má oči jako planoucí oheň a nohy jako zářivý kov: ¹⁹„Vím o tvých skutcích, lásce a víře, službě a vytrvalosti; vím, že tvých skutků je čím dál více.“ (Zj 2,18.19)

¹Andělu církve v Sardách piš: Toto praví ten, který má sedmero duchů Božích a sedmero hvězd: „Vím o tvých skutcích – podle jména jsi živ, ale jsi mrtev. ²Probud se a posilni to, co ještě zůstává a je už na vyměnění! Neboť shledávám, že tvým skutkům mnoho chybí před Bohem; ³rozpomeň se tedy, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a čiň pokání. Nebudeš-li bdít, přijdu tak, jako přichází zloděj, a nebudeš vědět, v kterou hodinu na tebe přijdu. ⁴Přece však máš v Sardách několik osob, které svůj šat nepotřísnily; ti budou chodit se mnou v bílém rouchu, protože jsou toho hodni. (Zj 3,1–4)

Osobní studium

Jaké problémy jsou popisovány ve Zj 2,18–3,6? Které jsou podobné těm, s nimiž zápasíme i my – jako církev či jako jednotlivci? Jak se prostřednictvím těchto problémů projevuje velký spor?

Způsob, jakým se Ježíš představuje sboru v Thyatirech, ukazuje, že pro Boží lid nastávají těžké časy. Obraz očí planoucích jako oheň a nohou jako zářivého kovu se nachází nejen ve Zj 1,14.15, ale poprvé už v Da 10, kde se Daniel setkává s někým, jehož oči jsou jako „hořící pochodně“ a nohy jako „lesknoucí se bronz“ (Da 10,6). V době konce Kristus zakročí a zachrání svůj lid. Když je pro Boží lid situace plná temnoty, přichází sám Bůh, aby zachránil ty, jejichž jména jsou zapsána v knize života (Da 12,1).

Sboru v Sardách se Ježíš představuje jako ten, kdo má „sedmero duchů Božích a sedmero hvězd“ (Zj 3,1; 5,6). Opět vystupuje jako Spasitel, který aktivně koná a dělá vše pro to, aby ochránil svou církev.

Oba tyto sbory procházely velkými problémy. A přestože se situace v Thyatirech zlepšovala (Zj 2,19), lidé byli jako izraelité v době královny Jezabel. Sboru v Sardách Ježíš dokonce říká, že jsou (duchovně) mrtví (Zj 3,1).

Navzdory všem těmto problémům Ježíš oba sbory chválí a povzbuzuje. Vyjadřuje uznání těm věřícím v Thyatirech, kteří „nepoznali to, čemu říkají hlubiny satanovy“ (Zj 2,24). Také je povzbuzuje: „Jenom se pevně držte toho, co máte, dokud nepřijdu“ (Zj 2,25). V Sardách je „několik“ osob, které „svůj šat nepotřísnily“ (Zj 3,4). Právě těmto věrným Ježíš zaslubuje jedinečné zaslíbení. Věřícím v Thyatirech slibuje „hvězdu jitrní“ (Zj 2,28), kterou později ztotožňuje sám se sebou (Zj 22,16). Věřným v Sardách zaslubuje jistotu toho, že s ním budou v nebesích a že se k nim přizná „před svým Otcem a před jeho anděly“ (Zj 3,5).

Aplikace

„Rozpomeň se tedy, jak jsi mé slovo přijal a slyšel, zachovávej je a čiň pokání“ (Zj 3,3). Čeho se potřebuješ ve svém životě držet? Z čeho potřebuješ činit pokání? Jak spolu tyto dvě výzvy souvisí a jak se doplňují?

Sbor ve Filadelfii

⁸„Vím o tvých skutcích. Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít. Neboť ačkoli máš nepatrnou moc, zachoval jsi mé slovo a mé jméno jsi nezapřel. ⁹Hle, dávám do tvých rukou ty, kdo jsou ze synagógy satanovy; říkají si židé, a nejsou, ale lžou. Hle, způsobím, že přijdou a padnou ti k nohám; a poznají, že já jsem si tě zamiloval. ¹⁰Protože jsi zachoval mé slovo a vytrval, zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a prověří obyvatele země. ¹¹Přijdu brzy; drž se toho, co máš, aby tě nikdo nepřipravil o vavřín vítěze. ¹²Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v chrámě svého Boha a chrám již neopustí; napíšu na něj jméno svého Boha a jméno jeho města, nového Jeruzaléma, který sestupuje z nebe od mého Boha, i jméno své nové. (Zj 3,8–12)

Osobní studium

Jakým způsobem se Ježíš podle Zj 3,7 představuje sboru ve Filadelfii? Jak je možné rozumět jednotlivým charakteristikám a co o Kristu vypovídají?

Na adresu sboru ve Filadelfii zaznívá uznání za to, že zachoval Kristovo slovo a nezapřel jeho jméno (Zj 3,8). Kristus také říká překvapující a neobvyklé vyjádření, že někteří ze „synagógy satanovy“ později přijdou, aby vzdali čest věřícím ve Filadelfii (Zj 3,9). Podobná myšlenka se nachází i u proroka Izajáše, kde se o těch, kteří utlačují Boží lid a opovrhují jím, říká, že „zkroušeni přijdou“ a „u tvých nohou se budou kořit“ (Iz 60,14). Je pravděpodobné, že skupina lidí, kteří jsou označeni jako „synagóga satanova“, znepřijemňovala a ztěžovala křesťanům život. V předcházejících poselstvích sborům bylo zmíněno, že většina z nich zápasila s lidmi, kteří do nich vnášeli různá bludná učení. Zdá se, že sboru ve Filadelfii se podařilo těmto vlivům zla ubránit.

V čem podle Zj 3,10 spočívala vytrvalost věřících ve Filadelfii? Jaké zaslíbení obdrželi od Krista? Jakým způsobem se týká i nás dnes?

Je zřejmé, že sbor ve Filadelfii prošel podobně těžkým obdobím jako předcházející sbory. Jejich postoje však byly odlišné. Je to první sbor, kterému Ježíš neadresuje žádnou přímou výzvu k nápravě, nepřipomíná žádné jejich selhání. I když nyní mají „nepatrnou moc“ (Zj 3,8), Spasitel ví o jejich víře a odevzdanosti a oceňuje ji.

Zaslíbení pro tento sbor zní: „Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v chrámě svého Boha ... napíšu na něj jméno svého Boha a jméno jeho města, nového Jeruzaléma ... i jméno své nové“ (Zj 3,12). Tito věřící patří Bohu – rozhodli se, že Bohu podřídí všechny oblasti ve svých životech.

Aplikace

Zkus si představit, že by tě Bůh vzal právě nyní do svého království v nebi (podobně jako Elijáše). Jak by ses tam cítil? V čem je ti tato představa povzbuzením, a v čem naopak vzbuzuje obavy?

Sbor v Laodikeji

¹⁴Andělu církve v Laodikeji piš: Toto praví ten, jehož jméno jest Amen, svědek věrný a pravý, počátek stvoření Božího: ¹⁵„Vím o tvých skutcích; nejsi studený ani horký. Kéž bys byl studený anebo horký! ¹⁶Ale že jsi vlažný, a nejsi horký ani studený, nesnesu tě v ústech. ¹⁷Vždyť říkáš: Jsem bohat, mám všecko a nic už nepotřebuji! A nevíš, že jsi ubohý, bédný a nuzný, slepý a nahý. ¹⁸Radím ti, abys u mne nakoupil zlata ohněm přečištěného, a tak zbohatl; a bílý šat, aby ses oblékl a nebylo vidět tvou nahotu; a mast k potření očí, abys prohlédl. ¹⁹Já kárám a trestám ty, které miluji; vzpamatuj se tedy a čiň pokání. ²⁰Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večerět a on se mnou. ²¹Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn. ²²Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím.“ (Zj 3,14–22)

Osobní studium

Sboru v Laodikeji se Ježíš představuje jako „Amen, svědek věrný a pravý“ a „počátek stvoření Božího“ (Zj 3,14). Jde o klíčové charakteristiky božství Ježíše Krista. „Amen“ je odkaz na text zapsaný v Iz 65,16, kde slovo „amen“ je překládáno jako pravda. Hospodin je tedy nazván „Bohem pravdy“ (B21). Ježíš je Bohem, který zachovává smlouvu se svým lidem, je věrný zaslíbením o spáse a obnově. Ježíš je „věrným svědkem“, který svému lidu odhaluje pravdu o tom, jaký Bůh opravdu je (Zj 1,5; 22,16; J 1,18; 14,8–10). Ježíš je také zároveň Stvořitelem (J 1,1–3,10; Ko 1,16,17).

Co Ježíš ve Zj 3,14–22 radí a přikazuje sboru v Laodikeji? V čem jsou tato slova důležitá pro nás?

Když víme, kdo Ježíš skutečně je a jaký je, můžeme chápat, jaká je církev a jací jsme my. Jinými slovy, pravdu o sobě se dozvíme jen tehdy, když nejprve poznáme Boha. Lidé v Laodikeji natolik lhalí sami sobě, že si o sobě mysleli přesný opak toho, kde se ve skutečnosti nacházeli (Zj 3,17). Ježíš je proto naléhavě vyzývá, aby udělali kroky, které jim pomohou vidět svůj reálný stav a jež jim přinesou změny tam, kde je potřebují uskutečnit (Zj 3,18).

Změna je důležitá, protože pokud nenastane, přijde soud. V poselství Laodikeji jsou zřetelné dva stupně. Prvním je něco podobného rodičovské výchově – napomenutí spojené s trestem (Zj 3,19). To je jediná možnost, jak odvrátit druhý stupeň – že je Bůh „nesnese v ústech“ (Zj 3,16).

Sbor v Laodikeji, který obdržel závažná pokárání a výtky, dostává úžasná zaslíbení. Ježíš s věřícími chce stolovat (Zj 3,20), chce s nimi mít důvěrné společenství, jaké je mezi nejbližšími přáteli. Zaslubuje jim, že s ním budou sedět na trůnu (Zj 3,21).

Poselství sedmi sborům naznačují, že mnozí lidé postupně chladnou ve víře a odcházejí od Boha. Proč se to děje? Zdá se, že přestože je Ježíš ve velkém sporu jasným vítězem, někteří lidé podléhají vlivu zla. V každém uvedeném sboru můžeme vidět znaky velkého sporu – podobně, jak to vidíme v celých dějinách křesťanské církve.

Aplikace

Zápas o charakter církve a boj o srdce každého z nás probíhá i dnes. Bible ukazuje, že tomu tak bude až do druhého příchodu Ježíše Krista. Pro koho ve svém okolí můžeš být oporou v tomto zápasu? Jak?

Podněty k zamyšlení

V části na čtvrtek bylo zmíněno téma o božské přirozenosti Ježíše Krista. Proč je tato otázka tak důležitá? „Porušený Boží zákon si žádal hříšníkův život. Jen Ten, který je rovný Bohu, mohl vykonat smíření za toto přestoupení. Protože božský zákon je právě tak svatý jako Bůh sám, mohl pouze jediný, jenž je rovný s Bohem, dosáhnout odčinění hříchu. Nikdo jiný než Kristus nemohl vykoupit padlého člověka z prokletí zákona a uvést ho zpět do souladu s nebesy. Kristus na sebe vzal vinu a hanbu hříchu, aby zachránil ztracené lidstvo.“ (PP 63; NUD 23; PP 36).

Logika tohoto argumentu je jasná: zákon je stejně svatý jako Bůh, a proto jen Bytost stejně svatá jako Bůh mohla přinést smíření za přestoupení zákona. Andělé – i když jsou bez hříchu – jsou pouze stvořené bytosti. Z tohoto důvodu je tak důležité učení o božské přirozenosti Ježíše. Kristus je Bůh. Jeho smrt tedy souvisí se svatostí Božího zákona. Pokud nás chtěl Kristus zachránit, musel zemřít za naše přestoupení zákona. Vážnost hříchu si můžeme uvědomit díky oběti, která byla potřeba ke smíření. Pokud je zákon svatý a jen oběť svatého Boha mohla být dostatečná pro naplnění požadavku zákona, je to zdůrazněním toho, jak důležité postavení má zákon v otázce velkého sporu.

Otázky k rozhovoru

- 1. Uvažujte společně o napomenutích, která dal Ježíš křesťanským sborům v prvním století. Byla v nich situace lepší či horší než v dnešní církvi? Co nás vede k tomu, že tak často hovoříme o „starých dobrých časech“, anebo naopak zdůrazňujeme, jak dokonalá musí být církev na konci dějin? Proč bychom se neměli srovnávat s jinými věřícími? Na čem v této souvislosti záleží nejvíc?***

Vykoupení

Texty na tento týden

Zj 20,1–6.12–15; 21,1–5.9–14

Základní verš

„A setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo.“ (Zj 21,4)

Lidé si často kladou otázku, jak je to možné, že se zlo tak neuvěřitelně rozmáhá. Odpověď je třeba hledat v souvislosti s pojmem svoboda. Skutečná svoboda v sobě zahrnuje riziko. Když je člověk skutečně svobodný, pak má možnost rozhodnout se činit zlo.

Po tomto konstatování však vyvstává další otázka: Proč Bůh jednoduše nezničil vzbouřence, kteří se rozhodli konat zlo, a neušetřil nás ostatní od hrozných důsledků vzpoury?

Odpověď je součástí podstaty velkého sporu. V této lekci bude představeno, že Bůh vládne „otevřeným“ způsobem. A přestože jsou mnohé pravdy o Bohu a jeho vládě pro nás zahaleny tajemstvím, On vyřeší velký spor tak, že úplně zodpoví všechny otázky, které se týkají jeho dobroty, spravedlnosti, lásky a zákona.

Po druhém příchodu Ježíše budou zachráněni žít a vládnout s Kristem tisíc let. Bude dostatek času na to, aby dostali odpovědi na své otázky týkající se nejen Boha, ale i osudu těch, kteří v nebeském království budou chybět. Pojďme se společně podrobněji podívat na závěrečné scény dramatu velkého sporu.

Sputání satana

¹Tu jsem viděl, jak z nebe sestupuje anděl, který má v ruce klíč od propasti a veliký řetěz. ²Zmocnil se draka, toho dávného hada, toho ďábla a satana, ³na tisíc let jej spoutal, uvrhl do propasti, uzamkl ji a zapečetil, aby již nemohl klamat národy, dokud se nedovrší těch tisíc let. Potom musí být ještě na krátký čas propuštěn. (Zj 20,1–3)

Osobní studium

Jaká naděje vyplývá ze Zj 20,1–3?

Myšlenka svázání či spoutání se v Písmu objevuje poměrně často a v různých situacích. V první řadě se samozřejmě vztahuje k vězňům. Ježíš osvobodil mnoho lidí, kteří byli spoutáni satanem. Kromě toho je pojmem „svázat“ označena moc nad zlem, kterou dal Bůh církvi. Toto svázání je symbolem soudu.

Když se podaří chytit nebezpečného zločince, je potřeba ho spoutat. V Písmu jsou však zmiňováni lidé, kteří byli „spoutáni“ – a přesto nešlo o zločince. Jan Křtitel byl v poutech vsazen do vězení, protože veřejně odsoudil královo nemorální jednání (Mt 14,3.4). Ježíše svázali v Getsemanské zahradě (J 18,12) a spoutaný byl i během soudu (J 18,24). Řetězům se nevyhnul ani apoštol Pavel (Sk 21,33) a Petr (Sk 12,6).

Ježíš věnoval mnoho času osobním setkáním s lidmi, kteří byli svázáni či spoutáni satanem. V gerasenském kraji potkal člověka, který se sice dokázal vymanit z fyzických pout, ale byl v moci nečistého ducha (Mk 5,2–4). Nikdo se mu nedokázal postavit, nikdo ho neuměl zkrotit – až do té doby, než Ježíš tohoto člověka osvobodil. Ježíš se také setkal se ženou, která byla nemocná již osmnáct let – nemohla se narovnat (L 13,11.12). Spasitel ji „z těchto pout“ vysvobodil (L 13,13.16). Kristus vysvobodil Lazara z vězení hrobu a rozkázal, aby ho rozvázali z pláten (J 11,43.44). Nesmíme také zapomenout na Barabáše, kterého Pilát propustil na žádost zástupu, a Ježíš byl ukřižován místo tohoto zločince (Mk 15,7–15). Ve všech těchto uvedených případech je možné vidět satana, který se snaží udržet lidi spoutané trápením nebo svazuje nevinné, aby je mohlo přemoci zlo. Vidíme však i Ježíše, který láme pouta smrti, aby přinesl svobodu světu, který je beznadějně vězněn satanem. Ten však nakonec bude sám spoután a na tisíc let vhozen do propasti (Zj 20,1–3).

Součástí Ježíšova poslání zde na zemi nebylo jen vysvobozovat lidi z pout satana. Kristus přišel i proto, aby dal podobnou moc svým učedníkům. Ujistil je, že satan (v podobenství „silný muž“) může být spoután a jeho dům vyloupen (Mt 12,26–29). Jinými slovy satan nemá žádnou moc nad Kristem ani jeho následovníky, protože Ježíš vysvobodil svůj lid ze satanových pout.

Apoštol Pavel napsal, že i když on sám je v okovech, „Boží slovo není spoutáno“ (2Tm 2,9). Právě Božím slovem umlčel Ježíš satana (Mt 4,4.7.10). I my můžeme využít tu samou moc, abychom se satanovi ubránili.

Aplikace

Na které zaslíbení se můžeš odvolávat, abys mohl být vysvobozen z pout, ve kterých tě satan chce držet?

Otázka „Proč?“

“Viděl jsem trůny a na nich usedli ti, jimž byl svěřen soud. Spatřil jsem také ty, kdo byli státi pro svědectví Ježíšovo a pro slovo Boží, protože nepoklekli před dravou šelmou ani jejím obrazem a nepřijali její znamení na čelo ani na ruku. Nyní povstali k životu a ujali se vlády s Kristem na tisíc let. –⁵Ostatní mrtví však nepovstanou k životu, dokud se těch tisíc let nedovrší. –⁶To je první vzkříšení. Blahoslavený a svatý, kdo má podíl na prvním vzkříšení! Nad těmi druhá smrt nemá moci, nýbrž Bůh a Kristus je učiní svými kněžími a budou s ním kralovat po tisíc let. (Zj 20,4–6)

Osobní studium

Úvodní texty knihy Genesis popisují zemi jako „pustou a prázdnou“ (Gn 1,2). Stejně spojení používá i prorok Jeremjáš, když popisuje zemi po Božím soudu nad Izraelem (Jr 4,23). A podobně jako je v Jeremjášově proroctví země bez lidí (Jr 4,25), tak v Janově proroctví satan nemůže nikoho svádět (Zj 20,3).

Dramatické a univerzální následky Ježíšova druhého příchodu odhalují podstatu poselství knihy Zjevení. V první řadě Ježíš zaslíbil, že se vrátí, aby vzal své následovníky do „domu svého Otce“, kde jsou připraveny příbytky (J 14,1–3). Apoštol Pavel dodává, že se tato událost bude týkat nejen živých, ale i těch, které Ježíš vzkřísí při svém druhém příchodu (1Te 4,16.17). Jan přidává ještě další podrobnost: Po vzkříšení, které nastane při druhém příchodu, budou všichni ostatní mrtví – dokud neskončí období tisíce let (Zj 20,5).

Jak je možné rozumět textu zaznamenanému ve Zj 20,4?

Ve Zj 20,4 je napsáno: „Viděl jsem trůny a na nich usedli ti, jimž byl svěřen soud.“ Jak by lidé mohli soudit, pokud by neměli dostatek informací? Dříve než Bůh vykoná svůj konečný soud a se zármutkem zničí bezbožné, zachránění dostávají možnost najít odpovědi na otázku: „Proč?“ A co je ještě pozoruhodnější, zachránění se podílejí na odsouzení satana a bezbožných.

„Vykoupení budou spolu s Kristem soudit bezbožné, jejich činy budou porovnávat s knihou zákona, s Biblií, a každý případ rozhodnou podle toho, jak onen člověk na světě žil. Pak každému vyměří trest podle jeho činů a zaznamenají jej k jeho jménu v knize smrti.“ (GC 661; VDV 425)

Během tohoto otevírání záznamů uvidíme, jak se Bůh nesčíslněkrát pokoušel oslovit lidi slovy lásky a milosrdenství. Bůh je trpělivý a vytrvalý. Navzdory tomu lidé dovolili, aby se jeho hlas utopil v hluku věcí, které tento svět okázale vystavuje na odiv jako důležité a nevyhnutelné. Bůh trpělivě a toužebně čeká, zda v něm lidé rozpoznají Toho, kdo zaplatil nekonečnou cenu za to, aby mohli mít věčný život. Mnozí si však místo života vyberou smrt.

Aplikace

Uvažuj nad svými prioritami, postoji a činy. Co ti v životě brání být citlivější vůči Božímu hlasu? Jaká zaslíbení zaznívají v souvislosti s druhým Kristovým příchodem v 1K 4,5? V čem je pro tebe tento text největším zaslíbením?

Konečný soud

¹²Viděl jsem mrtvé, mocné i prosté, jak stojí před trůnem, a byly otevřeny knihy. Ještě jedna kniha byla otevřena, kniha života. A mrtví byli souzeni podle svých činů zapsaných v těch knihách.

¹³Moře vydalo své mrtvé, i smrt a její říše vydaly své mrtvé, a všichni byli souzeni podle svých činů. ¹⁴Pak smrt i její říše byly uvrženy do hořícího jezera. To je druhá smrt: hořící jezero. ¹⁵A kdo nebyl zapsán v knize života, byl uvržen do hořícího jezera. (Zj 20,12–15)

Osobní studium

Ve starověku se soud nejčastěji odehrával v městských branách nebo před králem. Představitelé města rozhodovali v branách spíše menší případy, král rozhodoval všechny závažné kauzy. Král měl rozhodující slovo a byl zárukou spravedlnosti. Podobně se i v Písmu setkáváme s obrazem Boha, který sedí na trůnu jako Král celého vesmíru a je zárukou, že nakonec zvítězí spravedlnost (Zj 20,11–15).

Jak je možné rozumět událostem, které jsou zaznamenány ve Zj 20,7–15?

Větší část 20. kapitoly knihy Zjevení se soustřeďuje na události spojené s tisíciletím. Proto i soud, jenž je zmiňován, se odehrává v tomto období. Nejde o tu samou událost, která je popisována ve Zj 20,4, kde se mluví o trůnech. Ve Zj 20,11 je pouze jeden „veliký bělostný trůn“. Tato událost se tedy neodehrává na začátku tisíciletí, ale na jeho konci – po druhém vzkříšení (Zj 20,5) a poté, co satan svedl zástupy nespasených, aby „obklíčili tábor svatých a město, které miluje Bůh“ (Zj 20,7–11). Boží trůn se v této chvíli nachází nad městem. Jsou shromážděni všichni lidé, kteří kdy žili – někteří uvnitř města, jiní za jeho hranicemi. Je to čas, o němž Ježíš hovořil, když směřoval pozornost učedníků na událost, kdy se ho budou lidé ptát, proč se nedostali do Božího království (Mt 7,22.23). Budou tam samozřejmě i ti, kteří takové otázky klást nebudou, protože se nikdy k Bohu nehlásili. Je to také čas, který apoštol Pavel popsal slovy: „Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno – na nebi, na zemi i pod zemí – a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán“ (Fp 2,9–11).

Soud nemá Bohu přinést nějaké informace, které dosud neměl k dispozici – protože Bůh ví vše. Důvodem soudu je, aby se každý dozvěděl, proč Bůh soudí právě tak, jak soudí. Každý člověk i každý anděl pak vyzná: „Spravedlivý jsi, Bože, svatý, který jsi a kterým byl, že jsi vynesl tento rozsudek“ (Zj 16,5). Spasení i zatracení – lidé i andělé – uvidí Boží spravedlnost a svatost.

Konečnou událostí tohoto dramatu je zničení „smrti i její říše“ a těch, kteří nebyli zaznamenáni „v knize života“ (Zj 20,14.15). Ježíš má klíče „od smrti i hrobu“ (Zj 1,18). Smrt již nebude mít právo na existenci. Zatracení budou zničeni – nebudou vystaveni věčným mukám, jak se často mylně prezentuje. Jejich existence navždy skončí – to je protiklad věčného života.

Aplikace

Na co se v souvislosti s uvedenými událostmi nejvíc těšíš a čeho se obáváš? Řekni své obavy Bohu a poděl se o ně s někým, komu důvěřuješ.

Nové nebe a nová země

¹A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo. ²A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha. ... ⁹A přistoupil jeden ze sedmi andělů, kteří měli těch sedm nádob a v nich připraveno sedm posledních pohrom, a řekl mi: „Pojd', ukážu ti nevěstu, choť Beránkovu.“ ¹⁰Ve vytržení ducha mě vyvedl na velikou a vysokou horu a ukázal mi svaté město Jeruzalém, jak sestupuje z nebe od Boha, ¹¹zářící Boží slávou; jeho jas jako nejdražší drahokam a jako průzračný křišťál. ¹²Město mělo mohutné a vysoké hradby, dvanáct bran strážných dvanácti andělů a na branách napsaná jména dvanácti pokolení synů Izraele. ¹³Tři brány byly na východ, tři brány na sever, tři brány na jih a tři brány na západ. ¹⁴A hradby města byly postaveny na dvanácti základních kamenech a na nich bylo dvanáct jmen dvanácti apoštolů Beránkových. (Zj 21,1.2.9–14)

Osobní studium

Hřích a vzpoura nejsou vítání hosté. Nikdy na zemi neměly přijít. Způsobily nepředstavitelné škody. Až však pominou příčiny těchto škod, nastane čas pro obnovení původní dokonalosti. Až se to stane, tak bude ukončen velký spor.

Jaké jsou typické črty Janova popisu budoucích událostí (Zj 21,1.2.9.10; 22,1–3)?

Když Jan popisuje nové nebe a novou zemi, vrací se také k Petrovým slovům: „nebesa se s rachotem zřítí, živly se rozpustí žářem...“ (2Pt 3,10). Podle toho, co můžeme pozorovat na zemi, náš svět potřebuje víc než jen nějakou vnější změnu vzhledu. Písmo říká, že vše bude zničeno, aby se vytvořil prostor pro úplně novou existenci.

Jan také podotýká, že na nové zemi již nebude žádné moře (Zj 21,1). Tato slova napsal ve vyhnanství na ostrově Patmos, kde mu právě moře bránilo v útěku a v setkání s jeho milovanými. I dnes by plavba moderní lodí trvala několik hodin. Na nové zemi nebudou mezi lidmi žádné bariéry, které by bránily jejich svobodnému pohybu nebo vzájemnému porozumění.

Popis nového Jeruzaléma je velkolepý. Je vykreslen jako město z biblických dob, protože to byla jediná slova, kterými uměl apoštol popsat realitu, kterou viděl. Všechna umělecká zobrazení, která vykreslují nový Jeruzalém v architektuře prvního století, však musíme brát s rezervou. Nový Jeruzalém bude město, jehož „stavitelem a tvůrcem je sám Bůh“ (Žd 11,10).

Ani naše obrazotvornost nedokáže obsáhnout tento popis. Určitě je příjemné nechat naši fantazii pracovat a představovat si, co vše pro nás Bůh připravuje. Obrovské rozměry města nám kromě jiného ukazují, že v nebesích je místo pro každého.

Aplikace

Přemýšlej nad krásou přírody. Co ti – navzdory tomu, jak je příroda poznamenaná hříchem – říká o Božím charakteru? Které obrazy z přírody ti pomáhají důvěřovat v naději, která je před námi?

Už žádné slzy

³A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: „Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi; ⁴a setře jim každou slzu z očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo.“ ⁵Ten, který seděl na trůnu, řekl: „Hle, všechno tvořím nové.“ A řekl: „Napiš: Tato slova jsou věrná a pravá.“ (Zj 21,3–5)

Osobní studium

O jaké naději se mluví v prorockém zaslíbení zaznamenaném ve Zj 21,3–5?

Každý z nás zažil, jak bolestivý a vysilující může být pláč. A určitě máte zkušenosti s tím, co znamená utírat slzy milovanému člověku – když se matka láskyplně stará o dítě, když přítel zmiřňuje bolest svému příteli nebo když partner povzbuzuje spřízněnou duši uprostřed tragédie a trápení. Nedovolíme každému, aby se dotýkal naší tváře. Obraz toho, jak nám Bůh utírá naše slzy, je i obrazem blízkosti a důvěry, kterou k němu budeme cítit při našem vzájemném setkání.

Utrpení je neoddělitelnou součástí světa, v němž žijeme. V našich životech nás potkává zármutek a smrt. Bolest, utrpení, slzy a smrt se staly součástí života člověka už od pádu v rajské zahradě (Gn 3,16–19). Od té doby Bůh lidi ujišťuje, že ztráta a bolest nejsou vše, co je před námi a co můžeme očekávat. Bůh nám dal zaslíbení, která ukazují, že jednoho dne přijde a požehná nás svou přítomností.

Bůh dal lidstvu několik důležitých zaslíbení. Nejprve v rajské zahradě zaslíbení Vykupitele (Gn 3,15). Potom ujištění o své přítomnosti ve svatostánku (Ex 25,8). V J 1,14 je napsáno, že Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Ve Zj 21,3 je zaslíbeno, že v našem středu bude umístěn Boží trůn.

Mnohé biblické verše přinášejí smluvní ujištění. Jsou v nich používána slova jako „já budu jejich Bohem“, „vy budete mým lidem“ či „budu přebývat mezi vámi“. Mezi tyto texty patří například 2K 6,16: „Budou přebývat a procházet se mezi nimi, budu jejich Bohem a oni budou mým lidem.“

Při svém prvním příchodu Ježíš ukončil účinky smlouvy, kterou lidé porušili. Jeremjáš popisuje důsledky tohoto porušení těmito slovy: „Proč sténáš nad svým zraněním? Tvou bolest nejde vyléčit. To já jsem ti to způsobil, protože máš tolik vin a tvůj hřích se tolik rozmnožil“ (Jr 30,15; B21). Díky Ježíšovi jsou však minulostí. Zj 21,3 je vlastně vyvrcholením celého Písma. Je možné, že naše oči budou naplněny slzami při zničení zatracených. Bůh nám je však setře a smutek a utrpení navždy pominou.

Aplikace

Texty, jež byly zmíněny v tomto oddílu, mluví o důvěrném přátelství a blízkosti mezi Bohem a námi, které budeme v nebi prožívat. Na takový vztah s Bohem však nemusíme čekat. Co ti napomáhá k tomu, abys byl blízko Bohu? Jak můžeš pomoci prožívat důvěrné přátelství s Bohem lidem kolem sebe?

Podněty k zamyšlení

Uvažujte společně o tisíciletí a o našem pochopení událostí, které s tím souvisejí. I když jsou biblické texty poměrně stručné, přinášejí dost informací, abychom pochopili některé důležité záležitosti. (1) Tisíciletí je období, které se odehraje po druhém příchodu Ježíše Krista. (2) Tisíciletí se odehraje před konečným zničením bezbožných. (3) Před konečným zničením se spasení dozvedí odpovědi na své otázky. Podle toho, co víme, budou se i spasení účastnit soudu – jako ti, kteří budou soudit. Apoštol Pavel píše: „Což nevíte, že Boží lid bude soudit svět?“ (1K 6,2). „Nevíte, že budeme soudit anděly?“ (1K 6,3). „A spatřil jsem trůny a ty, kteří se na ně posadili, a byl jim svěřen soud“ (Zj 20,4; ČSP).

Uvedené texty nám odhalují důležitou pravdu: nikdo ze zatracených nebude čelit konečnému soudu před koncem milénia, tedy dokud spasení nepochopí, proč jsou hříšníci zatraceni, ale také dokud se i oni sami nezúčastní soudu nad bezbožnými. Přemýšlejte, co nám to říká o charakteru Boha a otevřenosti jeho vlády – když bude konkrétní člověk čelit definitivnímu odsouzení, Boží lid velmi jasně uvidí spravedlnost a nestrannost Božího konečného soudu. Určitě bude tento soud bolestivý, ale když skončí, budeme volat: „Spravedlivý jsi, Bože, svatý, který jsi a kterýs byl, že jsi vynesl tento rozsudek“ (Zj 16,5).

Otázky k rozhovoru

- 1. Přestože na mnohé obtížné otázky neznáme odpovědi, jak nám poznání reality velkého sporu pomůže lépe chápat, proč existuje smrt a utrpení?*
- 2. Jak byste odpověděli, kdyby vám někdo položil otázku: Jak mohu Boha poznat blíže? Jak s ním mohu mít úzký, důvěrný vztah?*
- 3. Uvažujte společně o tom, jak se můžeme „připravit pro nebe“. Co to vlastně znamená? Jak této myšlenky rozumíte ve světle evangelia?*
- 4. Na které otázky byste chtěli znát odpověď od Boha? Než na ně však obdržíte odpověď, jak se můžete naučit důvěřovat Boží dobrotě a spravedlnosti – uprostřed tragédií a nejistoty, které nás obklopují?*

Použité zkratky

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad. Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

BK	Bible kralická
B21	Bible, překlad 21. století
ČSP	Český studijní překlad
JER	Jeruzalémská Bible

Díla Ellen Whiteové

U českých překladů knih Ellen Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název
AA	The Acts of the Apostles
COL	Christ's Object Lessons
ED	Education
HP	In Heavenly Places
MR	Manuscript Releases
PK	Prophets and Kings
PP	Patriarchs and Prophets

Zkratka	Český název
NUD	Na úsvitu dějin
OSU	Od slávy k úpadku
PK	Proroci a králové
PM	Perly moudrosti
PNL	Poslové naděje a lásky
VYCH	Výchova

Další materiály

Zkratka	Anglický název
RH	Review and Herald
ST	Signs of the Times

Sbírky v 1. čtvrtletí 2016

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek, které mají určitý systém. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů. Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2015 obsahuje témata jednotlivých sobot, která lze využít při plánování bohoslužeb v tomto roce. Každou sobotu, většinou v rámci sobotní školy, máme sbírku pro potřeby celosvětové misie a některé soboty mají pro danou sbírku speciální určení. Sbírkové soboty ve čtvrtletí jsou určeny pro podporu misijních projektů v určité vybrané části světa.

Všechny vybrané dary jsou vždy odeslány prostřednictvím Interevropské divize pro potřeby naší celosvětové církve. Výjimkou je sbírka na stavební projekty, která zůstává vždy pro potřeby příslušného sdružení, a sbírka pro Adru, ze které je 50 % určeno pro potřeby Adry v dané unii.

Určitou nezanedbatelnou část prostředků vybraných v misijních sbírkách dostáváme z Interevropské divize zpět jako podporu některých misijních projektů v naší unii.

Všem dárcům bych chtěl poděkovat za jejich ochotu podporovat práci církve nejen v naší zemi, ale i v prostoru světa kolem nás.

Marek Škrla, hospodář Česko-Slovenské unie

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odeslány na účet příslušného sdružení a sbírky se zvláštním určením mají uvedenu první část variabilního symbolu ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2016			
Termín	Téma soboty	Sbírka	VS
Leden / Január			
2. 1.			
9. 1.	Den zdraví		
16. 1.	10 dní modliteb za vylití Ducha svatého (6.–16. 1.)		
23. 1.	Den náboženské svobody	Sbírka pro oddělení náboženské svobody	4
30. 1.			
Únor / Február			
6. 2.	Den osobní evangelizace		
13. 2.			
20. 2.	Týden křesťanského domova a manželství (13.–20. 2.)		
27. 2.			
Březen / Marec			
5. 3.	Modlitební den žen		
12. 3.	Den adventistického rádia AWR	Sbírka pro AWR	9
19. 3.	Modlitební týden mládeže (19.–26.3.)	Sbírka pro oddělení mládeže	11
26. 3.	Sbírka 13. soboty pro Jihoamerickou divizi	Sbírka 13. soboty	13